

Godišnji izveštaj 2022. godine

Mreža žena Kosova

Godišnji izveštaj 2022.

© Mreža žena Kosova, 2023. godine

Sva prava su zadržana. Ova publikacija se može kopirati i distribuirati u celini ili delimično, navodeći izvor.

Ovaj izveštaj su pripremile članice osoblja Mreže žena Kosova (MŽK), uz podršku Evropske unije (EU), Austrijske agencije za razvoj (ADA), UN Women, Kvinna till Kvinna fondacije, Švedske agencije za razvoj i međunarodnu saradnju (Sida), Sweeden Sverige i Sigrid Rausing Trust kao odgovornost MŽK-a da izveštava svoje organizacije članice. Sadržaj ovog izveštaja je isključivo odgovornost MŽK-a i ni na koji način ne odražava zvaničan stav gore navedenih donatora.

www.womensnetwork.org

Sadržaj

Uvod.....	7
Naša vizija	7
Naša misija	7
Naša strategija	7
O Godišnjem izveštaju MŽK-a	8
Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu	9
Stvaranje i sprovođenje strategije za unapređenje feminističkog pokreta	Error! Bookmark not defined.
Povećanje solidarnosti između ženskih organizacija	Error! Bookmark not defined.
Poboljšanje organizacionog i zagovaračkog kapaciteta MŽK-a i njenih članica u smeru njihove dugoročne održivosti	14
<i>Poboljšanje klime finansiranja organizacija za ženska prava</i>	26
Žene u politici i odlučivanju	29
Povećanje i poboljšanje učešća žena u politici i donošenju odluka na lokalnom i centralnom nivou u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova (50%)	32
Poboljšanje i pežanje učešća ŽOCD-ova u procesu učlanjenja u EU	42

Poboljšanje integrisanja rodni pitanja u dokumenta koji se odnose na članstvo Kosova u EU i njihovo sprovođenje	50
Poboljšanje sprovođenja RAP III	52
Poboljšanje projektovanja RAP-a III na osnovu lekcija naučenih iz RAP-a II.....	56
Prava žena na zdravstvenu zaštitu	59
Povećana odgovornost javnih službenika i zdravstvenih institucija u tretiranju kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu	59
Povećan pristup žena zdravstvenoj zaštiti	59
Život bez rodno zasnovanog nasilja	61
Poboljšanje sprovođenja pravnog okvira o nasilju u porodici, uključujući institucionalnu odgovornost za pomoć osobama dkoje su doživele nasilje	62
Ekonomsko osnaživanje žena	75
Poboljšanje kurikuluma i udžbenika iz rodne perspektive	82
Ocena rada MŽK-a	87
Finansijski izveštaj MŽK-a za 2022. godinu	91

O nama	104
Odbor direktora MŽK-a	104
Savetodavni odbor MŽK-a	104
Osoblje MŽK-a 2022. godine	104
Organizacije članice MŽK-a	107
Dodatak 1a. Grantovi Fonda žena Kosova za članice MŽK-a	131
Dodatak 1b. Grantovi dodeljeni 2022. godine	148

Uvod

Naša vizija

Mreža žena Kosova (MŽK) ima viziju Kosova u kojem su žene i muškarci jednaki i imaju jednake mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje, političko učešće, zdravstvenu zaštitu i život bez nasilja.

Naša misija

Misija Mreže je da podržava, štiti i promovise prava i interese žena i devojaka širom Kosova, bez obzira na njihova politička i verska uverenja, starosnu dob, nivo obrazovanja, seksualnu orijentaciju i sposobnosti. MŽK ispunjava svoju misiju kroz razmenu iskustava i informacija, partnerstva i umrežavanje, kao i kroz istraživanje, zastupanje i usluge.

Naša strategija

Da bi ispunila svoju viziju i misiju, MŽK je izradila Strategiju za period 2019-2022 (koju možete pronaći na internet [stranici MŽK-a](#)). Svrha ove strategije je da usmerava rad MŽK-a u ovom periodu. Strategija

je sastavljena 2018. godine uz doprinose organizacija članica mreže, Odbora direktora, partnera i drugih relevantnih strana. Ova Strategija MŽK-a je podeljena u šest programskih oblasti: I) Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu; II) Žene u politici i odlučivanju; III) Prava žena na zdravstvenu zaštitu; IV) Život bez rodno zasnovanog nasilja, V) Ekonomsko osnaživanje žena, kao i VI) Pобољшanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju.

Početkom 2022. godine, MŽK je započela planiranje nove strategije MŽK-a za period od 2023-2026. godine kroz jednodnevni sastanak sa svojim članicama 6. juna. Nakon prikupljanja podataka i uz doprinosa članica u dopuni Strategije, MŽK je 16. novembra održala drugi sastanak na kojem je zajedno sa članicama i ključnim saradnicama finalizovala Strategiju. Članice MŽK-a su odlučile da Strategija MŽK-a za period od 2023-2026. godine obuhvati sledeće programske oblasti: I) Unapređenje rodne ravnopravnosti kroz vladavinu prava; II) Život bez rodno zasnovanog nasilja; III) Ekonomsko osnaživanje žena; IV) Obrazovanje koje transformiše rodne norme; uključujući međusektorski pristup u koji spadaju jačanje feminističkog pokreta, klimatske promene i zaštita životne sredine.

O godišnjem izveštaju MŽK-a

Svake godine Mreža izveštava organizacije članice, partnere i prijatelje o napretku koji je postignut ka postizanju strateških ciljeva. Ovaj izveštaj sadrži informacije od 1. januara do 31. decembra 2022. godine. Ovaj izveštaj je podeljen na šest delova na osnovu šest gore navedenih programa MŽK-a i njihovih dugoročnih ciljeva:

- Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu;
- Žene u politici i odlučivanju;
- Prava žena na zdravstvenu zaštitu;
- Život bez rodno zasnovanog nasilja;
- Ekonomsko osnaživanje žena;
- Poboljšanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju.

U ovom izveštaju su predstavljena dostignuća i rezultati za 2022. godinu za svaki od ovih programa. U ovom izveštaju je takođe predstavljen napredak koji je postignut za celokupnu strategiju od 2019. do 2022. godine, kao i iz prebrojavanja od 2015. godine ili ranije. Izveštaj takođe sadrži informacije o budžetu, podržavaocima, Odboru direktora i Savetodavnom odboru, osoblju, pripravnici, volonterima, članicama i primaocima grantova.

Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu

Glavni cilj ovog cilja je jačanje feminističkog pokreta na Kosovu i u regionu Zapadnog Balkana. Kao što pokazuju i sledeći pokazatelji, MŽK je napravila napredak ka ispunjenju ovog cilja:

- MŽK je sprovela više od 83% strategije;
- Žene i muškarci su preduzeli 35 inicijativa u 2022. godini, a ukupno 87 od 2015. godine, kako bi podržali ženski pokret, čime su dokazali da buduće generacije imaju kapacitet da nastave sa ovim radom; i
- Članice MŽK-a i Lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu su nastavile da budu aktivne i glasne.

Da bi se postigao ovaj dugoročni cilj, napravljen je napredak ka dole navedenim ciljevima. Konkretni ciljevi i svaki napredak ka njima, odnosno ishodi, su označeni podebljanim naslovima ispod. Postignuti rezultati su označeni podebljanim i kurzivnim slovima.

Stvaranje i sprovođenje strategije za unapređenje feminističkog pokreta

U 2021. godini, MŽK je organizovala radionicu za planiranje feminističke strategije u Draču, Albaniji, gde je više od 100 organizacija članica MŽK-a radilo zajedno na sastavljanju feminističke strategije. Ova strategija, koja je finalizovana tokom 2022. godine, deo je nove Strategije MŽK-a za period od 2023-2026. godine. Fondacija Kvinna till Kvinna podržala je ovaj proces.

Povećanje solidarnosti između ženskih organizacija

Iskustvo MŽK-a sugerise da su podrška i čuvanje solidarnosti među ženskim organizacijama od vitalnog značaja za stvaranje održivog feminističkog pokreta. U tom smeru, MŽK je ostvarila napredak ka postizanju

ciljeva za 2022. godinu. MŽK je nastavila svoje partnerstvo sa organizacijama za prava žena u regionu kroz učešće u šest međuetničkih regionalnih koalicija.

Članice MŽK-a informisane o inicijativama drugih članica, aktivnostima MŽK-a, mogućnostima finansiranja i drugim informacijama

MŽK je nastavila da informiše svoje članice o inicijativama, aktivnostima i mogućnostima finansiranja MŽK-a. MŽK je održala pet sastanaka članica, na kojima je 83 članice, partnera i raznih podržavalaca razmenilo informacije i informisalo se o konstantnim aktivnostima MŽK-a i drugih organizacija članica. Od 2015. godine, ukupno 1.427 žena i muškaraca prisustvovalo je sastancima MŽK-a. Tokom ovih sastanaka, članice MŽK-a su igrale važnu ulogu u zajedničkom sprovođenju strategije, diskusiji o društveno-političkim dešavanjima na Kosovu, kao i u nadzoru i proceni rada MŽK-a.

Članice MŽK-a sarađuju na sastavljanju Strategije MŽK-a u Prištini, jun 2022. godine

Više aktivista i aktivistkinja uključenih u feministički pokret

Tokom 2022. godine, MŽK je angažovala oko 43 devojaka i momaka kroz volonterski rad, Lobi za rodnu ravnopravnost na Kosovu, partnere i druge aktivnosti. Na sastancima i radionicama koje je organizovala MŽK učestvovalo je 24 mladića i devojaka. Od kada je MŽK započela prebrojavanje, MŽK je angažovala ukupno preko 7.276 devojaka i momaka u feminističkom pokretu. Ovo im je dalo prilike da steknu više veština u vezi sa organizovanjem, istraživanjem, zastupanjem, integrisanjem rodnih pitanja u zastupanju za ljudska prava, praćenju sudskih rasprava, rodno zasnovanom nasilju i drugim pitanjima sa kojima se suočavaju žene na Kosovu. Angažovanje većeg broja mladih ljudi u ovim naporima može pomoći u jačanju feminističkog pokreta na Kosovu.

Jačanje međuetničkog razumevanja i saradnje između pojedinaca i grupa civilnog društva

Od 2015. godine, MŽK i njene članice bile su uključene u 171 međuetničku inicijativu. U 2022. godini, MŽK i njene članice bile su uključene u dvanaest međuetničkih inicijativa. MŽK je nastavila svoja međuetnička partnerstva u regionu kroz Koaliciju za tretiranje rodno zasnovane diskriminacije na radu na ZB-u; partnerstva sa organizacijama koje imaju za cilj da integrišu rodnu perspektivu u proces članstva u Evropsku uniju (EU) kroz koaliciju EQUAPRO; sa Mrežom za praćenje rodno budžetiranja (MPRB), zajedničkom inicijativom partnerskih organizacija sa Zapadnog Balkana i iz Republike Moldavije, koja nastoji da institucionalizuje odgovorno rodno budžetiranje; i mreža organizacija koje istražuju fondove za rodnu ravnopravnost i prava žena; i Mreža protiv rodno zasnovanog nasilja na Zapadnom Balkanu, uključujući organizacije civilnog društva iz pet zemalja radi poboljšanja usluga rehabilitacije i ponovne

integracije preživelih rodno zasnovanog nasilja. MŽK privodi kraju procedure za pridruživanje evropskoj mreži „Žene protiv nasilja“. Takođe, MŽK je bila deo Komiteta za ljudska prava, grupe organizacija civilnog društva koja godišnje nadgleda i izveštava o ljudskim pravima na Kosovu iz perspektive civilnog društva.

Poboljšanje organizacionih i zagovaračkih kapaciteta MŽK-a i njenih članica u smeru njihove dugoročne održivosti

Održivi ženski pokret ne može postojati bez njegovih članica koje ga održavaju živim. MŽK je podržala svoje članice u unapređenju njihovih organizacionih i zagovaračkih kapaciteta, kroz lično mentorstvo i Fonda žena Kosova.

Mreža je nastavila sa evaluacijom organizacionih i zagovaračkih kapaciteta kako bi procenila kapacitete organizacija članica koje imaju koristi od grantova. Tokom 2021. godine, MŽK je sarađivala sa 63 organizacije na Kosovu za razvoj kapaciteta, pogodne za svaku organizaciju. MŽK nastavlja da podržava 27 od ovih organizacija koje sprovode inicijative u implementaciji svojih planova. Od 2013. godine, MŽK je sarađivala sa 149 organizacija na Kosovu i u regionu za razvoj kapaciteta.

MŽK, njene članice i njihov radvidljiviji potencijalnim partnerima, međunarodnim aktivistima i potencijalnim pristalicama

MŽK je redovno promovisala rad svojih članica na internet stranici MŽK-a, na Facebook-u, Twitter-u, Instagram-u i u mesečnom elektronskom biltenu „Glas kosovskih žena“. MŽK je povećala broj pratilaca

na Facebook-u sa 19.919 na 2019. na 24.805 u 2022. U međuvremenu, na Twitter-u i Instagram-u, broj pratilaca je povećan sa 780 na 1.544, odnosno sa 1.279 na 3.201. Takođe, 955 ljudi prima bilten „Glas kosovskih žena“ putem mejla. Tokom 2022. godine MŽK se pojavila u medijima 160 puta i poslala je 24 saopštenja za medije, uključujući:

1. MŽK zahteva maksimalnu kaznu za ubistvo žene od strane njenog supruga u Lauši
2. Regionalna inicijativa „Unapređenje rodne ravnopravnosti kroz proces članstva u EU“ dodelila 30 grantova
3. Fond žena Kosova dodelio preko 276.000 evra za 28 organizacija i prihvatilišta na Kosovu
4. MŽK lansirala izveštaj „Rodno zasnovana diskriminacija i zapošljavanje na Kosovu“
5. MŽK lansirala izveštaj „Rodno zasnovana diskriminacija i zapošljavanje na Kosovu“
6. MŽK osuđuje Matošijev diskriminatorski i seksistički jezik
7. Mreža žena Kosova organizuje izložbu „Nasilje se ne krije u četiri zida“
8. MŽK zahteva izricanje mere pritvora osumnjičenom za seksualni napad na maloletnu osobu
9. Koalicija za Zapadni Balkan objavljuje Regionalni izveštaj o rodno zasnovanoj diskriminaciji i zapošljavanju
10. MŽK sa preporukama za uklanjanje poreza na menstrualne proizvode
11. MŽK predstavila preporuke o rodnoj politici za osobe sa ograničenim sposobnostima
12. MŽK i prihvatilišta reaguju na komentare SSK-a i TSK-a o radu nevladinih organizacija

13. Na Kosovu se nastavlja sistematsko zlostavljanje maloletnica - uznemirujuća presuda razotkriva institucionalno zanemarivanje seksualnog zlostavljanja 8-godišnje maloletnice
14. MŽK reaguje: Uvesti mere bezbednosti i razrešiti vodećih uloga novinara Arbena Ahmetija
15. Novi izveštaj o politici: Troškovi materinstva, očinstva i odredbe o roditeljskom odsustvu za novi Zakon o radu na Kosovu
16. MŽK pozdravlja usvajanje Nacrta zakona o dopuni i izmeni Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku
17. MŽK: Zagovaračko pismo za budžet za zaštitu i tretiranje žrtava rodno zasnovanog nasilja i CSR
18. MŽK lansira knjigu Činjenice i priče o Rezoluciji 1325 u okviru Predsedničkog foruma
19. MŽK najoštrije osuđuje ocrnjivanje i ucenjivanje gđe Luljete Plakolli Kasumi
20. MŽK zahteva da se medicinskim sestrama oduzmu licence i da im se u skladu sa zakonima izrekne zaslužena kazna.
21. ŽOCD pozivaju na uključivanje rodne perspektive u Berlinski proces
22. MŽK reaguje na ublažavanje kazne Naseru Pajazitaju
23. MŽK izražava duboko razočaranje zbog ubistva 63-godišnje žene od strane njenog muža: zahteva institucionalno i društveno buđenje
24. MŽK održala 20. godišnju skupštinu

Otkako je MŽK započela prebrojavanje 2019.godine, imali smo 1.820 pojavljivanja u medijima i poslala je 120 saopštenja za medije od 2019.

Više članica traži fondove, efikasno planiraju, vode organizacije i preduzimaju efikasne inicijative zastupanja

Pojedinačno, 28 članica MŽK-a koje su podržane preko FŽK-a su uspešno završile 39 projekata/ grantova tokom 2022. godine. Dalje, članice su preduzele 71 inicijativu zagovaranja uz podršku MŽK-a, dokazujući povećanje kapaciteta za promociju i zaštitu prava žena i devojaka. Inicijative članica uključivale su 99 sastanaka sa zvaničnicima u cilju podrške, zaštite i promocije prava žena i devojaka. Zagovarački naponi primalaca grantova FŽK-a, rezultirali su sa četiri promene politike, koje su predvodili Glas žena Parteš, Down Syndrome Kosova i Udruženje mladih za ljudska prava YAHR. Ove politike su pozitivno uticale na prava žena i devojčica.

Pored podrške svojim organizacijama članicama, MŽK je 2022. godine podelila 27 grantova za 18 OCD preko FŽK u iznosu od 266.986,50 evra. Ove grantove je podržala Kancelarija EU na Kosovu kroz inicijativu MŽK-a „Jačanje kapaciteta i otpornosti OCD: Unapređenje rodne ravnopravnosti usred pandemije COVID-19“.

FŽK nudi male grantove ŽOCD-ima koje nemaju pristup drugim izvorima finansiranja i koje teže da rade za prava žena. Fond je fokusiran na podršku grupama koje rade u ruralnim sredinama i/ili sa marginalizovanim osobama. Od 2012. godine, FŽK je podelio 252 granta, čime je podržao 149 organizacija, u ukupnom iznosu od 1.477.067€. FŽK je imao više od 24.387 korisnika. FŽK je 2022. godine dobio podršku od EU, Austrijske agencije za razvoj (ADA), Švedske agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (Sida), Populacionog fonda Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Sigrid Rausing Trust. Ukratko, korisnici grantova FŽK-a u 2022. godini su:

MŽK održala orijentacionu sesiju sa 27 korisnika FŽK-a , mart 2022. godine

- Medica Kosova sa inicijativom „Povećanje blagostanja dece/ studenata za život bez nasilja" (9.998€).
- Handikos Mitrovica sa inicijativom „Izazovi žena i devojaka sa ograničenim sposobnostima usred COVID-19“
- Udruženje slepih i slabovidih sa inicijativom „Upravljanje situacijom pandemije Covid-19 za slepe i slabovide“ (9.562 €)
- Organizacija Foleja sa inicijativom „Uticaj pandemije COVID-19 na žene i devojčice iz romske, egipatske i aškalijske zajednice“ (9.989 €).
- Center for Education and Comunity Development Friends sa inicijativom „Život bez nasilja u porodici – promocija mehanizama zaštite od nasilja u porodici“ (9.351 €).
- Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici sa inicijativom „Unapređenje znanja i osnaživanje mladih za život bez nasilja i seksualnog uznemiravanja“ (9.900 evra).
- YMCA pokret sa inicijativom „Promovisanje feminističkog pokreta kroz osnaživanje dvojaka i momaka“ (9.868 €).
- Lulishtja sa inicijativom „Ekonomsko osnaživanje žena nakon krize pandemije COVID-19, kroz otvaranje radnih mesta prilagođenih porodicima“ (9.998 €).
- Vladavina demokratije na Kosovu (VDK) sa inicijativom „Jačanje mehanizama za odgovorno rodno budžetiranje“ (9.994€).

- Aktivne žene Đakovice sa inicijativom „Pružanje pravne i psihološke podrške ženama koje su žrtve rodno zasnovanog nasilja“ (9.975€).
- Institut za dijalog i nediskriminaciju sa inicijativom „Tretiranje psiho-socijalnih i ekonomskih problema kod žena izazvanih pandemijom COVID-19“ (9.965 €).
- Udruženje penzionerki „Vita Jeta“ sa inicijativom „COVID-19 i dijabetes kod starih“ (9.794 €).
- Bliri sa inicijativom „Podizanje svesti o reproduktivnom zdravlju među mladima“ (9.668€).
- Omladinski centar Gračanica sa inicijativom „Osnaživanje devojaka u cilju postizanja ekonomske nezavisnosti i aktivnog učešća u procesima donošenja odluka“ (10.000€).
- Organizacija Violeta sa inicijativom „Podizanje svesti devojaka i žena u opštini Podujevo za život bez rodno zasnovanog nasilja“ (9.980€).
- Zana sa inicijativom „Ekonomske i političke osnaživanje žena u opštini Klina“ (9.506€).
- You can do sa inicijativom „Promovisanje državnih mehanizama za žene i devojke sa posebnim potrebama da žive bez seksualnog zlostavljanja“ (9.978 €).
- NVO Rikotta sa inicijativom "Sprečavanje nasilja putem ekonomskog osnaživanja žena u opštini Prizren" (9.996,50€)
- Organizacija za istraživanje OMNES sa inicijativom „Institucionalno zalaganje za zaštitu od nasilja i tretiranje uticaja pandemije COVID-19 na stres i depresiju kod žena“ (9.802,50€)

- Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece Liria sa inicijativom „Uključivanje relevantnih državnih institucija i službi sa koordinisanim pristupom nasilju nad ženama i nasilju u porodici prema Istambulskoj konvenciji“ (9.565€).
- Ženski centar sa inicijativom „Promovisanje prava žrtava nasilja u porodici putem digitalnih i zagovaračkih aktivnosti“ (9.996 €).
- Centar za zaštitu žena i dece (CZZD) sa inicijativom „Smeštaj, rehabilitacija i ponovna integracija za žene i decu, žrtve porodičnog nasilja“ (9.993 €).
- Centar za dobrobit žene sa inicijativom „Pružanje smeštaja, pravne i psihološke podrške ženama koje su preživele nasilje“ (9.996 €).
- Sigurna kuća u Đakovici sa inicijativom „Psiho-socijalno osnaživanje žena koje su doživele nasilje u porodici i podizanje svesti o nasilnim partnerima kroz psiho-socijalno savetovanje“ (10.000 evra).
- CZZD „Raba Voca“ sa inicijativom „Podizanje svesti protiv nasilja nad ženama“ (9.993 €).
- Centar za sklonište žena i dece Prizren (CSŽD) sa inicijativom „Podizanje svesti i osnaživanje žrtava nasilja u porodici“ (9.983€).
- Centar za zaštitu žena i dece, Moja kuća – Uroševac sa inicijativom „Jačanje koordinacionog mehanizma za zaštitu od nasilja u porodici za region Uroševca“ (9.837€).
- Centar za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima sa inicijativom „Zaštita, zagovaranje i unapređenje prava žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima“ (9.952 €).

Molimo pogledajte Aneks I a za dodatne informacije o grantovima koji su završeni tokom 2022. i njihovim rezultatima, i Aneks I b. za informacije o tekućim grantovima. Pored toga, MŽK je takođe obezbedila finansiranje OCD, a posebno ŽOCD, mimo FŽK-a

Povećani kapaciteti osoblja MŽK-a

MŽK je nastavila da pruža mogućnosti za podizanje kapaciteta za osoblje, uključujući i one koji se odnose na komunikaciju među kancelarijama, integraciju rodne perspektive, digitalnu bezbednost i finansije. Pružano je praćenje rada u pitanjima vezanim za zagovaranje EU; sprovođenje rodni analiza, pisanje koncept dokumenata; sastavljanje strategija zastupanja; sastavljanje izveštaja; nadgledanje i ocenjivanje; istraživanje kao i veštine javnog govora. Pored toga, MŽK je, u partnerstvu sa Evropskim udruženjem pravica (EWLA) i uz podršku EU organizovala radionicu za članove osoblja, sa temom: „Jednaka plata“. Pravnice iz EWLA raspravljale su o tome koliko je važno da muškarci i žene imaju jednaku platu za isti posao. Štaviše, tokom 2022. godine, osoblje MŽK-a je učestvovalo u obukama koje je organizovala Kvinna till Kvinna, „Međunarodni program obuke o rodno zasnovanom nasilju“, kroz koji su posetili različite institucije u Švedskoj kako bi naučili više o tretiranju i upućivanju slučaja rodno zasnovanog

MŽK u partnerstvu sa Evropskim udruženjem žena pravica (EWLA) održala dve radionoce, decembar 2022. godine

nasilja. Pored posete Švedskoj, drugi deo ove obuke održan je u Albaniji sa istom temom i sa istim posetama. Tokom 2022. godine, osoblje MŽK-a je takođe posetilo Austriju i razne institucije kako bi razmenili iskustva u postupanju sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja, uključujući rehabilitaciju i ponovnu integraciju žrtava.

Poboljšanje klime finansiranja organizacija za ženska prava

Iako se neke inicijative zastupanja mogu preduzeti na dobrovoljnoj osnovi, organizacijama za ženska prava (ŽOCD) su i dalje potrebni resursi za podršku mnogim aspektima njihovog važnog rada. Održivi aktivizam za ženska prava zahteva podršku, stoga je MŽK nastavila svoje napore u pravcu mobilisanja dovoljnih resursa domaćih i međunarodnih aktera za podršku ženskom pokretu na Kosovu i u regionu. Kao i svake godine, i tokom 2022. godine, MŽK se sastala sa raznim donatorima kako bi se založila u vezi sa finansijskim potrebama ŽOCD-ova, čime je doprinela obezbeđivanju resursa za ŽOCD-ove na Kosovu i u regionu, o čemu svedoče sredstva obezbeđena iz FŽK-a ove godine.

Poboljšanje sprovođenja Strategije MŽK-a za prikupljanje sredstava

MŽK je finalizovala Strategiju mobilizacije resursa, koja identifikuje nove i alternativne načine prikupljanja sredstava, pored međunarodnih fondova, koji mogu dugoročno da podrže MŽK i njene članice. MŽK je istraživala različite mogućnosti filantropije koje postoje širom sveta, posebno u sličnim kontekstima kao što je Kosovo. Mreža je takođe sagledala načine koji su korišćeni na Kosovu za obogaćivanje Strategije. Zatim, MŽK je nastavila sa svojim naporima u sprovođenju ove strategije. Ovo takođe uključuje predstavljanje promotivnih materijala MŽK-a koji sadrže feminističke poruke,

*Promotivni materijali
MŽK-a sa feminističkim
porukama na raspolaganju
za donaciju*

dostupne lično ili onlajn. Donacije primljene za ove artikle doprinose MŽK-ovom održivom fondu, koji pomaže u pokrivanju osnovnih troškova i podržava programe važne za rodnu ravnopravnost. Što se tiče rezultata, MŽK je povećala uštede u svom Fondu za održivost sa 3.844 evra u 2019. na 15.804,91 evra u 2022. godini. Ove napore su prvenstveno podržali EU i Sida, kao i Fondacija Kvinna till Kvinna.

Poboljšanje znanja i razumevanja između dotičnih organa EU i drugih donatora u vezi sa vrstama podrške potrebnim različitim ŽOCD-ovima

Tokom 2022. godine, MŽK je doprinela podizanju svesti i razumevanja između relevantnih organa EU i donatora, u vezi sa podrškom koja je potrebna raznim ŽOCD-ovima, kroz sledeće 3 publikacije, koje su podeljene sa predstavnicima EU – na međunarodnom i lokalnom nivou:

- [Komentar: Čitanje iz rodne perspektive Izveštaja Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu:](#)
- Rod i ograničene sposobnosti u zakonodavstvu EU: Intersekcionalni pristup informisanju o pravnom okviru na Kosovu;
- [Rodno odgovorno finansiranje za pratioce osoba sa ograničenim sposobnostima na Kosovu:](#)

Otpriblike 40 pisama i mejlova za zagovaranje poslato je zvaničnicima EU, kako bi ih informisali o boljoj rodnoj perspektivi u predpristupnim procesima EU.

Tokom Nedelje zagovaranja EU koju je organizovala Kvinna till Kvinna, MŽK je proširila i poboljšala znanja i razumevanje relevantnih organa EU u vezi sa različitim oblicima podrške koji su potrebni ŽOCD-ovima. Tokom različitih sastanaka sa zvaničnicima EU uključenim u proces kreiranja politike za spoljno finansiranje

EU, MŽK je istakla potrebu za povećanjem fondova koji se dodeljuju za ŽOCD-ove, kao i potrebu za održivim finansiranjem Feminističkog pokreta.

Stručnjaci MŽK-a su nastavili da podržavaju Kancelariju EU na Kosovu, Austrijsku agenciju za razvoj (ADA), Caritas Kosova i druge profitne i neprofitne ugovarače koji sprovode razvojne programe na Kosovu, preporučujući mogućnosti saradnje sa (i podršku za) ŽOCD-ove, što bi doprinelo njihovoj efikasnosti i razvojnim ciljevima. U nekim slučajevima, ovo se prevodi u ugovarače koji angažuju ŽOCD-ove kao partnere i podržavaju njihov rad. Tokom 2022. godine, MŽK je nastavila da nudi podršku ka integraciji rodne perspektive partnerima ADA. Konkretno, MŽK je pomogla 3 partnera ADA (QAIN, HERAS+, UNDP) da poboljšaju svoje projekte kako bi dalje zaštitili i podržali interese i prava žena i devojaka.

Poboljšana institucionalna i javna svest o značaju poreskih olakšica za podršku radu grupa za ženska prava

Tokom 2021. godine, MŽK je uputila preporuke za poboljšanje poreskog sistema, kao što je bio slučaj sa Programom ekonomskih reformi i u vezi sa sastankom pododbora za ekonomska, finansijska i statistička pitanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). MŽK je nastavila koordinaciju sa drugim organizacijama civilnog društva kako bi poboljšala pravni i institucionalni okvir u vezi sa filantropijom na Kosovu.

Žene u politici i odlučivanju

Dugoročni cilj ovog programa je aktivno učešće žena u politici i donošenju odluka, na lokalnom i centralnom nivou. MŽK je napredovala u postizanju ovog cilja, što pokazuje povećanje učešća žena u politici i donošenju odluka na svim nivoima tokom vremena.

Nakon parlamentarnih i lokalnih izbora, MŽK je radila na revitalizaciji Lobija za rodnu ravnopravnost i uključivanju novoizabranih žena opštinskih odbornica, poslanica i drugih žena imenovanih na pozicije odlučivanja. Tokom marta i aprila, izvršna direktorka MŽK-a se sastala sa zamenicima predsednika opština Gnjilane, Klina, Podujevo i predsednicom Skupštine opštine Đakovica. Svrha ovih sastanaka je bila da se poveća solidarnost između lokalnih aktera koje rade na pravima žena i efektivnom povećanju učešća žena u procesima donošenja odluka. Još jedan pokazatelj poboljšanog učešća žena u politici i donošenju odluka su politike koje su promenjene, akoje bolje odražavaju prioritete žena u zakonima i politikama. Od početka brojanja MŽK, Lobi i članice Mreže su preduzele ukupno 557 inicijativa zagovaranja. Kao rezultat toga, od 2016., Mreža, njene članice, kao i Lobi za rodnu ravnopravnost uspeali su da se založe za promenu 180 politika za poboljšanje života žena i devojaka, na lokalnom i centralnom nivou..

U 2022. godini, šest politika uključilo je neke od preporuka MŽK-a, u cilju boljeg odražavanja rodne perspektive, kao i različitih potreba žena i muškaraca u kreiranju politike:

I. Program ekonomskih reformi 2022-2023

2. Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu
3. Program zaštite i promovisanja ljudskih prava i osnovnih sloboda (2021-2025) i Akcioni plan za sprovođenje Programa zaštite i promovisanja osnovnih ljudskih prava i sloboda (2021-2023)
4. Nacionalna strategija za zaštitu od nasilja u porodici 2022-2026
5. Strategija za vladavinu prava 2021-2026
6. Koncept dokument za rodno odgovorno budžetiranje

Što se tiče rodno odgovornog budžetiranja, broj budžetskih organizacija koje su dostavile aneks sa podacima koji se odnose na rodno odgovorno budžetiranje povećan je na 62, prema budžetskim cirkularima. Ove godine, 37 od 38 budžetskih organizacija na lokalnom nivou (97%) podnelo je svoj prilog kao deo budžetskih zahteva za 2022. godine. U međuvremenu, 45 od 51 budžetske organizacije na centralnom nivou (88%) dostavilo je svoj dodatak sa budžetom za 2022. godinu. Iako nije direktan rezultat rada MŽK-a, smatramo da su MŽK i njene članice doprinele ovom poboljšanju indirektno kroz zastupanje na opštinskom i nacionalnom nivou. Dalje, ovo pokazuje dugoročni uticaj prethodnog rada MŽK-a sa Ministarstvom finansija, zajedno sa GIZ-om i USAID-om, preko kojih je zahtev za pripremu rodno odgovornog budžetskog aneksa sa godišnjim budžetskim zahtevima ugrađen u tekst godišnjih budžetskih cirkulara Ministarstva..

Znajući da je rodna ravnopravnost osnovna vrednost EU, MŽK takođe prati proces pristupanja EU iz rodne perspektive. Kao rezultat praćenja i zastupanja MŽK-a, zvaničnici Kosova i EU preduzeli su 8 akcija za bolje tretiranje pitanja koje pokreću žene, a koja se odnose na uključivanje rodne perspektive u proces pristupanja EU:

1. Konsultovali su se sa MŽK-om u vezi sa Programom ekonomskih reformi 2022-2023 i poboljšali rodnu perspektivu unutar njega na osnovu preporuka MŽK-a ;
2. Kancelarija premijera objavila je Akcioni plan ERA II, sa preporukama MŽK-a uključenim u njega i obećala je da će MŽK i ŽOCD uključiti u praćenje i sprovođenje ERA II;
3. Kancelarija EU na Kosovu pozvala je ŽOCD-ove da doprinesu preporukama za Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu;
4. Kancelarija EU na Kosovu kao i Generalni direktorat EU za susedstvo i pregovore o proširenju organizovali su konsultativni sastanak sa MŽK-om radi izrade Programa ekonomskih reformi za 2022. godinu, kako bi uveli rodnu perspektivu u ovaj dokument.
5. Kancelarija EU na Kosovu konsultovala je ŽOCD pre sastanka sa Vladom Kosova kao deo struktura SSP;
6. Vlada Kosova je konsultovala ŽOCD-ove na oko četiri sastanka SSP;
7. Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu je objavljen sa jasno integrisanim preporukama MŽK-a i ŽOCD-ova;

8. Zvaničnici EU sastali su se sa ŽOCD-ovima u Briselu i obećali su da će nastaviti komunikaciju u vezi sa pitanjima koja žene smatraju prioritetnim;

Povećanje i poboljšanje učešća žena u politici i donošenju odluka na lokalnom i centralnom nivou u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova (50%)

Uz podršku EU i sufinansiranje od strane Sigrid Rausing Trust, MŽK je nastavila saradnju sa Organizacijom lica sa mišićnom distrofijom i Ruka Ruci, posebno u pravcu povećanja političkog angažovanja u procesima donošenja odluka oko 29 žena uključujući četiri žene sa ograničenim sposobnostima i 36 Srпкиnja. Od 2019. godine, MŽK je povećala politički angažman ukupno 2.096 žena u procesima donošenja odluka, i to preko FŽK. Dalje, 2022. godine 366 političarki i žene zainteresovane da postanu političarke pohađale su obuku i mentorstvo kroz inicijative članica koje podržava FŽK.

Koalicija za funkcionalnu ravnopravnost na lokalnom i centralnom nivou

Koalicija za ravnopravnost osnovana je 22. juna 2018. godine. Čine je žene u politici na centralnom i lokalnom nivou, kao i ŽOCD-ovi. Koalicija podržava i osnažuje svoje članice da poboljšaju položaj žena u politici i donošenju odluku i da promovišu unapređenje rodne ravnopravnosti na Kosovu. Članice Koalicije su se obavezale da će raditi na ispunjenju ove zajedničke misije, bez obzira na njihove političke preferencije, pol, starosnu dob, etničku pripadnost, sposobnosti, religiju, geografsku lokaciju, nivo obrazovanja ili socijalno-ekonomski status. 2022. godine, Nacionalni demokratski institut (NDI) je zajedno sa MŽK-om

formirao Stratešku mrežu za rodnu politiku, koju čine žene i muškarci koji predstavljaju vladu, političke stranke, civilno društvo i preduzeća, koji će zajedno tretirati izazove koji ometaju smisleno učešće žena u političkim procesima i zagovarati neophodne promene za ubrzanje rodne ravnopravnosti na Kosovu.

Kosovski lobi za rodnu ravnopravnost ostao funkcionalan

Kosovski lobi za rodnu ravnopravnost na Kosovu (u daljem tekstu: Lobi) je osnovan 2014. godine. On ujedinjuje političarke i žene u civilnom društvu da se zalažu na lokalnom i centralnom nivou za napredak ka rodnoj ravnopravnosti i nastavio je da funkcioniše u 27 opština. Stalni izazov za rad ove grupe bila je politička situacija i česti izbori koji su uticali na čestu promenu članica i usporavali rad Lobija.

Ukupan broj žena angažovanih u Lobiju 2022. godine bio je 344. Grupe Lobija su zajedno preduzele 19 inicijativa zastupanja i doprinele sedam promena politika ove godine. Lobi je 16. maja održao prvi sastanak na kome je razgovarano o „Izazovima sa kojima se suočavaju potpredsednice u opštinama“. Predstavnice institucija, organizacija za

“Zajedno sa MŽK-om ćemo se truditi da zajedno podržimo i osnažimo žene na lokalnim izborima. Danas, više nego ikad, žene u politici podržavaju jedna drugu i iskoristićemo ovaj trenutak”

Antigona Badžaku – Idrizi, direktorka, SHE Solutions

ženska prava, kao i članice MŽK-a i žene koje se bave politikom razgovarale su i podelile svoja iskustva u vezi sa učešćem žena u politici na lokalnom nivou. Tokom ovog sastanka razgovaralo se o dostignućima, izazovima i neophodnom zagovaranju koje se mora nastaviti kako bi se povećala zastupljenost žena u politici i procesima donošenja odluka. Prisutne su ovaj sastanak ocenili kao neophodnu priliku da se ostvari neophodna solidarnost između aktera koji se bave pravima žena i da se poveća njihovo efektivno učešće u procesima donošenja odluka.

*Održan sastanak Lobija za rodnu ravnopravnost, maj
2022. godine*

Lobi se sastao 16. novembra kako bi razgovarali o „Žene, mir i bezbednost – odlučivanje na lokalnom nivou“. Članice lobija su dale sugestije o tome kako MŽK, kroz svoju novu strategiju, može doprineti osnaživanju žena i devojaka na lokalnom nivou i u donošenju odluka. Od kada je MŽK počela da prati informacije, 754 žene iz različitih opština na Kosovu imale su koristi od sastanaka lobija. Oba sastanka su omogućena zahvaljujući podršci EU, koju sufinansira Sigrid Rausing Trust..

Razvijanje kapaciteta žena u politici da se zalažu za prioritete žena

Gore pomenuti sastanak, kao i radionice održane tokom godine, dodatno su razvile kapacitete žena u politici da se zalažu za prioritete žena pružajući primere najbolje prakse kao i unapređujući njihove veština zagovaranja. Izvršna direktorka MŽK-a, Igbale Rogova, nastavila je da nudi mentorske sesije za članice i grupe Lobija širom Kosova, kroz više od 1100 telefonskih poziva, e-mailova ili poseta opštinama. Ove sesije su poslužile za osnaživanje članica Lobija u zalaganju za prava žena i rodnu ravnopravnost. MŽK ne vidi niti tretira članice Lobija kao članice političkih partija, već ih vidi kao lidere u njihovim opštinama. Izvršna direktorka MŽK-a je takođe promovisala njihove inicijative, podržala ih je u zastupanju i pomogla im je da prevaziđu izazove tokom njihovog zalaganja za rodnu ravnopravnost. MŽK je kontinuirano informisala žene u politici u vezi sa procesom članstva u EU i mogućnostima njihovog uključivanja u ovaj proces.

Podizanje svesti o značaju usklađivanja ZRP-a sa drugim relevantnim zakonima

MŽK se, zajedno sa mnogim drugim OCD-ovima, zalagala za unapređenje rodne integracije i za usklađivanje zakona na Kosovu sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti. U 2022. godini, MŽK se zalagala za bolje uvođenje rodne perspektive u sledeće zakone i politike kroz pružanje specifičnih doprinosa relevantnim vladinim telima:: Nacrt zakona o radu, Nacrt građanskog zakonika, Nacrt zakona o socijalnim i porodičnim uslugama, Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici, Nacrt zakona o socijalnom stanovanju, kao i strategije i prateći akcioni planovi u ovim oblastima. MŽK je nastavila da promoviše potrebu za izradom odredbi o porodičnom, očinskom i roditeljskom odsustvu novog Zakona o radu u skladu sa Direktivom EU o ravnoteži između poslovnog i privatnog života i Zakonom o ravnopravnosti polova. Preporuke u vezi sa ovim pitanjem poslate su kako bi se informisali sastanci odbora SSP..

MŽK učestvovala na aktivnostima tokom Nedelje zalaganja u Bireslu, novembar 2022. godine

Zajedno sa Kosovskim centrom za rodne studije (KCRS), Centrom za ravnopravnost i slobodu (CEL), Centrom za razvoj društvenih grupa (CSGD) kao i Inicijativom mladih za ljudska prava na Kosovu (YIHR-KS), MŽK se snažno zalagala za rodno osetljiviji Nacrt građanskog zakonika, gde će se uzeti u obzir položaj žena na Kosovu, posebno u pogledu imovine i braka.

MŽK je stalno tražila usklađivanje Zakona o opštim izborima i Zakona o nacionalnim izborima koji trenutno imaju kvotu od 30% za učešće žena i muškaraca, sa Zakonom o ravnopravnosti polova, koji definiše ravnopravnost kao 50% učešća svakog pola. Tokom sastanaka sa strukturama SSP-a, ovo pitanje je istaknuto kao jedna od glavnih preporuka koje je MŽK imala za Izveštaj EK o Kosovu. Takođe, tokom nedelje zagovaranja EU, organizovane uz podršku Kvinna till Kvinna, MŽK je istakla potrebu za usklađivanjem ovih zakona, razgovarajući direktno sa predstavnicima zemalja članica EU i Generalne direkcije EU za susedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR),. Od 2019. godine, MŽK je preduzela oko 30 formalnih inicijativa u vezi sa izmenama i dopunama ovih zakona u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova..

Povećana komunikacija i saradnja između žena u politici, ženskih organizacija i žena glasača o pitanjima koja smatraju prioritetnim

Uz podršku Koalicije za ravnopravnost, Lobi, MŽK i njene članice, kao i žene u politici, organizacije koje vode žene, žene glasači i žene u politici uspele su da više komuniciraju i sarađuju o pitanjima koja žene

smatraju prioritetnim. Na primer, članice Lobija su se zalagale za pitanja koja žene smatraju prioritetnim u bliskoj saradnji sa biračima iz svojih opština. Lobi je ove godine održao 65 sastanaka sa političarkama, ženama glasačima i OCD-ima. Spisak njihovih inicijativa nalazi se u Dodatku 2.

Kroz inicijative koje podržava FŽK, članice MŽK-a, Partners Kosova, In time, Aureola, Centar Manjinske zajednice, Moravski Biser i Era Fruit, održale su 62 sastanka između žena u politici, OCD i žena glasača.

Pored toga, kroz podršku MŽK-a, oko 17 organizacija poslalo je svoje komentare Kancelariji EU na Kosovu i EK za Izveštaj EK o Kosovu za 2022. godinu, kao i dalo doprinose za konsultativni sastanak vlade sa civilnim društvom pre sastanka Pododbora SSP za pravdu, slobodu i bezbednost.

Pet organizacija podržanih kroz regionalnu inicijativu EQUAPRO „Integrisanje rodne perspektive u proces članstva u EU“ a koju sufinansira EU i Sida pokrenule su pitanja zastupljenosti žena u politici, diskriminacije pri zapošljavanju, rodno odgovornog budžetiranja i pristupa pravdi u njihovim dotičnim opštinama. Ove organizacije su bile: Gruaja Hyjnore (Gnjilane), Advocacy Center for Democratic Culture-ACDC - ACDC (Severna Mitrovica), Ekocos Women (Priština), Komitet slepih žena Kosova – KSŽK (Priština) i Centar manjinske zajednice – CMZ (Gračanica).

MŽK je lansirala drugo izdanje knjige *Činjenice i priče o Rezoluciji 1325* tokom Međunarodnog foruma za žene, mir i bezbednost, koji je organizovala predsednica Kosova, gospođa Vjosa Osmani Sadriu. Knjiga obuhvata „činjenice“, statistike, podatke, imena i „priče“: priče o tome kako su ljudi percipirali sprovođenje Rezolucije od 2000. do 2020. godine. Narativi knjige vode čitaoca kroz brojne izazove, uspehe i pobe sa kojima su se suočile aktivistkinje u svojoj borbi pozivajući zvaničnike UN-a, EU,

NATO-a i Kosova da sprovedu Rezoluciju 1325. Zvaničnici iz celog sveta dobili su informacije o ovoj knjizi, koje mogu da koriste da informišu o svom radu u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama na drugim mestima, na osnovu lekcija naučenih sa Kosova.

Ove inicijative MŽK-a i njenih članica ilustruju načine na koje se povećalo učešće žena u politici i donošenju odluka

Pokretanje zastupanja za pitanja koja žene smatraju prioritetnim

Kancelariju MŽK-a je 21. septembra posetila visoka delegacija Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) koju je predvodio zamenik generalnog direktora MMF-a g. Bo Li. Izvršna direktorka Igbale Rogova i finansijska menadžerka Besa Šehu obavestile su delegaciju MMF-a o dugoročnom angažovanju MŽK-a u postizanju rodne ravnopravnosti na Kosovu, izazovima sa kojima se suočavaju devojke i žene i potrebi njihovog političkog i ekonomskog osnaživanja.

Kao deo inicijative MŽK-a „Osnaživanje učešća žena u politici“, koju podržava Kancelarija EU na Kosovu uz sufinansiranje od Sigrid Rausing Trust-a, MŽK je zajedno sa EU organizovala u utorak, 29. novembra, radni ručak između ambasadora Tomasa Szunyoga, šefa Kancelarije EU/ Specijalnog predstavnika EU na Kosovu, zvaničnika EU i predstavnica liderki civilnog društva. Tokom dva sata liderke su imale prostor da diskutuju i zagovaraju različita važna pitanja vezana za rodno zasnovano nasilje, ekonomsko osnaživanje žena, rodno odgovorno budžetiranje, značaj podrške Srpkinjama u ruralnim

sredinama, izazove žena sa ograničenim sposobnostima i važnost zajedničkog jezika o dijalogu srpske i kosovske strane za dobrobit građana, u skladu sa Rezolucijom 1325, između ostalog.

Izvršna direktorka MŽK-a Igballe Rogova pozvana je 12. decembra na sastanak specijalnog izaslanika SAD-a za Zapadni Balkan Gabriela Escobara i američkog ambasadora na Kosovu Jeffrey Hovenier sa nekoliko predstavnika OCD. Ona je tokom sastanka pokrenula pitanja važna za žene..

Tokom ove godine i trenutne Strategije MŽK-a, ŽOCD su bile više uključene u različita pitanja i procese (uključujući ovde i politički dijalog), posebno kroz sastanke pododbora za SSP i proces članstva u EU, gde su pokrenula pitanja koja smatraju prioritetom. MŽK je kontinuirano podržavala i osnaživala žene da identifikuju i zagovaraju svoje prioritete tokom ovih procesa.

FŽK je takođe podržao napore članica MŽK da prate i zagovaraju primenu postojećih zakona i politika. Ove godine, FŽK i Lobi su preduzeli 96 inicijativa zastupanja za pitanja koja žene smatraju prioritetima.

Poboljšanje institucionalizacije rodno odgovornog budžetiranja na Kosovu

Rodno odgovorno budžetiranje (ROB) obezbeđuje raspodelu i trošenje javnih fondova na jednak, efikasan i transparentan način. Od 2011. godine, MŽK radi i zagovara u pravcu institucionalizacije ROB-a na Kosovu. U 2022. ovaj rad je podržala ADA a sufinansirala Sida.

2021. godine, MŽK je mentorirala šest OCD tokom sprovođenja njihovih inicijativa u vezi sa ROB-om u Prištini, Lipljanu, Mitrovici, Đakovici, Severnoj Mitrovici i Vitini. Ove organizacije uključuju: Organizaciju za lokalne reforme (EULOC), Udruženje poslovnih žena (WBA), Udruženje žena Mitrovice za ljudska prava, Udruženje mladih za ljudska prava, Žensku inicijativu Kosova kao i EcoKosWomen. U početku one su bile deo tri obuke održane za povećanje njihovih kapaciteta i znanja o ROB-u u okviru zajedničke inicijative Mreže monitora rodno budžeta na Zapadnom Balkanu i Republici Moldaviji koju podržava ADA. Odnosno, njihove inicijative su sledeće: „Praćenje i mentorstvo pravilnog sprovođenja rodno politika u opštini Vitina“; „Osnaživanje žena kroz analizu lokalnih politika i učešće u rodnom budžetiranju na severu Kosova“; „Rodna perspektiva za održivo ekonomsko planiranje“; „Praćenje i analiza stvaranja politika na lokalnom nivou iz rodne perspektive“; „Rodno budžetiranje ka rodno uravnoteženom ekonomskom razvoju“; i „Upravljanje menstrualnom higijenom, čist život za žene i devojke“. One su radile sa različitim ciljnim grupama na Kosovu, ali uglavnom sa direkcijama za budžet i finansije u njihovim opštinama, kao i sa drugim opštinskim direkcijama i institucijama. Sa znanjem stečenim o ROB-u tokom obuka, kao i uz podršku MŽK-a tokom ove godine, došli su do oko 3600 direktnih i indirektnih korisnika sa više informacija o ROB-u i njegovom sprovođenju.

U međuvremenu, MŽK je nastavila da se zalaže za sprovođenje Cilja održivog razvoja (SDG) Ujedinjenih nacija (UN), [indikator 5.c.1](#) u skladu sa obavezama Kosova za sprovođenje SDG-a i ROB-a; kao i za preporuke iznete u Fiskalnoj rodnoj analizi budžeta od strane MŽK-a „[Pandemija ne prepoznaje rod?](#)“. Važno je napomenuti da Paket za ekonomski oporavak, koji je objavljen u junu, uključuje četiri

pozitivne rodne mere, što je više od prethodnih paketa sastavljenih kao odgovor na pandemiju COVID-19.

Preporuke za rodno odgovornije budžetiranje na opštinskom nivou podeljene su članicama MŽK-a tokom javnih rasprava o budžetskim izdvajanjima za 2023. Članice MŽK su izrazile zajedničku zabrinutost i preporuke svojim opštinskim predstavnicima. MŽK i njene članice su takođe nastavili da povećavaju učešće žena i devojaka u javnim raspravama sa nekoliko organizacija članica u opštinama Vučitrn, Vitina, Uroševac, Novo Brdo, Srbica, Glogovac, Đakovica, Mitrovica, Klokot i Istok. Tokom septembra, deset organizacija članica organizovalo je preko 25 sastanaka. Ovi sastanci okupili su oko 300 žena i devojaka koje su razgovarale o svojim različitim potrebama i prioritetima i kako se oni mogu odraziti na izdvajanja iz opštinskog budžeta za 2023. Dalje, više od 15 sastanaka organizovano je sa opštinskim zvaničnicima kako bi se tretirale preporuke koje su proizašle sa sastanaka, koje uključuju: bolje finansiranje u nekoliko linija opštinskog budžeta za rodnu ravnopravnost, ekonomsko osnaživanje žena, tretiranje rodno zasnovanog nasilja, jednako kvalitetno obrazovanje i zdravstvenu zaštitu. MŽK je nastavila da se zalaže za važnost budžetskih izdvajanja za adresiranje različitih potreba i prioriteta koje imaju žene i muškarci.

Štaviše, u novembru, MŽK je, zajedno sa UN Women, poslala pismo svakom poslaniku Skupštine Republike Kosovo sa 10 konkretnih preporuka u vezi sa institucionalizacijom ROB-a i njegovim uključivanjem u budžetski 2023. godinu.

Poboljšanje i povećanje učešća ŽOCD-ova u procesu članstva u EU

MŽK je redovno doprinosila uključivanju organizacija članica i političarki u proces članstva u EU. Aktivisti i organizacije za ženska prava su ohrabrene i potpomognute da daju doprinos ovogodišnji Izveštaj EK o Kosovu. Dalje, 75% ovih preporuka je odraženo u izveštaju za 2022. godinu, koji je nastavio da ima bolju rodnu perspektivu i da bude inkluzivniji u različitim sektorima. Štaviše oko 70% komentara MŽK-a je bilo integrisano u Program ekonomskih reformi.

Sve u svemu, u poslednje 3 godine, rodna perspektiva u dokumentima o pristupanju EU značajno se povećala. U 2020. je prihvaćeno oko 50% MŽK-a i sugestija njenih članica za bolje uvođenje rodne perspektive u ove dokumente, dok je 2022. godine adresirano 80% naših komentara. MŽK je takođe pomogla mnogim ŽOCD, na Kosovu i ZP da pripreme svoje preporuke koje bi informisale proces pristupanja EU i sastanke struktura SSP-a.

Tačnije, MŽK je zajedno sa ostalim OCD-ima preduzela zajedničke inicijative zagovaranja navedene u nastavku:

- Uključila više različitih OCD u više, različita pitanja i procese (politički dijalozi), posebno kroz sastanke struktura SSP-a.
- Konsultovala ŽOCD-e kako bi dobila njihov doprinos u vezi sa Izveštajem EKo Kosovu za 2022. godinu.

- Doprinela konkretnim preporukama za Program ekonomskih reformi 2022-2024, u okviru platforme za javne konsultacije.
- Poslala preporuke date za ARE II zvaničnicima kancelarije EU na Kosovu.
- Komentarisala u Nacrt zakona o zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici, posebno u pravcu usklađivanja ovog nacrt zakona sa Istambulskom konvencijom.
- Poslala komentare u vezi sa Nacrtom zakona o socijalnom stanovanju, u smislu obezbeđivanja afirmativnih mera za žene koje su preživele nasilje.
- Stalno se zalagala da nacrt Građanskog zakonika bude usklađen sa pravnim tekovinama EU o rodnoj ravnopravnosti i najboljim praksama, uključujući pružanje podataka/inputa o odredbama koje ugrožavaju prava žena prava na brak kao i za zabranu bilo koje vrste diskriminacije na osnovu pola ili roda.
- Učestvovala na šest konsultativnih sastanaka, u okviru struktura SSP: SSP PO – Sastanak o pravdi, slobodi i bezbednosti (dva odvojena sastanka, sa EU i sa Vladom); SSP PO – Sastanak o saobraćaju, životnoj sredini, energetici i regionalnom razvoju; SSP PO – Sastanak o informacionom društvu, socijalnim politikama i obrazovanju.
- Konsultovala članice o pitanjima koja bi trebalo da budu pokrenuta tokom nedelje zagovaranja fondacije Kvinna till Kvinna, a koju je organizovala 2022, deleći svoje preporuke sa nekoliko zvaničnika EU.

- Preduzela zajedničko zagovaranje u vezi sa integracijom rodne perspektive u sprovođenju Akcionog plana ERA II, posebno u vezi sa reformom javne uprave.
- Komentarisala i Izveštaj civilnog društva o ljudskim pravima za 2022. godinu.
- Preduzela zajedničko zagovaranje na regionalnom nivou sa Olgom Martin Gonzalez, savetnicom za rodna pitanja u Briselu i sa glavnim osobama (tačkama) za rodna pitanja u okviru delegacija EU na Zapadnom Balkanu, sastanak koji je organizovan uz podršku Kvinna Till Kvinna, za bolju perspektivu rodne ravnopravnosti u Izveštaju Evropske komisije za Kosovo.
- Učestvovala na zajedničkom sastanku ŽOCD sa poverenicom Saveta Evrope za ljudska prava – kako bi se diskutovalo o dostojanstvenijoj zastupljenosti žena u politici i smanjenju rodno zasnovanog nasilja, kao i rodno zasnovane diskriminacije.
- Učestvovala na zajedničko zagovaranju ŽOCD u okviru radne grupe za rodnu ravnopravnost, koja je osnovana na inicijativu Kancelarije predsednice, odnosno Saveta za demokratiju i ljudska prava.

Inicijative za poboljšanje i povećanje učešća ŽOCD u procesu pristupanja EU na Kosovu sufinansirali su EU i Sida, kao i podržala Fondacija Kvinna till Kvinna.

ŽOCD i žene su više informisane o procesima pristupanja EU, njihovoj ulozi i kako treba da se angažuju

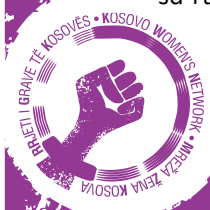

Oko 19 ŽOCD, članice ili partneri MŽK-a su direktno učestvovali u zagovaranju u procesima vezanim za članstvo Kosova u EU pod konstantnim uputstvima osoblja MŽK-a. Ovaj broj se povećao sa 7 organizacija u 2020. godini..

Što se tiče podizanja kapaciteta, u martu 2022. godine, MŽK je podržala radionicu u vezi sa informisanjem organizacija članica o postojećim strukturama EU na Kosovu kod kojih se može zagovarati u pravcu unapređenja rodne ravnopravnosti, uključujući rasporede konsultacija, dokumente koji obično treba poslati, dotične agende i ostale informacije. Ova radionica je takođe iskorišćena za podizanje svesti oko 19 različitih organizacija učesnica o doprinosu koji mogu da pružaju godišnjoj konsolidaciji inputa za Izveštaj Evropske komisije o zemlji.

Organizacije koje su učestvovale uključivale su četiri od gore navedenih članica MŽK koje trenutno sprovode svoje projekte u okviru inicijative regionalne koalicije EQUAPRO „Unapređenje rodne perspektive u procesu članstva u EU“, koju podržavaju EU i Sida. Nakon toga su aktivno učestvovala na konsultacijama koje su organizovali Kancelarija EU na Kosovu i Vlada Kosova, pododbori Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

MŽK je zajedno sa EWLA organizovala radionicu na temu „Pravni okvir EU za rodnu ravnopravnost“. Pravnice iz EWLA, Katharine Miller i Sylvia Cleff Le Divellec, objasnile su članicama MŽK-a i Lobija za rodnu ravnopravnost glavne pravne instrumente EU koji se odnose na rodnu ravnopravnost. Članice MŽK su razmenile iskustva i razgovarale o strategijama zagovaranja za integraciju rodne perspektive u proces

pristupanja EU. Opštinske zvaničnice su pokrenule pitanje sprovođenja politika i reformi EU na lokalnom nivou.

MŽK i EWLA su organizovale radionicu „Prava osoba sa ograničenim sposobnostima na Kosovu iz rodne perspektive“. Organizacije članice MŽK-arazgovarale su o praktičnim i pravnim aspektima sprovođenja prava žena sa ograničenim sposobnostima, kao i o mogućnostima za poboljšanje ovog stanja. Katharina Miller, i Sylvia Cleff Le Divellec, diskutovale su o diskriminaciji u svojim zemljama, kao i o tome šta je potrebno učiniti u borbi protiv mnogih rodni nejednakosti u okolnostima na Kosovu.

Od 2019. godine, MŽK je zajedno sa EWLA uz podršku EU, Sida i Sigrid Rausing Trust obučila oko 95 aktivistkinja i političarki u vezi sa procesom članstva Kosova u EU.

Poboljšanje znanja i razumevanja zainteresovanih strana u vezi sa značajem uključivanja ŽOCD-ova u procese pridruživanja EU

2022. godine, MŽK je nastavila sa zalaganjem ka poboljšanju znanja i razumevanja zainteresovanih strana o značaju uključivanja ŽOCD-ova u procese pridruživanja u EU. Ovo je postignuto putem pisama i sastanaka zagovaranja i preporuka kroz proces javnih konsultacija o brojnim javnim politikama. MŽK e takođe angažovala ŽOCD-ove u rodnu obuhvaćenost Akcionog plana ARE II, Izveštaj o napretku za 2022. i preporuke na šest različitih sastanaka SSP-a.

Tokom nedelje zagovaranja, koju organizuje Kvinna till Kvinna, MŽK, zajedno sa svojim članicama, Kosovskim centrom za rodne studije (KCRS), Organizacijom osoba sa mišićnom distrofijom Kosova (OOMDK) i Udruženjem žena Mitrovice za ljudska prava (MWAHR) su učestvovali na ovim sastancima:

- Chloe Laurens Dinsdale, koordinatorka za ravnopravnost u okviru Generalnog direktorata za evropsku politiku susedstva i pregovore o proširenju (DG NEAR) i Irene Ceccanti, ekspert za rodna pitanja, gde je diskutovano o procesu integracije rodne perspektive u Izveštaj Evropske komisije;

“Vaša istraživanja su veoma vredna za naš rad na integrisanju rodne perspective u proces vladavine prava. Ohrabrujemo vas da nastavite da nas informišete i da nam ih šaljete, kao što ste to činile do sada, jer pomažete puno” -

Vivien Savoy – Službenik EK za vladavinu prava

- Lina Andeer, savetnica za rodnu ravnopravnost, mir i sigurnost u okviru „Civilian Planning Conduct Capability (CPCC) i Stella Rhoner Grubačić, savetnica generalnog sekretara za rod i raznolikost, Evropska služba za inostrane poslove (EEAS) – gde su se ŽOCD zalagale za uključivanje žena u mirovni proces;
- Ema Asciutti, programski menadžer za rodnu ravnopravnost i rodnu inkluziju u Generalnom direktoratu za evropsku politiku susedstva i pregovore o proširenju (DG NEAR) i Marie Sofie Sveidqvist, gde su se ŽOCD zalagale za bolje finansiranje ženskih pokreta;
- Vilola Von Cramonn i njen asistent, Đorđe Bojović, koji su se obavezali na značajnije učešće lokalnih ŽOCD u njihovim posetama Kosovu, da će ih konsultovati posebno u vezi sa mirovnim procesima i
- Vivien Savoye, zvaničnik EK za vladavinu prava za Kosovo i Giulio Crespi – asistent za politike i ključna osoba za rodna pitanja, u Evropskoj komisiji, sa kojima je diskutovano o situaciji rodno zasnovanog nasilja nad ženama na Kosovu, rodno zasnovanoj diskriminaciji, situaciji osoba sa ograničenim sposobnostima – sa naglaskom na žene sa ograničenim sposobnostima i jezik koji se koristi u vezi sa rodnom ravnopravnošću u Izveštaju Evropske komisije o Kosovu. MŽK je zvaničnicima EU predstavila i komentar pripremljen u vezi sa Izveštajem Evropske komisije za 2022. godinu.

MŽK je takođe doprinela unapređenju znanja i razumevanja zainteresovanih strana o značaju uključivanja ŽOCD-ova u procese članstva u EU, i na sastancima sa sledećim zvaničnicima:

1. Vedat Sagonjeva, službenik za strateško planiranje, Kancelarija premijera;
2. Erëza Pulja, (bivša) kontakt osoba za rodna pitanja u Kancelariji EU na Kosovu;
3. Besnik Bislimi, zamenik. premijera Kosova
4. Jeton Karaćica, direktor Kancelarije za ekonomske kriterijume i unutrašnje tržište, Kancelarija premijera;
5. Agim Kukaj, direktor Odeljenja za poštu i telekomunikacije, Ministarstvo privrede;
6. Tomas Szunyog, Šef Kancelarije EU i specijalni predstavnik EU na Kosovu;
7. Naim Ćelajaj, narodni advokat;
8. Edi Gusia, šefica Agencije za rodnu ravnopravnost, Kancelarija premijera;
9. Habit Hajredini, Kancelarija za dobro upravljanje, Kancelarija premijera.

Tokom 2019. do 2022. godine, MŽK je uz podršku EU, Sida i Kvinna till Kvinna podigla svest više od 250 zainteresovanih strana uključenih u integraciju rodne perspektive u procese članstva u EU.

Poboljšanje integrisanja rodnih pitanja u dokumente koji se odnose na članstvo Kosova u EU i njihovo sprovođenje

MŽK je nastavila angažovanje na rodnoj perspektivi u javnim dokumentima na centralnom nivou, kao i u vezi sa procesom članstva u EU, uključujući i na međunarodnom nivou. Ove godine, MŽK je komentarisala ukupno 10 politika:

1. Nacrt nacionalne razvojne strategije 2030
2. Izveštaj o Kosovu za 2022. godinu (zajedno sa organizacijama članicama)
3. Nacrt digitalne agende 2030
4. Program ekonomskih reformi 2021-2023
5. Nacrt zakona o porodičnim socijalnim uslugama
6. Nacrt zakona o zaštiti o i sprečavanju nasilja u porodici i nasilja nad ženama
7. Nacrt zakona o finansijama lokalne samouprave
8. Nacrt uredbe o radnom vremenu i praznicima javnih službenika
9. Nacrt zakona o budžetskim izdvajanjima za 2023. godinu
10. Strategija upravljanja javnim finansijama 2022-2026.

Što se tiče rezultata, komentari MŽK-a su 75% integrisani u Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu i 70% u Program ekonomskih reformi 2021-2023. Ova stopa prihvatanja komentara MŽK od strane EU o dokumentima u vezi sa članstvom u EU je poboljšana u poređenju sa prethodnim godinama. Ove napore podržale su EU, Sida i Kvinna till Kvinna.

Poboljšanje znanja i kapaciteta zvaničnika EU, Kancelarije premijera – Strukture evropskih integracija, Nacionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost, kao i resornih ministarstava u vezi sa integracijom rodne perspektive u relevantne dokumente za članstvo u EU

MŽK je nastavila da pruža tehničku pomoć EU na Kosovu u vezi sa procesima integracije rodnih pitanja, akcionim dokumentima, ugovorima i drugim relevantnim dokumentima. MŽK je nastavila svoju saradnju sa strukturama Ministarstva za evropske integracije, spojenim u Kancelariju premijera. Njihovo znanje o integraciji rodnih pitanja u dokumente o pristupanju EU je poboljšano kao rezultat ove saradnje, uključujući i proces javnih konsultacija. Dokumenti o pristupanju EU pokazuju značajno poboljšanje u meri u kojoj su integrisali rodna pitanja, iako su potrebni dalji naponi da bi se sprovele obaveze. Tokom 2022. godine, MŽK je bila mentor 48 službenika Kancelarije EU na Kosovu u vezi sa različitim temama o rodnoj analizi, RAP III, integraciji rodne perspektive i ostalo. Tokom ovog perioda, MŽK je podržala 93 mentorske sesije za zvaničnike EU, što je dovelo do ukupno 273 mentorske sesije od 2015. godine.

MŽK je 2022. godine organizovala četiri obuke na zahtev Kancelarije EU na Kosovu za svoje osoblje i službenike, uključujući dve osnovne obuke o rodnoj ravnopravnosti (obavezne za sve zaposlene), jednu obuku o odgovornom rodnom budžetiranju i jednu obuku o rodnim pitanjima u pravosuđu i vladavini prava.

Tokom redovnih sastanaka sa civilnim društvom u vezi sa sprovođenjem Agende evropskih reformi – njenog Akcionog plana, prvi zamenik premijera za evropske integracije, razvoj i dijalog, Besnik Bislimi,

posebno je zahvalio MŽK-u na doprinosu koji je dat u integrisanju rodne perspektive u procesu pristupanja EU, i pokazao je posvećenost da se konsultuje sa MŽK-om o identifikaciji ŽOCD-ova na lokalnom nivou, što može doprineti boljem i sveobuhvatnijem procesu konsultacija sa civilnim društvom.

MŽK je nastavila svoju blisku saradnju sa Agencijom za polnu ravnopravnost (APR), kao glavnim mehanizmom za rodnu ravnopravnost na Kosovu. MŽK je kontinuirano ažurirala APR o inicijativama i zagovaranju u vezi sa uključivanjem rodne ravnopravnosti u prepristupnom procesu u EU. Takođe, u vezi sa radom MŽK, MŽK je konsultovala i sarađivala sa mehanizmima za rodnu ravnopravnost u opštinama i ministarstvima

Poboljšanje sposobnosti različitih komisija, posebno Komisije za evropske integracije i ŽOCD-ova, da prate sprovođenje iz rodne perspektive

MŽK nije radila sa parlamentarnim komisijama kako je planirano zbog nedovoljnog vremena usred drugih hitnih pitanja.

Poboljšanje sprovođenja RAP II i III

Prethodnih godina, MŽK je izveštavala o sprovođenju RAP-a II, koji je završen. U 2022. godini, MŽK je nastavila da se zalaže za i podržava poboljšanu implementaciju RAP-a III EU, kao što ilustruju sledeći rezultati.

Dalje povećanje svesti zvaničnika EU o potrebi za snažnijim političkim angažovanjem, dovoljnim budžetom i dovoljnim ljudskim resursima za sprovođenje RAP III.

MŽK je pratila sprovođenje Rodnog akcionog plana na nivou zemlje (CLIP), kao i izradila dokument koji je pratio rad EU na unapređenju rodne ravnopravnosti, a koji je uključio pažnju na sprovođenje RAP III. MŽK je predstavila nalaze Kancelariji EU na Kosovu i zvaničnicima EU u Briselu tokom Nedelje zagovaranja u novembru 2022. Prilikom pružanja tehničke podrške Kancelariji EU na Kosovu, MŽK je takođe nastavila da redovno razgovara sa zvaničnicima o sprovođenju RAP-a III. Sve u svemu, otkako je MŽK počela prebrojavanje 2020. godine, MŽK je održala više od 38 sastanaka sa relevantnim zvaničnicima EU tokom kojih se razgovaralo o sprovođenju RAP-a II i III.

Dalje podizanje svesti dotičnih zvaničnika u vezi sa reformama potrebnim za dokumente i šablone, u pravcu unapređenja implementacije RAP III

MŽK je nastavila da podržava Kancelariju EU na Kosovu u korišćenju kontrolnih lista za poboljšanje integracije rodne perspektive u programe, u skladu sa Markerom politike rodne ravnopravnosti. MŽK je takođe nastavila da daje preporuke EK za poboljšanje svojih obrazaca.

Dalje podizanje svesti osoblja EU i SA u vezi sa RAP II i njegovim sprovođenjem

MŽK je nastavila da blisko sarađuje sa Kancelarijom EU na Kosovu na sprovođenju RAP III. MŽK je nudila podizanje kapaciteta, uključujući mentorstvo, podučavanje i obuku o različitim temama u vezi sa RAP III. Kroz ovo, MŽK je doprinela sprovođenju RAP-a II i CLIP-a, čiju je izradu MŽK podržala 2021. godine.

Što se tiče sprovođenja RAP III, posebno cilja da 85% svih akcija koje finansira EU ima Rodno marker 1 ili 2. MŽK je nastavila da podržava integraciju rodne perspektive u akcione dokumente (Action Documents) EU. MŽK je pregledala i poboljšala ukupno 38 dokumenata tokom 2022. godine, čime je ukupan broj poboljšanih dokumenata od 2020. godine dostigao 74. Uz podršku MŽK -a, procenat ugovora označenih rodnom markerom 1 ili 2 porastao je za skoro 20% od 2018.

Pored toga, imajući u vidu da je Austrija država članica EU, MŽK je nastavila da podržava partnere ADA u uvođenju rodne perspektive u njihove akcije u skladu sa obavezama u EU RAP III.

Dalje podizanje svesti među ŽOCD-ovima i NMRR-ovima u vezi sa RAP i načinu kako podržati njegovo sprovođenje

U martu 2022. godine, MŽK je održala radionicu sa članicama MŽK-a i partnerskim organizacijama, u vezi sa zagovaranjem u okviru struktura EU na Kosovu i mehanizama SSP-a. Kao što je navedeno, bilo je prisutno oko 19 ŽOCD. Među temama o kojima se razgovaralo bila je odgovornost Kancelarije EU na Kosovu da sprovede RAP III i na nivou zemlje (CLIP), što uključuje konsultacije sa ŽOCD-ovima. MŽK je takođe podigla svest ŽOCD-ova o RAP-u III tokom sastanka planiranja radi pripreme nedelje zagovaranja

u EU, sastanka zagovaranja sa ambasadorom EU na Kosovu, Tomašom Šunjogom, kao i tokom planskog sastanka sa partnerskim organizacijama na regionalnom nivou za integraciju rodne perspektive u Berlinski proces.

Dalje, komentarišući javne politike, MŽK se u svojim komentarima pozvala na RAP III, podsećajući Vladu, uključujući i Nacionalne mehanizme za rodnu ravnopravnost (NMRR). Ovo je doprinelo podizanju njihove svesti o RAP III i njegovim obavezama.

Poboljšanje izrade RAP III, na osnovu lekcija naučenih iz RAP II

Prethodnih godina, MŽK je pružala povratne informacije i zalagala se za poboljšanja RAP III na osnovu lekcija naučenih iz RAP II. Neke od preporuka MŽK -a su uzete u obzir, kao što je objašnjeno u MŽK - ovom godišnjem izveštaju za 2021. Uprkos nekim poboljšanjima u RAP III, neke od preporuka MŽK-a nisu usvojene i dalje zagovaranje se može nastaviti u vezi sa srednjoročnim pregledom RAP III i potencijalnog RAP IV.

Dalje podizanje svesti o neophodnim poboljšanjima u RAP III

RAP III pokazao je značajna poboljšanja i uključio mnoge preporuke koje je MŽK prosledila relevantnim zvaničnicima EU, a koje su takođe pomenute u rezimeu politika „Prateći EU. Posvećenost rodnoj ravnopravnosti: Lekcije naučene iz RAP II radi informisanja RAP III“. MŽK je takođe aktivno tražila usklađivanje Uredbe EU o pretpristupnom instrumentu sa RAP III, a objavljena uredba je takođe uzela u obzir neke od preporuka koje su uključene u dokument. Ove promene podižu svest o poboljšanjima potrebnim za RAP III.

Unapređenje transpozicije pravnih tekovina EU o ravnopravnosti polova u kosovski zakon

MŽK stalno prati transponovanje pravnih tekovina EU o rodnoj ravnopravnosti u zakon Kosova, kao jednog od glavnih uslova za unapređenje procesa članstva Kosova u EU. MŽK je komentarisala nekoliko osnovnih dokumenata koji se odnose na članstvo u EU, sugerišući bolju transpoziciju pravnih tekovina EU o rodnoj ravnopravnosti, posebno direktiva EU o pravima žena, trudnoći i rodnoj ravnopravnosti, sa fokusom na direktivu EU o balansu između posla i života. Iako su ove preporuke odražene i uključene u neke politike, još uvek postoji nedostatak sprovođenja i usvajanja glavnih nacrt zakona koji će uticati na živote i dobrobit žena na Kosovu (Nacrt zakona o porodičnim socijalnim uslugama, Nacrt zakona o zaštiti od nasilja nad ženama, Nacrt zakona o socijalnom stanovanju). MŽK će nastaviti da prati i zagovara njihovu primenu, kao i transpoziciju pravnih tekovina o rodnoj ravnopravnosti u kosovskim zakonima i politikama. Ove napore su podržali EU, Sida i Kvinna till Kvinna.

ARP, KP-Strukture za evropske integracije i MFRT da budu bolje informisani o potrebama za poboljšanjem transpozicije pravne tekovine EU o ravnopravnosti polova u kosovskom zakonu

Kada je komentarisala gorepomenute zakone, MŽK je obavestila ove ključne vladine aktere o datim komentarima. Kancelarija Odeljenja za evropske integracije u okviru Kancelarije premijera bila je konstantno obaveštavana o potrebama transpozicije tokom saradnje na izradi ERA, NPSSSP-a i na

konsultativnim sastancima SSP-a. MŽK se sastala sa strukturama za evropske integracije u Kancelariji premijera otprilike 15 puta samo tokom 2022. godine.

Postoje pisani rezimeji politika o Zakonu o radu, Zakonu o civilnoj službi, Zakon o ravnopravnosti polova i Zakon o zaštiti od diskriminacije

Tokom sprovođenja aktuelne Strategije MŽK, MŽK je uputila zagovaračka pisma u vezi sa Zakonom o radu, Zakonom o ravnopravnosti polova, Zakonom o dojenju i Zakonom o zaštiti od diskriminacije, u okviru:

- a) Inputa poslat Vladi Kosova i Kancelariji EU na Kosovu, u konsultacijama održanim pre sastanka Podkomiteta za informaciono društvo, socijalne politike i obrazovanje;
- b) Komentara sastavljenog, za Izveštaj EK o Kosovu za 2022. godinu;
- c) Inputa upućenih na Program ekonomskih reformi 2023-2025; i
- d) Inputa upućenih na Nacrt nacionalne razvojne strategije;

Prava žena na zdravstvenu zaštitu

Povećana odgovornost javnih službenika i zdravstvenih institucija u tretiranju kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu

Dugoročni cilj ovog programa je da ženama omogući pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti po pristupačnoj ceni. Dok se čini da je reproduktivno zdravlje žena u centru većine razvojnih aktivnosti, MŽK smatra da je opšte zdravlje žena podjednako važno. Iako su resursi za rad na poboljšanju pristupa žena kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti ograničeni, postignut je određen napredak u pravcu ovog cilja, zahvaljujući radu članica MŽK -a, uz podršku MŽK -a.

Unapređeni kapaciteti grupa za ženska prava da dokumentuju kršenje prava žena na zdravstvenu zaštitu

Uz podršku MŽK-a, pet predstavnika/ ca organizacija članica MŽK-a je je nakon pohađanja stručne obuke bolje informisano o dokumentovanju kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu. Počevši od 2023. godine i koristeći ovo znanje, organizacije će pratiti i dokumentovati takva kršenja prava uz podršku FŽK. Ove inicijative finansira ADA.

Povećan pristup žena zdravstvenoj zaštiti

Uz organizacionu podršku Sigrid Rausing Trust-a, preko FŽK-a, Ženska alijansa za integraciju, članica MŽK-a organizovala je predavanja kako bi podigla svest Romkinja, Aškalijki i Egipćanki o njihovim pravima na

mentalno zdravlje, u pravcu poboljšanja mentalnog zdravlja, posebno o pitanjima koja se odnose na interseksionalnu diskriminaciju. Kao rezultat rada MŽK-a i njenih članice, Handikos Mitrovica, 23 žene imaju pristup zdravstvenoj zaštiti. Dok od početka brojanja, 4.368 žena i devojčica ima pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti kroz inicijative članica MŽK-a koje podržava FŽK.

Više javnih službenika, žena, devojaka i muškaraca svesno je prava žena na zdravstvenu zaštitu i kršenja njihovih prava

Uz podršku FŽK-a kroz njihove inicijative, članice MŽK-a Handikos Mitrovica, NVO ATO, Partners Kosova i Down Syndrome Kosova održale su 12 sastanaka tokom 2022. godine sa javnim zvaničnicima na kojima se diskutovalo o pravima žena. Od početka prebrojavanja održano je 156 sastanaka.

Sve više žena se zalaže za svoja prava na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu

Uz podršku FŽK-a kroz njihove inicijative Partneri Kosova, Down Syndrome Kosova, Handikos Mitrovica i NVO ATO su 2022. uključile 34 žene da se zalažu za njihovo pravo na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Dok su od početka prebrojavanja članice MŽK-a uključile 1.999 žena i devojaka da se zalažu za njihovo pravo na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu.

Život bez rodno zasnovanog nasilja

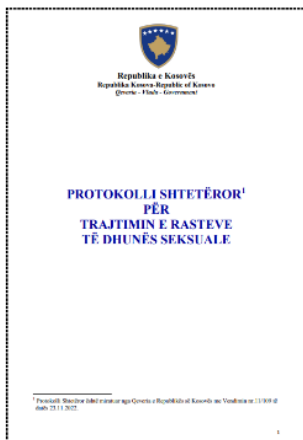
Glavni cilj ovog programa je da žene i djevojke žive bez rodno zasnovanog nasilja. Da bi se to postiglo, MŽK je nastavila svoj rad na harmonizaciji zahteva koji proizilaze iz Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, poznate kao Istambulska konvencija, koja je sada deo Ustava Republike. Kosovo. Konvencija postavlja standarde za prevenciju i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Takođe prepoznaje obavezu država da se u potpunosti pozabave rodno zasnovanim nasiljem i svim njegovim oblicima, kao i da preduzmu mere za sprečavanje nasilja nad ženama, zaštitu žrtava i krivično gonjenje počilaca.

MŽK je preduzela opsežne napore uključujući kampanje podizanja svesti, zagovaranje za poboljšanje pravnog okvira za postupanje u slučajevima rodno zasnovanog nasilja, pravnu pomoć i obuku, između ostalog, prvenstveno podržanu od ADA, Side i UN Women Međutim, bilo je teško analizirati ukupan uticaj ovog cilja na osnovu indikatora nivoa uticaja koje je MŽK postavila u svojoj Strategiji. Zbog kašnjenja u vezi sa popisom stanovništva, a samim tim i planiranog nacionalnog istraživanja Kosovske agencije za statistiku o rodno zasnovanom nasilju, nisu dostupni podaci za merenje promena nekih ključnih indikatora. MŽK planira da sarađuje sa vladom na objavljivanju takvih istraživanja u narednim godinama, omogućavajući bolju analizu uticaja programa MŽK-a tokom vremena

Poboljšanje sprovođenja pravnog okvira o nasilju u porodici, uključujući i institucionalnu odgovornost za pomoć osobama koje su doživele nasilje

Tokom 2022. godine, MŽK je poslala detaljne komentare na Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, Zakon o socijalnom stanovanju i Zakon o socijalnim i porodičnim uslugama. Pošto ovi zakoni nisu bili u skladu sa Istambulskom konvencijom, MŽK je poslala komentare kako bi zakon bio prilagođen Istambulskoj konvenciji i da se dodele jasne odgovornosti. Podela odgovornosti može doprineti poboljšanju sprovođenja pravnog okvira.

U decembru 2022. godine Ministarstvo pravde pokrenulo je Državni protokol za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja. Ovaj protokol ima za cilj da standardizuje neophodne radnje za kontinuiranu, sveobuhvatnu i odgovornu reakciju, za identifikaciju, zaštitu, tretiranje, dokumentovanje, upućivanje, održivo osnaživanje i ponovnu integraciju žrtava/ preživelih seksualnog nasilja. Protokol takođe precizira i pojašnjava odgovornosti institucija za tretiranje ovih slučajeva. U partnerstvu sa Institutom za sudsku medicinu i EULEX-om, MŽK je vodila proces izrade ovog Protokola zajedno

sa relevantnim akterima, uz podršku UN Women. MŽK je, u saradnji sa prihvatilištima, organizovala osam sastanaka sa Koordinacionim mehanizmom protiv nasilja u porodici (KMPNP). MŽK je analizirala komentare i potom ih poslala Ministarstvu pravde i ekspertu. Kao rezultat toga, svi komentari koje su poslali KMPNP i prihvatilišta bili su uključeni u ovaj protokol.

Nadalje, tokom 2022. godine, MŽK je, u saradnji sa Generalnim savetom za socijalne i porodične usluge, Odeljenjem za socijalne i porodične politike i Ministarstvom finansija, rada i transfera, izradila i usvojila dva kurikulumu „Rad sa žrtvama nasilja u porodici – tretiranje i upućivanje“, i „Rad sa žrtvama seksualnih zločina i trgovine ljudima“.

Ovim kurikulumima MŽK je organizovala obuku i sertifikaciju trenera koji će pružiti obuku za pružaoce socijalnih usluga u radu sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja, uključujući seksualno nasilje. MŽK je obučila 15 socijalnih radnika nevladinih institucija i organizacija i sertifikovala je 12 zaposlenih kao trenere kako bi mogli da obučavaju druge socijalne radnike koji rade u Centru za socijalni rad (CSR). Ovi kurikulumi su postali obavezni za socijalne radnike u CSR-u. Ovo će doprineti primeni pravnog okvira.

Kroz pravnu pomoć, MŽK je podržala žene da traže pravdu za nasilje koje su doživele, čime je direktno doprinela poboljšanju i sprovođenju relevantnog zakonskog okvira. Članovi osoblja MŽK su podržali 30 slučajeva, informišući žene o njihovim pravima, institucijama kojima se mogu obratiti i uputivši ih advokatu za pravnu pomoć. MŽK je takođe nastavila da podržava dva strateška sudska predmeta koja su pokrenuta 2020. godine, jedan slučaj je završen 2022. godine, a drugi je još uvek u toku. Ukupno, do sada MŽK je podržala četiri strateška sudska predmeta. Žene su radi savetovanja upućene nadležnim pravosudnim institucijama, kao i psiholozima prihvatilišta. Pored toga, MŽK je angažovala sudskog posmatrača, koja je pratila slučajeve RZN-a u sudovima, u cilju identifikacije preporuka za poboljšanje sprovođenja zakonskog okvira.

Kao rezultat kontinuiranog zalaganja MŽK-a za podršku prihvatilištima, Vlada je u 2021. godini izdvojila 900.000 €, dok je za 2022. godinu Vlada izdvojila 1.0.000 €. Ovo su važna dostignuća u pravcu

spровоđenja pravnog okvira, omogućavajući skloništima da imaju resurse koji su im potrebni za obavljanje svog važnog posla u skladu sa zakonskim okvirom.

Proširivanje znanja o tome u kojoj meri je zakonski okvir koji se odnosi na nasilje u porodici sproveden, kao i podizanje svesti o rasprostranjenosti nasilja u porodici

U aprilu 2021. godine, MŽK je pokrenula istraživački izveštaj „Od zakona do akcije!“, koji informiše MŽK i relevantne zainteresovane strane o promenama u znanju predstavnika različitih institucija od 2015. godine. Na osnovu nalaza, tokom 2022. godine, MŽK je nastavila da organizuje inicijative zastupanja, kako bi se osiguralo da predstavnici institucija i OCD-ova koje pružaju usluge ženama i devojkama koje su patile od RZN-a, da imaju povećano znanje o njihovim potrebama. U tu svrhu, MŽK je organizovala 21 sastanak sa različitim akterima kako bi se zalagao za primenu pravnog okvira, uključujući preporuke istraživanja. MŽK je takođe organizovala dva ciklusa obuke sa kosovskim prihvatilištima sa temama „Upravljanje slučajevima rodno zasnovanog nasilja“ i „Profesionalno sagorevanje“. U oba ciklusa obuke učestvovalo je ukupno 64 radnika prihvatilišta. Kao nastavak obuke „Upravljanje slučajevima rodno zasnovanog nasilja“, MŽK je u saradnji sa prihvatilištima obučila Koordinacioni mehanizam protiv nasilja u porodici u osam različitih regiona Kosova gde je bilo prisutno 102 učesnika iz nadležnih lokalnih institucija.

Institucije i drugi akteri svesni su u kojoj meri je zakonski okvir o nasilju u porodici sproveden

U cilju informisanja zainteresovanih strana o sprovođenju pravnog okvira i obezbeđivanja njegove pravilne primene, MŽK je održala sastanke zastupanja sa sledećim institucijama: Ministarstvom pravde; ministrom i zamenikom ministra prosvete, nauke, tehnologije i inovacija; Ministarstvom finansija, konkretno sa Upravom Odeljenja za porodicu i socijalne usluge; zaštitnikom žrtava, Kosovskom policijom, Institutom za sudsku medicinu, Tužilačkim savetom Kosova, Sudskim savetom Kosova, Policijskim inspektoratom; i raznim organizacijama civilnog društva, kao što su Kosovski institut za pravosuđe, Kallxo.com, CLARD-om, Centrom za zaštitu žena i dece – Priština, Centrom za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece „Liria“, Žensko pravo, Centrom za inkluziju žena, Sigurna kuća - Đakovica, Prihvatilištem za žene i decu – Prizren i Centrom za blagostanje žena, Centrom

Izvršna direktorka MŽK-a Igballe Rogova sa ministarskom obrazovanja gđom Nagavci: razgovaraju o zajedničkim inicijativama, avgust 2022. godine

za zaštitu žena i dece „Moja kuća“. Tokom sastanaka, MŽK je sa njima razgovarala o nalazima istraživanja i preporukama za svaku MŽK se zalagala za poboljšanje reakcije na rodno zasnovano nasilje na Kosovu, i diskutovala o mogućnostima saradnje u tretiranju RZN, kroz pravosuđe, socijalne usluge i obrazovanje. Štaviše, rad MŽK-a u ovoj oblasti tokom 2022. godine pominje se u 44 medijska članka, dok se od 2019. pominje u 136 članaka. MŽK je i dalje deo Međuministarske grupe za borbu protiv nasilja u porodici koju vodi Ministarstvo pravde i MŽK nastavlja da informiše zainteresovane strane o aktivnostima koje će sprovesti, što će direktno doprineti sprovođenju Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Angažovanje MŽK-a i njenih članica na sprovođenju zakonskog okvira o nasilju u porodici

MŽK je sarađivala sa OCD-ovima koje pružaju usluge, uglavnom u prihvatilištima, radi savetovanja i upućivanja slučajeva nasilja u porodici. Kroz saradnju sa prihvatilištima, MŽK je dalje promovisala međuinstitucionalnu saradnju i podigla svest o različitim mehanizmima na koje se žrtve nasilja mogu uputiti, kao i pružaoce usluga za njih. Od januara 2022. godine, više od 500 žena i dece je podržano, savetovano i upućeno od strane prihvatilišta. Svaka žena je informisana o svojim pravima i ulozi institucija.

Kroz rad MŽK-a i njenih članica, tokom 2022. godine 1.671 žena i muškaraca se informisalo o zakonskom okviru i njihovim pravima. Od početka prebrojavanja od strane MŽK-a, 26.898 žena i muškaraca postalo je svesnije zakonskog okvira, što može doprineti unapređenju njegove primene jer su ljudi u boljoj poziciji da pozivaju institucije na odgovornost.

Tokom 2022. godine, MŽK i njene članice uključile su 559 različitih žena i muškaraca u kampanje za podizanje svesti i preduzele su akcije u pravcu smanjenja rodno zasnovanog nasilja, dok su od početka brojanja uključene 2.983 osobe.

MŽK je nastavila da podržava prihvatilišta i da podiže njihove kapacitete kroz brojne, zajednički organizovane, obuke. Uz podršku MŽK-a, prihvatilišta su počela da se sastaju sa Koordinacionim mehanizmom protiv nasilja u porodici na redovnoj mesečnoj osnovi i da se bave/ da diskutuju o konkretnim slučajevima koji su bili smešteni u prihvatilištima. Kroz ove sastanke, dve žrtve porodičnog nasilja u Prizrenu su dobile socijalni smeštaj, a mnoge druge su prioritarno tretirane od strane lokalnih institucija.

Dalje, MŽK je bila deo sastanaka Međuministarske koordinacione grupe protiv nasilja u porodici, koju je koordinirao Nacionalna koordinatorka za borbu protiv nasilja u porodici iz Ministarstva pravde. Prisustvo MŽK-a na ovim sastancima olakšava praćenje rada svih institucija odgovornih za tretiranje nasilja u porodici, u pravcu sprovođenja relevantnog zakonskog okvira.

Pored toga, MŽK je takođe nastavila da prati slučajeve RZN-a koji su tretirani u osnovnim

“MŽK čini sve što je u njenoj moći da žrtve rodno zasnovanog nasilja budu sigurne i da dostignu pravdu. Moja zahvalnost MŽK-u je manjkava u poređenju sa podrškom i pomoći koju mi je MŽK pružala sve vreme.” - Žena, preživela rodno zasnovanog nasilja.

sudovima, uglavnom u Prištini, ali i u drugim opštinama po potrebi. MŽK je 2022. godine pratila 89 slučajeva rodno zasnovanog nasilja.

Tri članice MŽK-a, Humanus Vita, QPDG i NVO Jeta su se angažovali u 10 inicijativa zastupanja u pravcu unapređenja sprovođenja zakonskog okvira o nasilju u porodici. Od početka prebrojavanja, 75 članica MŽK je preduzelo 141 inicijativu u ovom pravcu.

Povećanje učinka i kvaliteta usluga prihvatilišta, posebno onih za rehabilitaciju i ponovnu integraciju

MŽK je, u konsultaciji sa prihvatilištima, obučila Koordinacioni mehanizam protiv nasilja u porodici na temu „Upravljanje slučajevima – tretiranje i upućivanje“. Na ovim obukama učestvovalo je ukupno 102 učesnika iz lokalnih institucija. Učesnici su diskutovali se o izazovima i problemima koje imaju lokalne institucije i KMPNP. Takođe su razgovarali o mogućnostima dalje saradnje između lokalnih institucija i MŽK-a. Pored toga, MŽK je takođe organizovala obuke sa predstavnicima kosovskih prihvatilišta. Kao što je navedeno, MŽK je organizovala obuke na temu „Upravljanje slučajeva – tretiranje i upućivanje“ i „Profesionalno sagorevanje“, na kojima je prisustvovalo 64 učesnika. Učesnici su razgovarali o zakonima, Istanbulskoj konvenciji, upravljanju slučajevima, opterećenosti osoblja, nedovoljnim finansijama za pokrivanje svih njihovih troškova i pružanju kvalitetnih usluga.

Poboljšanje svesti i pažnje među zvaničnicima i građanima u tretiranju rodno zasnovanog nasilja, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznemiravanje

SIPAS KODIT PENAL TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS:

1.

"Ngacmimi seksual nënkupton cilëndo formë të sjelljes së padëshiruar verbale, joverbale ose fizike të natyrës seksuale, me qëllim të cenimit të dinjitetit dhe krijon një mjedis i cili është objektivisht frikësues, armiqësor, degradues ose poshtërues".

Kidnato kalëdo të Kosovës për të raportuar dhunën seksuale - © 2020 - P. 1919.
Kërkim: udhëzime të ligjshme - © 2020 72 272

Austrian
Development
Agency

*Online kampanja MŽK-a o podizanju svesti
građana o seksualnom nasilju, 2022. godine*

Kroz praćenje predmeta u sudovima i zastupanje predmeta koji su upućeni MŽK-u, uočeno je da je poboljšana svest službenih lica u vezi sa nasiljem u porodici, iako su poboljšanja i dalje potrebna, posebno u odnosu na druge oblike RZN-a. Na osnovu preporuka iz istraživanja i zagovaranja MŽK, Vlada je u 2022. godini sprovela četiri preporuke 1. Povećanje budžeta za prihvatilišta; 2. Izrada i pokretanje Državnog protokola za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja; 3. Kurikulum rada sa žrtvama nasilja u porodici - tretiranje i upućivanje; 4. Kurikulum za rad sa žrtvama seksualnih zločina i trgovine ljudima. Kako je istaknuto, održane su i obuke za socijalne radnike sa gore navedenim teme, gde je procenjeno da je njih 35 odsto povećalo svoje znanje

o tretiranju nasilja u porodici, seksualnog nasilja i trgovine ljudima.

Dalje, MŽK i njene članice su pratile i analizirale pružanje usluga od strane socijalnih radnika u centrima za socijalni rad (CSR) na Kosovu. Analiza je rađena u dve faze, pre i posle obuke i rada MŽK i njenih članica sa CSR. Primećeno je da je došlo do značajnog poboljšanja u nekim aspektima u vezi sa pružanjem usluga. Na primer 2020. godine samo 61% žena je imalo menadžera slučaja, dok je 2022. godine 81% slučajeva dobilo menadžera slučaja od strane CSR-a.

Prethodno istraživanje MŽK-a je ilustrovalo da je malo ljudi, uključujući relevantne institucije, shvatilo šta seksualno nasilje uključuje i da ono predstavlja zločin. Kao rezultat toga, malo slučajeva je prijavljeno ili tretirano od strane institucija. Stoga, je tokom 2022. godine organizovano je nekoliko kampanja za podizanje svesti putem društvenih mreža o seksualnom nasilju. Ove kampanje su uključivale 10 različitih objava o tome šta je seksualno nasilje, o razlici između seksualnog uznemiravanja, seksualnog napada i silovanja, a kampanja se bavila i odgovornostima institucija u vezi sa tretiranjem slučajeva seksualnog nasilja. Kampanja je obuhvatila 562.256 ljudi, podižući njihovu svest. Kako je sve više ljudi shvatilo šta seksualno nasilje uključuje, da je ono nezakonito i kako ga prijaviti, ove kampanje su doprinele povećanju broja prijava rodno zasnovanog nasilja nadležnim institucijama. Podaci policije 2022. godine pokazuju da je značajno povećan broj prijava silovanja (88 slučajeva), seksualnog uznemiravanja (87 slučajeva) i seksualnog napada (62 slučaja), u odnosu na 2019. godinu gde je bilo manje prijava: silovanja (40 slučajeva), seksualnog uznemiravanja (24) i seksualnih napada 46 slučajeva.

MŽK je učestvovala u nekoliko demonstracija i protesta kako bi podigla svest o rodno zasnovanom nasilju i pozvala na bolji institucionalni odgovor. U januaru 2022, MŽK je podržala aktiviste u Srbici da

osude ubistvo LQ. od strane njenog supruga. Protesti su okupili stotine građana Ubica žrtve je potom brzo osuđen od strane pravosudnog sistema. MŽK se 8. marta pridružila godišnjem protestu povodom Međunarodnog dana žena „Mi marširamo ne slavimo protiv patrijarhata koji ubija“.

Građani su podigli glas protiv nepravde sa kojom se suočavaju žene, uključujući i femicid, a na porukama. MŽK je takođe učestvovala u međunarodnoj kampanji “crvene cipele” tako što je ispred zgrade

Vlade postavila 48 pari crvenih cipela, koje predstavljaju 48 žena koje su ubili muškarci.

MŽK je u avgustu 2022. podržala protest i pomno pratila institucionalno tretiranje silovanja 11-godišnje devojčice do kažnjavanja počilaca.

porukama. MŽK je takođe učestvovala u međunarodnoj kampanji “crvene cipele” tako što je ispred zgrade Vlade postavila 48 pari crvenih cipela, koje predstavljaju 48 žena koje su ubili muškarci.

MŽK je u avgustu 2022. podržala protest i pomno pratila institucionalno tretiranje silovanja 11-godišnje devojčice do kažnjavanja počinilaca.

U decembru 2022. MŽK je takođe podržala protest zbog ubistva trudnice H.M u dvorištu Ginekološke klinike – UKCK-a. MŽK nastavlja da prati institucionalno tretiranje slučaja. Protesti su okupili stotine građana, a ubica se ubio, odbivši da se preda policiji. MŽK se više od 10 puta pojavljivala u medijima o ovom slučaju, u kojima je MŽK nastavila da zastupa i nudi konkretne preporuke svim institucijama kako da zaštite žrtve i, između ostalog, zaustave sistematsko nasilje.

MŽK je kontinuirano, tokom 2022. godine, reagovala na slučajeve ubistava žena, seksualnog uznemiravanja, seksualnih napada i silovanja. Pored toga, MŽK je osudila diskriminatorski i seksistički jezik predstavnika institucija prema ženama i devojka.

*Izložba “Nasilje se ne krije među zidovima”,
septembar 2022. godine*

Dalje, MŽK je nastavila da podiže svest građana o nasilju i načinu na koji ga mogu prijaviti kroz javnu izložbu „Nasilje se ne krije u četiri zida“. U 2022. godini, kampanja MŽK je posetila pet gradova:: Mališevo, Kosovo Polje, Vitinu, Uroševac i Klinu.

Više građana informisano o zakonskom okviru i njihovim pravima

Izložba, saopštenja za javnost, televizijski nastupi i protesti teže da informišu više ljudi o njihovim pravima. MŽK je podržala prihvatilišta u njihovim savetodavnim uslugama u vezi sa pravima i po potrebi je upućivala slučajeve advokatu MŽK-a. Kao što je pomenuto, MŽK je 2020. podržala 30 slučajeva, informišući žene o njihovim pravima, institucijama kojima se mogu obratiti i uputivši ih advokatima za pravnu pomoć. Što se tiče dva sudska postupka, jedan je okončan 2022. godine, dok je drugi još u toku. Na protestima koje je organizovala MŽK i njeni partneri učestvovalo je oko 1.500 građana. Izložba „Nasilje se ne krije u četiri zida“ fizički je informisala 2500 ljudi (1548 žena i 952 muškarca) o zakonskom okviru i njihovim pravima.

Štaviše, preko FŽK-a, članice MŽK-a su informisale 1.671 žena i 1.212 muškaraca kroz svoje inicijative sprovedene tokom 2022. godine. Članice MŽK-a su takođe uključile preko 500 ljudi u kampanje podizanja svesti i koje su preduzele radnje za smanjenje rodno zasnovanog nasilja.

Poboljšanje politika i procedura za tretiranje seksualnog uznemiravanja

Koordinacija između OCD-ova koje predvode žene, javnih institucija i drugih radnih mesta je poboljšana u smislu instaliranja boljih mehanizama za prijavljivanje i istragu slučajeva seksualnog uznemiravanja

Republika Kosovo je tokom 2022. izradila novu Strategiju i Akcioni plan 2022-2026 za prevenciju rodno zasnovanog nasilja, nasilja nad ženama i nasilja u porodici, za šta su MŽK i članice doprinele na osnovu svoje stručnosti. U ovim dokumentima tretirani su svi oblici nasilja nad ženama, uključujući seksualno uznemiravanje. Pored toga, u decembru 2022. godine pokrenut je Protokol za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja koji doprinosi istrazi ovih slučajeva, koji je izrađen u saradnji sa Ministarstvom pravde i Institutom za sudsku medicinu uz podršku UN Women. Njim su utvrđene politike i procedure za istragu i postupanje u slučajevima, pošto takve procedure ranije nisu postojale MŽK je takođe poslala jasne komentare i preporuke na Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja za druge oblike rodno zasnovanog nasilja, podelu odgovornosti i istragu slučajeva seksualnog nasilja. Ove izmene u zakonodavstvu će tretirati nedostatak prijavljivanja i istrage seksualnog uznemiravanja. MŽK je 2022.godine takođe počela da radi sa različitim poslodavcima kako bi procenila njihove politike na radnom mestu i podržala ih u korišćenju boljih mehanizama za tretiranje seksualnog uznemiravanja na radnom mestu.

Iznad svega, MŽK je 2022. u svojim kancelarijama dočekala četiri slučaja seksualnog uznemiravanja i seksualnog napada i uputila ih je advokatu i drugim nadležnim institucijama. MŽK ostaje u stalnom kontaktu sa ovim slučajevima i prati institucije kako se tretiraju slučajevi seksualnog nasilja.

Poboljšanje institucionalne i javne podrške osobama koje su doživele seksualno nasilje tokom rata

MŽK je tražila podršku na nekoliko sastanaka sa zvaničnicima kako bi ohrabrila Vladu da produži period tokom kojeg ljudi mogu da se prijave za beneficije kao preživele/ preživeli nasilja prema sadašnjem zakonu, s obzirom na to da je potrebno vreme da ljudi to prijave; i da se zakon izmeni kako bi se produžio period sukoba kako bi se bolje uključile beneficije za žene različite nacionalnosti, kako je preporučio Amnesty International.

MŽK i njene članice specijalizovane u ovoj oblasti stalno rade na na prepoznavanju i poštovanju preživelih seksualnog nasilja tokom rata na Kosovu i ima nekoliko organizacija članica koje rade u ovoj oblasti. MŽK je nastavila da prati dešavanja u ovom pravcu.

MŽK i njene članice podržavaju ljude koji su doživeli seksualno nasilje tokom rata

Preko FŽK-a, MŽK je podržala organizacije članice koje pružaju usluge ženama koje su preživele seksualno nasilje tokom rata. Ove organizacije članice MŽK-a nastavile su da podržavaju osobe koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata. Konkretno, Centar za promociju ženskih prava dobio je podršku od FŽK-a da obezbedi „psiho-socijalne usluge za žene koje su doživele seksualno nasilje tokom rata na Kosovu“. CPŽP je blisko sarađivao sa 30 žena koje su preživele seksualno nasilje tokom rata na Kosovu i podigao svest o njihovim pravima na pristup zdravstvenoj zaštiti.

Ekonomsko osnaživanje žena

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i muškarci imaju jednake ekonomske mogućnosti kod kuće i u javnoj sferi. Ostvaren je napredak ka ovom cilju, što ilustruju koraci preduzeti ka postizanju sledećih ciljeva i rezultata.

Poboljšanje uslova za učešće žena u radnoj snazi

Tokom 2022. godine, KRG je zajedno sa svojim partnerskim organizacijama i članovima Regionalne koalicije protiv rodno zasnovane diskriminacije žena na radu, završila četvorogodišnju regionalnu akciju za tretiranje rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada. Učestvovali su u 22 preduzete zajedničke inicijative zastupanja koje uključuju saradnju između OCD-ova i drugih zainteresovanih strana u sprovođenju zakonodavstva protiv diskriminacije. Akcija je imala nekoliko rezultata detaljno opisanih u narednim odeljcima.

Pored toga, MŽK je zajedno sa Privrednom komorom Kosova, uz podršku Populacionog fonda Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNFPA) i Austrijske razvojne agencije (ADA), uspešno završila inicijativu za promovisanje politika prilagođenih porodici na radnim mestima. Kroz ovu zajedničku inicijativu MŽK je objavila [sažetak politike](#) rodno odgovornih politika prilagođenih porodici sa preporukama za poboljšanje zakonskog okvira i njegovo usklađivanje sa Direktivom EU o ravnoteži između posla i života. Ukupno 13 vladinih zvaničnika, aktera privatnog sektora, predstavnika civilnog društva proširilo je svoje razumevanje

i znanje o rodno odgovornim porodičnim politikama, a 61 zaposleni je naučio više o rodno odgovornim politikama kroz sastanke za podizanje svesti održane tokom ove akcije. Dve kampanje za podizanje svesti javnosti koje su uključivale osobe sa invaliditetom i etničke manjine promovisale su potrebne zakonske promene u vezi sa porodijskim, očinskim, roditeljskim odsustvom i odsustvom za negovatelje. MŽK i njene članice podržale su 37 preduzeća u Prištini, Lipljanu, Vitini, Srbici i Mitrovici u promovisanju radnih mesta prilagođenih porodici.

Institucije i ključni akteri svesniji o nivou rodne diskriminacije na radnom mestu na Kosovu i načinima za njeno tretiranje

MŽK je zajedno sa svojim regionalnim partnerima, a uz podršku EU i Sida, objavila sedam izveštaja o rodno zasnovanoj diskriminaciji i radu u regionu, uključujući po jedan izveštaj za svaku od šest zemalja ZB-a i jedan [regionalni izveštaj](#). Ovi izveštaji su sadržali specifične preporuke institucijama za bolje tretiranje rodne diskriminacije. MŽK i njeni regionalni partneri nastavili su da pružaju pravnu pomoć i podržavaju ljude u traženju pravde za rodno zasnovanu diskriminaciju na radnom mestu, skrećući pažnju institucija na rodno zasnovanu diskriminaciju na radnom mestu. Takođe, MŽK je podržala četiri organizacije članice da informišu različite zainteresovane strane na lokalnom nivou o rasprostranjenosti rodno zasnovane diskriminacije nad ženama i da promovišu politike prilagođene porodici i radnom mestu, posebno tokom sastanaka sa predstavnicima preduzeća, a koje je finansirala ADA preko UNFPA.

Organizacija članica MŽK-a “Drugeza” u Srbici podelila MONje postere u okviru inicijative “Promovisanje politika prilagođenih porodici, februar 2022. godine

Podizanje svesti među zainteresovanim stranama, uključujući zvaničnike, OCD-ove i sindikate u vezi sa zakonskim okvirom o dotičnoj diskriminaciji i o načinima poboljšanja njegovog sprovođenja

Organizata anëtare e RrGK-së “Youth Center Lipjan” në Lipjan, diskutim në kuadër të iniciativës “Promovimi i Politikave Miqësore për Familjen”, janar 2022

MŽK je, u saradnji sa svojim regionalnim partnerima, održala 84 sastanka radi podizanja svesti zainteresovanih strana. Predstavници gore pomenute koalicije, koju koordinira MŽK su učesćem na raznim panelima, seminarima i konferencijama podigli svest zainteresovanih strana o pojmovima diskriminacije i načinima njenog sprečavanja. Koalicija je pokrenula internet kampanju putem koje informiše radnike o seksualnom uznemiravanju na radu i o mogućim kršenjima prava, uključujući i tokom rada u uslovima pandemije. Kampanja je takođe pružila informacije ljudima o besplatnoj pravnoj pomoći ukoliko žele da prijave seksualno uznemiravanje, rodnu diskriminaciju i kršenje prava radnica. Mediji su 35 puta pokrivali pitanja vezana za diskriminaciju žena na radu, doprinoseći

povećanju svesti o ovoj temi. Koalicija je razvila još jednu [kampanju na društvenim mrežama](#) kako bi

informisala vladu, javnost i preduzeća o prednostima Direktive EU o ravnoteži između poslovnog i privatnog života. Jednomesečna kampanja dosegla je najmanje 100.000 muškaraca i žena na Zapadnom Balkanu.

Dostupnost informacija, uključujući rodni jaz u platama, neformalnu (sivu) ekonomiju i šeme socijalnog osiguranja je poboljšana

MŽK se zalagala za potrebu rodne analize u neformalnoj (sivoj) ekonomiji, kroz sastanak SSP-a za privredu i finansije, kao i na sastancima sa EU, Vladom Kosova i posebno sa zvaničnicima Kancelarije premijera. MŽK je naglasila da je neophodno sprovesti takvu rodnu analizu kako bi se informisale planirane intervencije Vlade u vezi sa rešavanjem neformalne (sive) ekonomije u Programu ekonomskih reformi 2022-2024 kao i u Akcionom planu ERA II. MŽK je pokrenula planove za takvu rodnu analizu u bliskoj konsultaciji sa vladom i zainteresovanim stranama u EU i prikupila podatke za ovu analizu kao deo šire nacionalne ankete na celom Kosovu koju finansiraju EU i Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO).

Takođe, MŽK se zalagala za bolje šeme socijalnog osiguranja i za promenu modela socijalnih šema kroz SSP za socijalne politike i zapošljavanje, oslanjajući se na preliminarno istraživanje MŽK-a o rodnim razlikama u pristupu socijalnom osiguranju. Prethodnih godina, tokom perioda ove strategije MŽK, ARP je objavila izveštaj o rodnom jazu u platama na Kosovu, koji je učinio informacije o ovom pitanju dostupnijim. MŽK je koristila i referencirala ovaj izveštaj u svom istraživanju i zagovaranju zasnovanom na dokazima.

Pored toga, FAO je angažovao MŽK da sprovede prvu sveobuhvatnu rodnu analizu u sektoru poljoprivrede na Kosovu 2022. godine koja nastoji da usmerava rad Vlade Kosova, FAO i drugih međunarodnih razvojnih aktera u ulaganjima zasnovanim na dokazima ka unapređenju angažovanja žena u poljoprivredi. Studija će biti objavljena 2023.

Pristup pravdi u slučajevima rodne diskriminacije na radu je poboljšán

Zajedno sa svojim partnerima Koalicije, MŽK je olakšala ženama pristup pravdi nudeći im pravnu pomoć, uključujući i tokom pandemije COVID-19 i tokom 2022. MŽK nastavlja da sarađuje sa Centrom za besplatnu pravnu pomoć Kosovskog instituta za pravosuđe, kako bi obezbedila pravno zastupanje MŽK i njeni partneri su takođe nastavili da prate slućajeve rodno zasnovane diskriminacije kako bi se poboljšalo postupanje sa ovim slućajevima od strane relevantnih institucija. MŽK i Koalicija podržali su četiri strateška sudska predmeta u Albaniji, Kosovu, Crnoj Gori i Severnoj Makedoniji u vezi sa rodno zasnovanom diskriminacijom žena na radnom mestu.. Zajedno kroz ovu inicijativu, OCD širom BP-a su pomogle u 199 slućajeva koji uključuju rodno zasnovanu diskriminaciju i kršenja radnih prava, pružajući pravne savete i pravnu pomoć.

Dostupno je više pristupaćnih mogućnosti za staranje o detetu

MŽK je nastavila da se zalaže kod vlade da otvori više centara za brigu o deci, kao i kod međunarodnih donatora da podrže ovo. MŽK je u više navrata naglašavala važnost da Kosovo obezbedi pristupaćnije

opcije za brigu o deci kao deo komentara MŽK na Izveštaj EK o Kosovu, Programu ekonomskih reformi 2022-2024 i Evropsku reformsku agendu II, kako bi se informisali sastanci pododbora SSP i tokom sastanka sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku, tehnologiju i inovacije (MONTI)

Isto tako, MŽK je, zajedno sa Privrednom komorom Kosova, uz podršku UNFPA i ADA, radila sa zvaničnicima, poslodavcima, lokalnim zvaničnicima, muškim i ženskim radnicima kako bi ih informisala o politikama prilagođenim porodici, uključujući mogućnosti za poslodavce da obezbede podršku za brigu o deci zaposlenima. Uz podršku organizacija članica u opštinama Lipljan, Vitina, Srbica i Mitrovica, mnogi akteri na opštinskom nivou su informisani o ovim politikama i mogućnostima njihove primene čak i na manja preduzeća. Što se tiče uticaja, delimično zahvaljujući zagovaranju MŽK-a, između ostalih faktora, Kosovo je povećalo broj centara za brigu o deci sa 110 u 2017. na 256 u 2023. godini.

Povećan se procenat žena koje imaju pristup nasledstvu i imovini

MŽK nije direktno doprinela povećanju procenta žena koje imaju pristup nasledstvu ili imovini 2022. godine. Međutim, članice MŽK-a su nastavile da rade na ovom polju.

Više građana svesno o pravima žena na nasleđe i vlasništvo

Preko FŽK-a, članice MŽK-a, Norma i Ženska alijansa za integraciju 2022. godine, podigle su svest 111 osoba o pravima žena na nasleđe.

MŽK je zajedno sa svojim članicama već premašila cilj da dosegne 9.470 osoba 10.118 prema trenutnoj strategiji MŽK, dostigavši 10.118 različitih žena i muškaraca kako bi podigli njihovu svest o pravima žena u pogledu nasleđivanja i imovinskih prava.

Unapređenje rodne perspektive u reformama vezanim za proces pristupanja EU

Kao što ilustruju gore navedeni rezultati, komentari MŽK-a na dokumente koji se odnose na članstvo u EU doprineli su poboljšanju rodne perspektive u reformama vezanim za EU, uključujući i one koje se odnose na ekonomsko osnaživanje žena. Vlada i/ili EU su prihvatile neke od preporuka MŽK-a. Na primer, 2022. godine, u izveštaju Evropske komisije o Kosovu 125 puta se pominjao rod na različite načine, što predstavlja povećanje u poređenju sa 98 puta u 2020. godini. Integraciju rodne perspektive u proces pristupanja EU, uključujući praćenje politika i programa EU na Kosovu, sufinansiraju EU i Sida, kao i fondacija Kvinna till Kvinna.

Poboljšano je praćenje politika i programa EU na Kosovu iz rodne perspektive

MŽK je nastavila da razmatra radnje i ugovore koje podržava EU na Kosovu, u pravcu integracije rodne perspektive u ove dokumente. U 2020. godini, MŽK je sproveda brzi pregled tekućih programa EU kako bi identifikovala oblasti u kojima ugovarači mogu bolje da integrišu rodnu perspektivu u svoj rad, a 2021. godine MŽK je nastavila sa ovim preporukama sa EU, ugovaračima i korisnicima, uključujući Vladu Kosova U 2021. godini, MŽK je nastavila da prati i podržava sprovođenje rodnog akcionog plana EU (RAP)

II na Kosovu i u regionu ZB, uključujući pomoć ponuđenu Kancelariji EU na Kosovu u izradi Plana sprovođenja na nivou zemlje za RAP IIIU međuvremenu, tokom 2022. godine, MŽK je realizovala izveštaj o praćenju na nivou zemlje, za nivo rodne perspektive u procesu članstva u EU, koji je takođe uticao na aspekt sprovođenja RAP-a od strane Kancelarije EU na Kosovu. Dalje, zvaničnici EU i Vlade preduzeli su 8 akcija za bolje tretiranje problema i situacija koje su pokrenule žene, za integraciju rodne perspektive u prepristupni proces u EU, kao rezultat zalaganja MŽK-a:

1. Program ekonomskih reformi 2022-2023 konsultovan je sa MŽK-om i objavljen je sa poboljšanom rodnom perspektivom, uključujući preporuke MŽK-a;
2. Kancelarija premijera je objavila Akcioni plan ERA II, sa preporukama MŽK-a uključenim u njega i obavezala se da će MŽK i ŽOCD-ove uključiti u praćenje i sprovođenje ERA II;
3. Kancelarija EU na Kosovu pozvala je ŽOCD-ove da daju preporuke na Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu;
4. Kancelarija EU na Kosovu kao i Generalna direkcija EU za susedstvo i pregovore o proširenju organizovali su konsultativni sastanak sa MŽK-om o izradi Programa ekonomskih reformi 2022. godine, kako bi se u ovaj dokument uključila i rodna perspektiva.
5. Kancelarija EU na Kosovu konsultovala je ženske organizacije, pre sastanka EU sa Vladom Kosova u okviru struktura SSP-ana Kosovu;
6. Vlada Kosova je konsultovala ŽOCD-ove na oko četiri sastanka SSP-a;

7. Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu je objavljen sa jasno integrisanim preporukama MŽK-a o ŽOCD-ova;
8. Zvaničnici EU sastali su se sa ŽOCD-ovima u Briselu i obećali da će nastaviti komunikaciju o pitanjima koja žene smatraju prioritetnim;

Poboljšanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju

Zbog promena u političkom kontekstu, nedovoljnog finansiranja i kretanja osoblja, MŽK se suočila sa nekoliko izazova u sprovođenju ovog programa u skladu sa aktuelnom strategijom MŽK. Po prvi put od 2021. godine, MŽK je obezbedila sredstva za postizanje ovog dugoročnog cilja, ka poboljšanju pristupa kvalitetnom zdravstvenom i rodno osetljivom obrazovanju. Takođe, 2022. godine, Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija potpisalo je Memorandum o razumevanju sa MŽK-om, koji predstavlja osnovu za našu buduću saradnju u pravcu ponovnog ostvarivanja ovih ciljeva. Zajedno sa organizacijama članicama MŽK-a, napravljeni su planovi za dodatne inicijative u okviru ovog programa, koje podržava MŽK preko FŽK-a, a finansiraju ADA i Sida. Inicijative koje podržava FŽK počće da se sprovedu 2023. godine. Dakle, MŽK će se dalje angažovati u realizaciji svojih planiranih ciljeva u okviru ovog programa u 2023. godini i narednim godinama.

U međuvremenu, kao rezultat gore navedenih napora MŽK-a, vladini zvaničnici su se obavezali da će poboljšati pristup dečjim centrima, a ovo može doprineti poboljšanju pristupa devojaka (i momaka) ranom obrazovanju.

Povećanje broja centara za brigu o deci srazmerno broju dece u potrebi

Stvaranje više centara za brigu o deci i predškolskih ustanova može otvoriti radna mesta, doprineti učešću žena u radnoj snazi i poboljšati obrazovne rezultate dece kroz bolje kvalifikacije za kasnije poslove. Tokom proteklih godina, MŽK je preduzela pet inicijativa zagovaranja za više predškolskih centara i centara za brigu o deci.

Delimično zbog zagovaračkog rada MŽK, dopunjenog radom drugih, broj centara za brigu o deci na Kosovu se povećao sa 110 u 2017. na 256 u 2023. godini. 2022. godine, MŽK je dobila informaciju da Vlada, uz podršku donatora, planira izgradnju više centara za brigu o deci. MŽK pažljivo prati ovaj proces. MŽK će se u saradnji sa svojim članicama zalagati za bolju inspekciju predškolskih ustanova i centara za brigu o deci u pogledu kvaliteta pruženog rodno transformativnog obrazovanja.

Više zvaničnika je svesno potrebe za više predškolskih ustanova i centara za brigu o deci

Kao što je pomenuto, MŽK je preduzela najmanje pet inicijativa da se založi za otvaranje više predškolskih centara i centara za brigu o deci na Kosovu, uključujući i tokom sastanka sa MONTI, kao i u vezi sa Izveštajem EK o Kosovu, SSP-om za socijalnu politiku i zapošljavanje kao deo Nacrta zakona o ranom obrazovanju, Nacrta strategije obrazovanja i vaspitanja i Nacrta nacionalne razvojne strategije. Dok je od početka brojanja 2019. i za više predškolskih i dečijih centara u 2019. godini MŽK je preduzela 16 takvih inicijativa zagovaranja kako bi povećala svest zvaničnika o ovom ozbiljnom pitanju.

Predškolske ustanove se češće proveravaju u pogledu sprovođenja zakonodavstva o predškolskom vaspitanju i obrazovanju

Inspekcije mogu da vrše samo relevantni državni organi, tako da MŽK može samo da se zalaže za poboljšanje inspekcija iz rodne perspektive. Zbog kašnjenja koje su rezultat promena u političkom kontekstu, kretanja osoblja i nedovoljnog finansiranja, MŽK nije bila u mogućnosti da prikupi dovoljno informacija da se zalaže o ovim pitanjima tokom svoje trenutne strategije. Međutim, to će biti povezano sa planiranim radom MŽK-a u okviru buduće strategije.

Poboljšanje nastavnog plana i programa i udžbenika iz rodne perspektive

Sastavljaju se preporuke za poboljšanje nastavnog plana i programa i dostavljaju se relevantnim akterima

Institucije se smatraju odgovornijim za podučavanje predmeta seksualno obrazovanje u školama

MŽK je 2022. godine preduzela korake ka jačanju saradnje sa MONTI-om, čime se obezbeđuje dugoročna saradnja koja će dovesti do poboljšanja nastavnih planova i programa i nastavnih metoda (pedagogije) iz rodne perspektive. MONTI se složio da će MŽK učestvovati u budućim radnim grupama u vezi sa sprečavanjem jjačanja rodni stereotipa i tradicionalnih rodni uloga kroz obrazovanje.

MŽK je 2022. komentarisala i Nacrt zakona o ranom obrazovanju, kroz proces javni konsultacija. MŽK je naglasila potrebu da se promoviše pristup ravnopravnom rodno transformativnom obrazovanju u obrazovanju u ranom detinjstvu, posebno transformisanje rodni normi i stereotipa, u pravcu unapređenja rodne ravnopravnosti. MŽK je naglasila da Nacrt zakona treba da istakne bar neke od nacionalni, opštinskih i centralni mehanizama koji mogu doprineti unapređenju rodne ravnopravnosti (npr. ARP, službenici za rodnu ravnopravnost. MŽK je takođe preporučila da se zakon eksplicitno bori protiv stereotipa i seksističkog jezika u školskim udžbenicima.

Pored toga, tokom konsultacija sa organizacijama civilnog društva, MŽK je preporučila da sastanak PO SSP uključi pažnju na to da nastavni planovi i programi i udžbenici budu rodno transformativniji.

MŽK je započela proces istraživanja i pripreme konkretnijih preporuka za nastavni plan i program koji će biti pokrenuti kao deo sažetka politike 2023. godine, uz podršku ADA. Dalje, MŽK je, tokom sastanka sa MONTI, generalno preporučila da institucije budu odgovornije za predavanje predmeta seksualnog vaspitanja u školama. Neformalna zapažanja članica MŽK i informacije koje su mlade aktivistkinje izvestili MŽK sugerišu da iako je seksualno obrazovanje deo nastavnog plana i programa, nije uvek deo predavanja od strane nastavnika

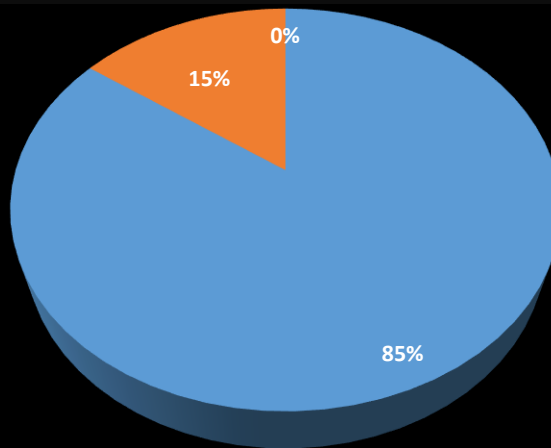

Ocena rada MŽK-a

MŽK prati i ocenjuje svoj rad na više načina. MŽK je razvila bazu podataka za praćenje i evaluaciju kako bi pratila napredak u pokazateljima neposrednih rezultata (*output*), ciljevima i nivou uticaja tokom vremena, na osnovu strategije MŽK-a. Osoblje redovno ažurira bazu podataka podacima vezanim za indikatore, što omogućava polugodišnje izveštaje članicama i ovaj godišnji izveštaj. Pošto je ovo poslednja godina trenutne strategije MŽK, osoblje MŽK takođe pokušava da proceni napredak u strategiji, na osnovu utvrđenih osnova i ciljeva, i ovi rezultati su uključeni u ovaj izveštaj. Svake godine, tokom godišnjeg sastanka MŽK - a, članice, partneri i zainteresovane strane ocenjuju rad MŽK -a putem anonimne ankete. I ove godine su veoma pozitivno ocenili rad MŽK, što ilustruju sledeći grafikoni: Tokom godišnje skupštine MŽK, članice su anonimno ocenile rad MŽK-a veoma pozitivno. Ispod su neki od njihovih komentara:

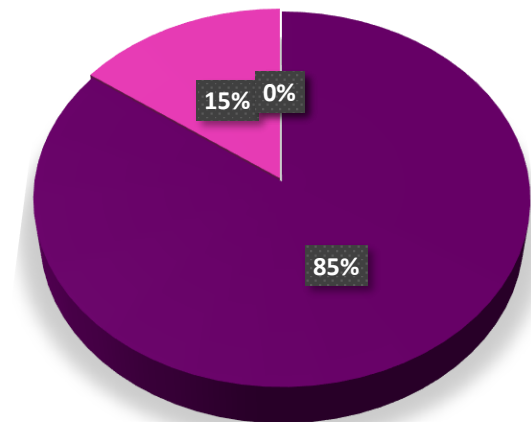

Kako ocenjujete rad MŽK-a

■ Veoma dobar85% ■ Dobar ■ Manje dobar0% ■ Nimalo dobar

Kako ocenjujete rad MŽK-a

■ Shumë të mirë

■ Të mirë

■ Pak të mirë

■ Aspak të mirë

Konkretnije, u nastavku su neki od njihovih komentara:

„Usluge MŽK-a za nas su veoma korisne.“

"MŽK je mesto gde ja lično osećam svoju moć."

„Sastanci Mreže žena Kosova su veoma vredni, držite članice aktivnim i o svemu smo obavešteni.

„Osoblje MŽK-a je komunikativno, ljubazno i profesionalno.“

„Rad MŽK-a odražava se svaki put, tako i 2022. godine, pozitivnost u pogledu ženskih prava u našoj zemlji, kao i u podizanju kapaciteta NVO kako u organizacionom tako i u zagovaračkom smislu.“

„Tokom 2022. godine MŽK je sprovela mnoge inicijative, promene mnogih politika i unapređenje Zakona o ravnopravnosti polova.“

Finansijski izveštaj MŽK-a za 2022. godinu

U sledećoj tabeli prikazani su prihodi i rashodi MŽK-a u 2022. Svi brojevi su zaokruženi na najbliži ceo evro radi jednostavnijeg prikaza. Preostali bilans će se preneti u 2023.

Donator (period implementacije)	Naziv akcije	Sredstva iz 2021.	Sredstva primljena u 2022.	Ukupni prihodi	Rashodi	Stanje
Austrijska agencija za razvoj i saradnju (01.01.2018-28.02.2021), bashkëfinancuar nga Sida (01.03.2021-28.02.2025)	Dalje unapređenje prava žena na Kosovu II	502,914		502,914	138,062	364,851
EK, uz sufinansiranje od strane Sida kroz Kvinna till Kvinna (23.03.2018-28.02.2022)	Jačanje OCD-ova u borbi protiv diskriminacije i unapređenje prava žena na radu	92,858	105,782	198,640	153,737	44,903

Donator (period implementacije)	Naziv akcije	Sredstva iz 2021.	Sredstva primljena u 2022.	Ukupni prihodi	Rashodi	Stanje
Kancelarija EU na Kosovu (20.12.2018- 20.12.2022)	Jačanje učešća žena u politici	87,525	112,877	200,402	200,402	0
EK, uz sufinansiranje od strane Sida kroz REACTOR – Research in Action (01.03.2020- 30.04.2023)	Unapređenje rodne jednakosti kroz proces pristupanja EU	23,414	33,106	56,520	42,696	13,823
Kancelarija EU na Kosovu uz sufinansiranje od strane Fondacije Kvinna till Kvinna (01.09.2021-30.06.2023)	Podizanje kapaciteta i održivosti OCD-ova radi unapređenja rodne jednakosti usred pandemije COVID-19	351,884		351,884	162,904	188,980
Kancelarija EU na Kosovu (13.03.2020- 12.11.2022)	Podrška sprovođenju RAP II i integrisanju rodne perspektive	6,127	24,494	30,621	23,800	6,822

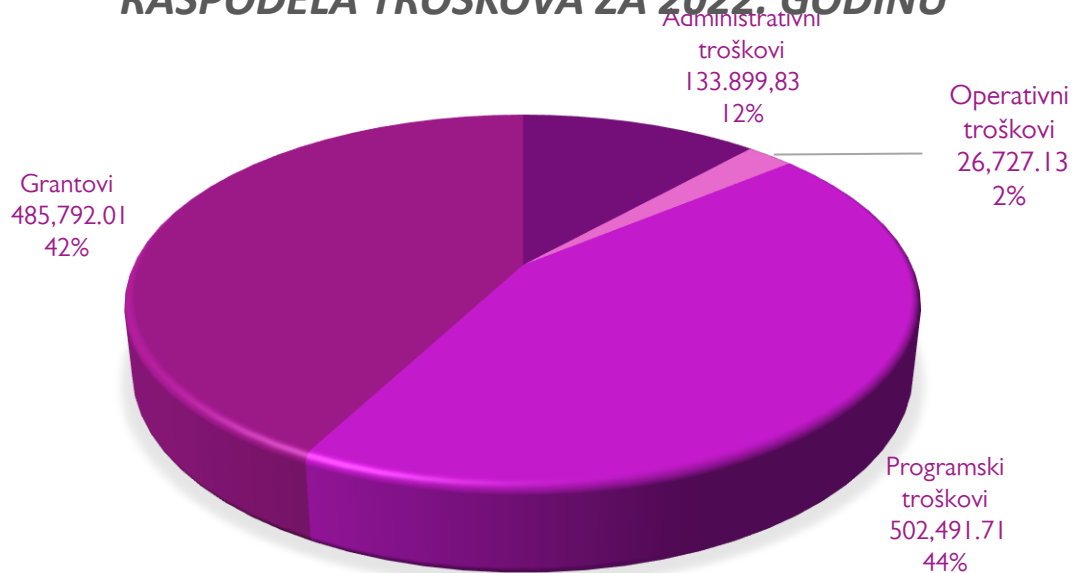
Donator (period implementacije)	Naziv akcije	Sredstva iz 2021.	Sredstva primljena u 2022.	Ukupni prihodi	Rashodi	Stanje
Fondacija Kvinna till Kvinna (01.01.2021-31.12.2023)	Institucionalna podrška Strategiji MŽK-a za 2019.-2022. i 2023-2026.	5,629	75,824	81,452	35,588	46,018
Fondacija Kvinna till Kvinna (01.04.2019-31.12.2021)	Finansiranje Ženskog pokreta na Zapadnom Balkanu	2,211		2,211		2,211
ADA i Sida kroz Centar za istraživanja i stvaranje politika (CISP) (01.11.2022 – 01.03. 2027)	Jačanje transparentnosti i odgovornosti za rodnu jednakost na Zapadnom Balkanu i u Moldaviji (Mreža za nadgledanje rodnog budžeta, II faza)		54,653	54,653	2,271	52,382
ADA i Sida kroz CISP (01.11.2019-31.07.2022)	Mreža za nadgledanje rodnog budžetiranja na ZB-u i u Republici Moldaviji	9,607	12,281	21,888	21,888	0

Donator (period implementacije)	Naziv akcije	Sredstva iz 2021.	Sredstva primljena u 2022.	Ukupni prihodi	Rashodi	Stanje
ADA kroz Autonomni ženski centar (01.12.2019-31.12.2022)	Institucionalizacija kvalitetne rehabilitacije i usluga integrisanja za preživjele nasilja	35,313	40,187	75,500	75,500	0
ADA kroz UNFPA (01.05.2021-30.11.2022)	Sprovođenje Plana rada koje finansira UNFPA u vezi sa Zajedničkim razvojnim planom 2021- 2025. godine Tima Ujedinjenih nacija za Kosovo (RKSUN 1244)	22,477	23,104	45,581	44,540	1,041
EK kroz UN Women - Okončanje nasilja nad ženama (01.09.2021- 01.03.2023)	Poboljšanje organizacionih kapaciteta prihvatilišta u tretiranju seksualnog nasilja uključujući i žene iz manjina	3,393	25,530	28,923	13,580	15,343

Donator (period implementacije)	Naziv akcije	Sredstva iz 2021.	Sredstva primljena u 2022.	Ukupni prihodi	Rashodi	Stanje
Fond Trista Sigrid Rausing (01.06.2021 - 31.05.2022)	Institucionalna podrška	103,046	175,243	278,288	189,389	88,900
Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO) (21.12.2021-22.10.2022)	Ocena unapređenja rodne jednakosti i ekonomskog osnaživanja žena u poljoprivredi i ruralnom razvoju na Kosovu	4,936	33,560	38,496	38,496	0
Fondacija Srce i ruka (Zemra dhe Dora)	Opšta podrška	2,296	4,528	6,824	0	6,824
Altrusa	Staziranje mladih žena	881		881	0	881
Donacije za MŽK	Fond za održivost	12,734	9,128	21,862	6,058	15,650
Ukupno		1,267,244	730,296	1,997,540	1,148,911	848,629

RASPODELA TROŠKOVA ZA 2022. GODINU

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Management of Kosovo Women's Network

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of Kosovo Women's Network, which comprise the statement of financial position as at December 31, 2022 and the statement of profit or loss, statement of changes in fund balances and statement of cash flow for the year then ended, and other explanatory notes.

In our opinion, the financial statements referred to above present fairly, in all material respects, the financial position of Kosovo Women's Network as of December 31, 2022, results of its operation and the cash flow for the year then ended in conformity with actual laws.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Project financial report section of our report. We are independent of the Organization in accordance with International Ethics Standards Board for Accountants Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code), and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of Management and those charged with Governance for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the International Financial Reporting Standard and the internal controls that the management deems necessary to enable the preparation of financial statements without material misstatement due to fraud or error.

For the financial statements preparation, management is responsible for assessing the organization's ability to sustainability in the future, disclosing, as necessary, future sustainability issues and using the accounting continuity principle unless management intends to liquidate the Organization or interrupt the operation, or there is no other possible alternative than to do it.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Organization's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in

total, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Organization's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Organization's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Organization to cease to continue as a going concern.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Astrit Musa – Statutory Auditor
ACA – Audit & Consulting Associates
Prishtine, Kosovo
April 12th, 2023

O nama

Odbor direktora MŽK-a

Nermin Mahmuti, predsedavajuća Odborom

Feride Rushiti, izvršna direktorka, Kosovski centar za rehabilitaciju žrtava torture (KCRŽT)

Shqipe Malushi, aktivistkinja

Vjosa Dobruna, aktivistkinja za ženska prava

Zana Hoxha, izvršna direktorka, Artpolis

Belgjizare Muharremi, počasna članica

Savetodavni odbor MŽK-a

Behar Selimi

Delina Fico

Lepa Mladenović

Marte Prekpalaj

Rachel Wareham

Osoblje MŽK-a 2022. godine

Adelina Berisha, menadžerka programa za tretiranje rodno zasnovanog nasilja

Adelina Tërshani, službenica projekta za ekonomsko osnaživanje žena i ROB

Alba Loxha, menadžerka za ljudske resurse, nabavke i komunikaciju
Albana Isufi Jashanica, koordinatorka za odnose s javnošću
Arbenita Kllokoqi, službenica za finansije (od juna)
Ariana Kasapolli Selani, koordinatorka za odnose s javnošću (od oktobra)
Aurora Maxharraj, istraživač
Besa Shehu, finansijska i administrativna menadžerka
Besarta Breznica, koordinatorka programa za tretiranje rodno zasnovanog nasilja
Desumena Laçi, finansijska službenica
Donjetë Berisha, menadžerka Fonda žena Kosova
Ejona Neziri, istraživač (februar-jun)
Eranda Gashi, koordinatorka projekta, Fond žena Kosova
Erin Brown, volonterka (januar-jun)
Ernera Dushica, koordinatorka za rodno odgovorno bužetiranje
Etleva Malushaj, koordinatorka projekta
Gentiana Murati Kapo, menadžerka grantova i stručnjak za razvoj kapaciteta
Gjylmser Nallbani, asistentkinja na projektu, Fond žena Kosova (januar – jun)
Gresë Sermaxhaj, koordinatorka za odnose s javnošću (januar-jun)
Igballe (Igo) Rogova, izvršna direktorka
Jehona Tupalla, održavanje, logistika i pomoćni vozač
Kaltrina Zhushi, koordinatorka projekta, Fond žena Kosova

Laura Katona, finansijska službenica (januar-maj)
Loreta Suka, prevodilac
Lucy Maycox, volonterka
Luljeta Mehmeti Osmaj, menadžerka finansija (od novembra)
Marsejda Halilaj, volonterka
Mimoza Gojani Grezda, finansijska službenica/ računovođa
Mirjeta Dibrani, Administrativna i logistička asistentkinja
Nicole Farnsworth, direktorka programa i rukovodilac istraživanja
Rita Berisha, koordinatorka projekta, Fond žena Kosova
Rudina Voca, koordinatorka za odnose s javnošću (januar-jun)
Valbona Nuredini, finansijska službenica (od decembra)
Valmira Rashiti, službenica za integrisanje rodne perspektive
Viona Krasniqi, pratilac, pravna asistentkinja
Zana Rudi, menadžerka programa

Pojedinačni doprinosi MŽK-u

Sljedeće osobe dale su pojedinačni doprinos u podršci radu MŽK-a: Dennis i Katharine Luster, Elizabeth Kohnen, Noah Pearson, Jimmy Vestin, Barbra Bearden, Adelina Tërshani, Zarife Selmani, Seo Rocket, Mirjeta Krasniqi.

Organizacije članice MŽK-a

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
1	Akademija žena preduzetnica Kosova (Akademia e Grave Ndërmarrëse të Kosovës)	Kosovo Polje	Donika Iseni
2	Akcija za majke i decu (Aksioni për Nëna dhe Fëmijë)	Ul. cara Dioklecijana, br.14, Tophane, Priština	Vlorian Molliqaj
3	Alma	Ul. Shpëtim Bojku, br.1, Peć	Shemsije Seferi
4	Alter Habitus	Priština	Eli Gashi
5	Arta	Ul. Veternik, br. 1, Behar Begolli, br.23, Priština	Hafije Qyqalla
6	Art Without Limit (AWL)	Ul. Hyzri Talla, br.H5/7, Sunčani breg, 10000 Priština	Ganimete Sava
7	Artpolis	Ul. Shaban Polluzha, b.b., Priština	Zana Hoxha

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
8	Assist Kosovo Center- ASSIST	Priština	Visare Berisha
9	Udruženje žena Feminea (Asociacioni i Gruas Feminea AGF)	Adem Jashari 124/8, Prizren	Shykran Berisha
10	Aureola	Priština Kompleks Avala, B/I, Br.4, Priština	Sanije Grajčevci
11	Bardha	Priština	Raza Sadrija
12	Blagodeti Batlave (Begotit e Batllavës)	Selo Batlava, opština Podujevo	Magbule Statovci
13	Lipa (Bliri)	Glogovac Ul. Fehmi dhe Xhevë Lladrovci, Glogovac	Mahije Smajli
14	Pečka pčela (Bleta e Pejes)	Ul. Belo Polje, Dimitrije Tucović, Peć	Arlinda Kastrati
15	Business Women Mitrovica	Mitrovica, Kulturni centar, 5. sprat, Mitrovica	Melihat Beshiri
16	Center for Education and Community Development - Friends	Mitrovica, Kulturni centar, 2. sprat, Mitrovica	Valbona Sadiku
17	Centar Manjinske Zajednice	Gračanica	Jelena Bulatović

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
18	Otvorena vrata (Dera e Hapur)	Priština, Tringë Smajli, br. 72, Priština	Belgjyzare Muharremi
19	Dan (Dita)	Priština	Afërdita Zeneli
20	Kolevka osmeha (Djepi i Buzëqeshjes)	Ul. Luigj Gurakuqi 39, Đakovica	Time Zenuni
21	Ruka ruci (Dora Dorës)	Ul. Mbreti Zog, br. 59, Prizren	Vjosa Curri
22	Down Syndrome Kosova	Ul..Ukshin Hoti, Pejton, Priština	Sebahate Beqiri
23	Čunak (Drugëza)	Ul. Adem Jashari, Srbica	Hana Zabeli
24	Ruke kosovskog artizanata (Duart e Artizanës Kosovare)	Dardania I, 60000, Gnjilane	Valentina Kovani
25	Vredne ruke „Dora“ (Duart e Vyera “Dora”)	Lipljan	Mihane Avdullahu
26	EcoKosWomen EKW	Ul. Hilmi Rakovica br.31, 10000 Priština	Magbule Hyseni
27	Education Code	Priština	Mimoza Statovci
28	Eliona	Selo Vranić, Suva Reka	Arife Kolgeci

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
29	Elita - Centre for Education and Development	Lipljan	Luljeta Krasniqi Murati
3029	EMINA – Grupa bošnjačkih žena (EMINA - Grupi i Grave Boshnajke)	Ul. 7, septembar, Jakup Ferri, Mitrovica	Fata Zatriqi
31	Era Fruit	Batlava, Podujevo	Xhyllie Statovci
32	EULOC – Organizacija za lokalne reforme (EULOC - Organizata për Reforma Lokale)	Dom kulture „Gursel e Bajram Sylejmani“, Vitina	Melihatë Osmani (ovlašćena)
33	Fana	Ul. Zhuj Selmani, br. 103, Peć	Fana Gashi
34	Naša sudbina (Fati Jonë)	Priština	Igballe Makolli
35	Žena vizionarka 21. veka (Femra Vizionare e Shekullit XXI)	Prizren Fsh. Bregdrini, Has, Prizren	Marte Prekpalaj
36	Aktivne žene Đakovice (Femrat Aktive të Gjakovës)	Đakovica, Ul. Sulejman Vokshi, Br. 1, Đakovica	Valbona Doli Rizvanolli
37	Vatra (Flaka)	Ul. Skenderbeu, Lipljan	Melihatë Dedushi
38	Zlato (Flori)	Henc, Kosovo Polje	Hava Abdullahu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
389	Gnezdo (Foleja)	Prizren Zahir Pajaziti, br. 9, kancelarija br. 5, Prizren	Gjyzel Shaljani
40	Fondacija za obrazovanje i razvoj (Fondacioni për Edukim dhe Zhvillim (F.E.ZH.))	Sunčani breg – Istočna zona, Ll. 12, br. 7, Priština	Vjollca Zeqiri
41	Fondacija za društveni razvoj (Fondacioni për Zhvillim Social)	Priština	Laura Berisha
42	Demokratski forum žena (Forumi Demokratik i Gruas (FDG))	Peć, ul. kraljice Teute, br. 103, Peć	Myzaferre Ibishaga
43	For Change/ Për Ndryshim/ Za promenu	Ali Kelmendi, Priština	Alba Hajdini
44	Girls Coding Kosova	Ul. Ganimete Tërbeshi, Br. 2, Priština	Blerta Thaçi
5	Glas Žena Parteš	Parteš	Vesna Dimić
46	Žene ujedinjene za uspeh (Gratë e Bashkura për Sukses (GBPS))	Ul. Kadri Zeka br. 31, Priština	Zejnebe Hasani
47	Žene rudara (Gratë e Minatorëve)	Selo Suvi do, Mitrovica	Emine Tahiri
48	Aškalijska sa Aškalijske (Gruaja Ashkane për Gratë Ashkanlike)	Mitrovica, Ul. Shemsi Ahmeti, 40000, Mitrovica	Gjyleshah Fetahu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
49	Savremena žena (Gruaja Bashkëkohore)	Prizren Ul. Bajo Topulli, br. 7, Prizren	Fetije Mehmeti
50	Žena poljoprivrednica (Gruaja Fermere)	Orahovac	Habibe Haxhimustafa
51	Božanska žena (Gruaja Hyjnore)	Gnjilane, Ul. Sadullah Brestovci, Gnjilane	Igballe Hajdari
52	Handikos Mitrovica	Mitrovica	Myrvete Hasani
53	HANDIKOS, Žene sa ograničenim sposobnostima (Femrat me Aftësi të Kufizuara)	Naselje Dardania B 1/5, Priština	Mehreme Llumnica
54	Have Hope- Kam Shpresë/ Imam nadu	Emin Duraku, Prishtinë	Arnisa Osmani
55	Hendifer	Uroševac, Ul. Ramadan Rexhepi, br. 1, Uroševac	Fazile Bungu
56	Humanus Vita	Priština, Dardania. Priština	Doruntina Gashi
57	Inicijativa kosovske žene (Iniciativa e Femrës Kosovare)	Đakovica	Eranda Kumnova Baçi
58	Nezavisna inicijativa slepih (Iniciativa e Pavarur e të Verbërve)	Dardanija, Priština	Fatbardha Salihu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
59	Inicijativa za integraciju zajednica (Iniciativa për Integrim të Komuniteteve (IPIK))	Prizren, Ulica Tirana A2/15. Prizren	Shemsije Krasniqi
60	Inicijativa za razvoj poljoprivrede Kosova (Iniciativa për Zhvillimin e Bujqësisë së Kosovës (IADK))	Selo Svaračak, Vučitrn	Zenel Bunjaku
61	INJECT – Inicijativa za pravdu i jednakost (INJECT - Iniciativa për Drejtësi dhe Barazi)	Priština, Ul. Sadik Stavileci, bb, Priština	Luljeta Aliu
62	Institut za dijalog i nediskriminaciju (Instituti per Dialog dhe Mosdiskriminim – Institute for Dialogue and Non-Discrimination)	Priština, Ul. Bajram Kelmendi b.b.	Rovena Klinaku
63	Institut za primenjivu psihologiju „Alpha“ (Instituti i Psikologjisë Aplikative “Alpha”)	Priština	Neki Juniku
64	Kosovski institut za medije i komunikaciju (Instituti Kosovar i Medias dhe Komunikimit – IKMK)	Ulica B, br.210, 10000 Priština	Kaltrina Ajeti

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
65	Kosovski institut za red i zakon (Instituti Kosovar për Rend dhe Ligi (IKRL))	Ilir Konushevci, br.102, Priština	Floriye Burjani
66	In Time	Ul. Ymer Prizreni, Glogovac, Lipljan	Besmire Aliu
67	IPKO Foundation	Priština	Abetare Gojani
68	Živi, delaj i stvaraj (Jeto Vepro dhe Krijo JVK)	Ul. Njazi Azemi br.58 Priština	Sabriye Basha
69	Kelmendi	Selo Lipa, Zvečan	Valbona Kelmendi
70	Savet za jednakost i obrazovanje u društvu (Këshilli për Barazi dhe Edukim në Shoqëri)	Priština Holger Peterson 315, Priština	Afërdita Bekteshi
71	Društveni klub „Živi“ (Klubi Social Jeto)	Priština	Vjosa Shehu
72	Komitet slepih žena Kosova (Komiteti i Grave të Verbëra të Kosovës (KGVK))	Sunčani breg, Ul. Gazmend Zajmi, zgrada Standarda, Priština	Bajramshahe Jetullahu
73	Konvita	Dolak, Vučitrn	Merita Selimi

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
74	Ženski hor „LIRA“ (Kori i Grave LIRA)	Priština	Valire Buza
75	Kosovo Advocacy Group - KAG	Dardani 26/A, 10000 Priština	Mimoza Gavrani
76	LEUSTINA	Selo Batlava, opština Podujevo	Selvete Statovci
77	Visibaba (Lulebora)	Priština Mentor Retkoceri, Br. 9b, Priština	Selvete Gashi
78	Cvećnjak (Lulishtja)	Selo Dabiševac, Priština	Sadije Dulahu
79	Lulu's Dance Academy	Ul. Qazim Berisha Prizren	Sijeta Braha
80	LUNA	Priluzje, Vučitrn	Stanica Kovacević
81	Malësorja	Ul. Fan Stilian Noli br.40, Priština	Shehrije Gërbeshi
82	Štiti svoja prava (Mbrojë të Drejtat e Tua)	Ulica Jashar Salihu, Dom kulture „Jusuf Gërvalla“, Dečani	Shkelqim Shala
83	Medica Kosova	Ul. Luigj Gurakuqi 39, Đakovica	Veprorre Shehu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
84	MEDIKA BL	Kalabria, Priština	Bukurije Leti
85	S rukom na srcu (Me dorë në Zemër)	Ul. Tirana, Bošnjčko naselje, Mitrovica	Shqipe Qarkaj – Kadriu
86	Moravski Biser	Parteš	Dragana Petrović
87	Mogućnost (Mundësia)	Ul. Vëllezërit Dragaj, br. 4, Mitrovica	Hasime Tahiri Hasani
88	Mi smo deo sveta (Ne Jemi Pjesë e Botës)	Ul. Pečka liga, bb, Peć	Gjylfidane Morina
89	NVO za zalaganje i ponovnu integraciju žrtava nasilja (OJQ për Avokim dhe Riintegrim të Viktimave të Dhunës)	Ul. Pečka liga, Kosovo Polje	Violeta Berisha
90	NVO Svetlo Laba (OJQ Drita e Llapit)	Podujevo	Aferdita Murati
91	NVO Pobeda (OJQ Fitore)	Priština	Fitore Gashi Sharraxhia
92	NVO Počni danas (OJQ Fillo Sot/ST)	Podujevo	Mirjeta Kadriu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
93	NVO „Život“ Turićevac (OJQ "Jeta" Turićec)	Ul. Sejdi Reka ,selo Turićevac, Srbica	Drita Mala
94	NVO Social Creativity	Priština	Vlora Ademi
95	NVO Step	Ul. Xhem Gostivari, Prizren	Arbnore Hoxha
96	NVO Stina	Selo Reka, Kačanik	Zarije Malsiu
97	Međuopštinska organizacija slepih i osoba sa oslabljenim vidom (Organizata Ndërkomunale e të Verbërve dhe me të Pamurit e Dobësuar)	Ul. Hysen Rexhepi, bb, Prizren	Perparim Krasniqi
98	Kosovska organizacija lica sa mišićnom distrofijom (Organizata e Personave me Distrofi Muskulare e Kosovës (OPDMK))	Ul. Zahir Pajaziti, bb, Prizren	Antigona Shestan
99	Organizacija za integraciju i socijalni razvoj „Follow Up“ (Organizata per Integrim dh Zhvillim Social "Follow Up")	Priština	Agmie Osmani

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
100	Organizacija za razvoj i komunikaciju „URA SOCIALE“ (Organizata për Zhvillim dhe komunikim "URA SOCIALE")	Dëshmorët e Kombit, br.13, Vuçitër	Mergime Jashari
101	Naš raj (Parajsa Jonë)	Muhadžer Babuš, Lipjan	Sylbije Sahiti
102	Partners Kosovo Center for Conflict Management	Dardania, SU 1/2, 3. sprat, Br. 11, Priština	Shukrije Gashi
103	Pro Med Kosova	Ul. Halim Aga br.8, Gnjilane	Valentina Rexhepi
104	Psihoterapeuti u akciji (Psikoterapeutet në Veprim)	Ul. Dardania, Br. 1, Gnjilane	Sevdije Musliu
105	Ženski centar „ATO“ Qendra e Gruas “ATO”	Ul. Wesli Clark bb, Vuçitër	Fikrije Ferizi
106	Centar žena optimista (Qendra e Grave Optimiste)	Ul. Fehmi Agani 15, Priština	Emine Mehmeti
107	Ženski centar za ruralni razvoj (Qendra e Grave për Zhvillim Rural)	Bostane, Novo Brdo	Shefkije Mehmeti

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
108	Ženski centar Mami (Qendra e Gruas Mami)	Ul. Fehmi Agani, 52/9, Priština	Agesa Demaj
109	Kosovski centar za multikulturalni razvoj i integraciju (Qendra e Kosovës për Zhvillim dhe Integrim Multikulturor)	Ul. Fehmi Agani, Br. 17, Đakovica	Elvane Qorri
110	Edukativni centar za decu sa posebnim potrebama (Qendra Edukative për Fëmijët me Nevojat e Veçanta)	Ul. Abdulla Presheva, Br. 6/8, Gnjilane	Shpresa Sejdiu
111	Kosovski centar za rehabilitaciju žrtava torture (Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT))	Ul. Hamëz Jashari, 16 b/2, 10000 Priština	Feride Rushiti Sebahate Pacolli
112	Kosovski centar za rodne studije (Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGJ))	Majke Tereze, Br. 18/1, Priština	Luljeta Demolli
113	Centar za osnaživanje žene (Qendra për Fuqizimin e Gruas (QFG))	Skender Ceku 15 A, Priština	Merita Mustafa

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
114	Centar za istraživanja i rodne politike (Qendra për Hulumtime dhe Politikë Gjinore (QHPGJ))	Ul. Josip Rela, 13/18, Priština	Vjollca Krasniqi
115	Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece „Sloboda“ (Qendra për Mbrojtjen dhe Rehabilitimin e Grave dhe Fëmijëve “Liria”)	Ul. 28. novembar, bb, Gnjilane	Nazife Jonuzi
116	Centar za zaštitu žena i dece (Qendra për Mbrojtjen e Grave dhe Fëmijëve (QMGF))	Ul. Imzot Nikë Prela /50, Priština	Zana Asllani
117	Centar za zaštitu žena i dece „Moja kuća“ (Qendra për Mbrojtjen e Gruas dhe Fëmijës “Shtëpia Ime”)	Ul. Astrit Bytyqi b.b., Uroševac 70000	Sevdije Kasumi Bunjaku
118	Centar za zaštitu žena i dece „Raba Voca“ (Qendra për Mbrojtjen e Gruas dhe Fëmijës (QMGF) “Raba Voca”)	Ul. Riza Selaci, Br. 12, Mitrovica	Fidane Hyseni
119	Centar za zaštitu žrtava i sprečavanje trgovine ljudima (Qendra për Mbrojtjen e Viktimave	Ul. Pashko Vasa, 11 A, Priština	Teuta Abrashi

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
	dhe Parandalimin e Trafikimit me Qenie Njerëzore (MVPT))		
120	Centar za blagostanje žene (Qendra për Mirëqenien e Gruas (QMG))	12. jun, br. 16. Peć	Ardita Bala
121	Centar za pravnu pomoć i regionalni razvoj - CLARD (Qendra për Ndhinë Ligjore dhe Zhvillim Regjional – CLARD)	Rr Bardhyl Qaushi br.7, 10 000 Priština	Nedžad Radoncic
122	Centar za promovisanje zdrave porodice (Qendra për Promovimin e Familjes së Shëndoshë)	Ul. Muharrem Fejza, c15/15, Priština	Sevdije Salihu
123	Centar za promovisanje ženskih prava (Qendra për Promovimin e të Drejtave të Grave)	Troginskii centar, br. 42, Glogovac	Kadire Tahiraj
124	Omladinski centar Obilić (Qendra Rinore Obiliq)	Obilić	Zelushe Kelmendi
125	Centar za obuke i rodne studije (Qendra për Trajnime dhe Studime Gjinore (QTSGJ))	Ul. Bajram Kelmendi, br. 54, Priština	Arjeta Rexha
126	Psiho-socijalni centar „Aureus“ Qendra Psikosociale “Aureus”	Ulpiana, D1 ulaz 8, Br. 7, Priština	Myrvete Ahmetaj

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
127	QSGF-P	Prizren	Jubilea Kabashi
128	Renesansa – Udruženje žena u podršci borbi protiv kancera dojke (Renesansa - Shoqata e grave në përkrahje të luftës kundër kancerit të gjirit)	Luigj Gurakuqi 139/5, Prizren	Violeta Pirana
129	Rikotta	Ul. Adem Gllavica, Br. 48, Priština	Pranvera Bullaku
130	Rona	Ul. Ilaz Agushi, Br. 114, Priština	Serbeze Sylejmani
131	Mreža organizacija Romkinja, Aškalijki i Egipcanki Kosova (RROGRAEK) (Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës (RROGRAEK))	Ul. OVK, stan Br. I, Priština	Shpresa Agushi
132	Ruka + Ruci	Ugljare, Kosovo Polje	Gordana Toskić
133	Speranza	Kulturni centar „Rexhep Mitrovica“, Mitrovica	Ajhan Prekazi

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
134	Svet Anđela	Severna Mitrovica	Vasiljka Vojinović
135	Support Groups Kosova	Priština, Eduart Lir br. 144	Rita Zhubi
136	She Solutions	Ulica Xhemajl Mustafa, BB-1, h-5, Br. 14, Dardani, Priština	Antigona Baxhaku-Idrizi
137	Vladavina demokratije na Kosovu/ ADK (Sundimi i Demokraciese ne Kosove/ADK)	Podujevo, Orlane	Rexhep Zeka
138	Poslovno žensko udruženje SHE- ERA (Shoqata Afariste e Gruas SHE-ERA)	Ul. Halil Sylejman Aga, Đakovica	Mirlinda Kusari Purrini
139	Udruženje advokaza NORMA (Shoqata e Avokatëve NORMA)	Ul. Afrim Vitija, Br. 3/1, Priština	Valbona Salihu
140	Poslovno udruženje žena – Dardana (Shoqata e Biznesit te Grave – Dardana)	Kamenica	Kadrije Mustafa
141	Pčelarsko udruženje „Melissa“ (Shoqata Bletare Melissa)	Deshmoret Dervishaj bb. Istog	Kumrije Maxharraj
142	Pčelarsko udruženje „Mimfa“ (Shoqata e Bletareve Mimfa)	Ul. Hasan Prishtina Br. 02 Obilić	Xhemile Krasniqi

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
143	Udruženje žena sa ograničenim sposobnostima „Žene za žene „ (Shoqata e Femrave me Aftësi të Kufizuara “Femrat për Femra”)	Ul. Zahir Pajaziti, bb, Prizren	Fjolla Vukshinaj
144	Udruženje gluvih žena (Shoqata e Femrave të Shurdhëra (SHFSH))	Ul. William Volker, Br. 53, Prizren	Krenare Hajredini
145	Udruženje poljoprivrednica i poljoprivrednika „Rukolla“ (Shoqata e Fermereve dhe Fermerëve “Rukolla”)	Prugoce, Priština	Sanije Berisha
146	Udruženje poljoprivrednica i poljoprivrednika „Nada Laba“ (Shoqata e Fermereve dhe Fermerëve “Shpresa e Llapit”)	Podujevo	Selvete Fetahu
147	Udruženje žena „Život“ (Shoqata e Grave “Jeta”)	Dečani	Safete Gacaferri
148	Udruženje žena „Medica Gjakova“ (Shoqata e Grave “Medica Gjakova”)	Ul. Fadil Nimani, Br. 34, Đakovica	Mirlinda Sada

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
149	Udruženje žena pčelara „Runička okarina“ (Shoqata e Grave Bletare (SHGB) “Okarina e Runikut”)	Runik, Srbica	Fetije Smakaj
150	Udruženje žena „Fatjona“ (Shoqata e Grave Fatjona)	Banja, Mališevo	Fatime Limaj
151	Udruženje poljoprivrednica „Mala Kruša“ (Shoqata e Grave Fermere “Krusha e Vogël”)	Mala Kruša, Bregdrin, Prizren	Dile Prekpalaj
152	Udruženje žena GORA (Shoqata e Grave GORA)	Ul. Haxi Zekaj, Br. 20, Priština	Sevdija Ramadani
153	Udruženje žena Mitrovice za ljudska prava (Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut)	Ul. Isa Boletini, Mitrovica	Vetone Veliu
15	Udruženje žena (Shoqata e Gruas)	Đakovica	Qefsere Kumnova
155	Udruženje žena „Arlinda“ (Shoqata e Gruas “Arlinda”)	Ul. Ruzhdi Shabani, Magure, Lipljan	Bedrije Krasniqi
156	Udruženje žena Balaj „ELITA“ (Shoqata e Grave të Balaj "ELITA")	Ul. Mustaf Aliu, selo Balaj, Uroševac	Behrije Nuha

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
157	Udruženje žena „Pšenica“ (Shoqata e Gruas “Gruri”)	Ul. Valdet Xhemajli, Glogovac	Valdete Hisenaj
158	Udruženje invalida paraplegičara, radnih i ratnih invalida (Shoqata e Invalidëve Paraplegjikë, të Punës dhe Luftës)	Ul. kraljice Teute, bb, Peć	Ardiana Gorani
159	Udruženje babica Kosova (Shoqata e Mamive të Kosovës)	Priština (Ginekološko – akušerska klinika UKCK)	Magbule Elezi
160	Udruženje za blagostanje žena – „Monsig“ (Shoqata për Mireqenien e Gruas “Monsig”)	Dom kulture, 2. sprat Ul. Petar i Pave, Klokot	Selvije Rexhepi
161	Nezavisno udruženje žena „Gozba“ – Orahovac (Shoqata e Pavarur e Gruas “Hareja” – Rahovec)	Ul. Bujar Thaqi, Orahovac	Adelina Paqarizi
162	Udruženje Pojata (Shoqata Pojata)	Priština	Sabrije Nimani
163	Udruženje slepih (Shoqata e të Verbërve)	Ul. Xhelal Hajda, Orahovac	Xhylferije Bytyqi
1643	Udruženje inicijativa žena (Shoqata Iniciativa e Grave)	Ul. palih boraca, bb, Dragaš	Xhejrane Lokaj

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
165	Udruženje za obrazovanje i birgu o porodici (Shoqata për Edukim dhe Përkujdesjen e Familjes (SHEPF))	Ul. Majke Tereze, Br. 181, Đakovica	Bahrije Deva
166	Nada & deçije kuçe (Shpresa & Shtëpitë e Fëmijëve)	Ul. Rexhep Sehma, Br. 15, Taslidže, Priština	Valbona Çitaku
167	Orlovi Daradne (Shqiponjat e Dardanës)	Ul. Ibrahim Rugova, Kišnica, Gračanica	Havushe Bunjaku
168	Sigurna kuća (Shtëpia e Sigurtë)	Ul. Gjergj Fishta, Đakovica	Erbolina Dinarama
169	Çuvajmo tradiciju (Ta Ruajmë Traditën)	Ul. Hasan Tasimi, Br.13, Gnjilane	Fitore Tërstena Orana
1709	Together in Progress	Ul. Tringë Smajli, Priština	Arbëresha Maloku
171	Top Radio	Ul. Sadik Pozhegu, Đakovica	Violeta Dema
172	Tradicia žena na Kosovu (Tradita e Gruas në Kosovë)	Gnjilane	Lirije Orana
173	Albanska tradicija (Tradita Shqiptare)	Ul. Meto Bajraktari, Br. 35, 10 000 Priština	Igball Sylejmani
174	Albanska tradicija – Anadrini (Tradita Shqiptare- Anadrini)	selo Zatrić, Orahovac	Servete Kastrati

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
175	Transforma	Ul. Astrit Suli, br.4, 10000, Priština	Elvira Haxhiaga
176	The Ideas Parnership	Ul. Prizrenska liga, 22/ I, 10000 Priština	Arbon Osmani
177	Udruženje Žena - Povratnica “Naš Dom”	Novo Brdo	Aleksandra Stanković
178	Udruženje Poslovnih Žena WBA	Severna Mitrovica	Olivera Milošević
179	United Women’s Association	Ul. Rifat Berisha, br.23, Priština	Vlora Hoti
180	Valbona	Ul. 99. april, Br. 501, selo Slovinje, Lipljan	Valbona Sopa
181	Venera	Ul. Shpëtim Bojku, Br. I, Peć	Miradije Gashi
182	Violetë	Bariljevo, Priština	Bedrije Shala Pireva
183	Vita – Jeta	Ul. Prizrenska liga, Br. I 32, Priština	Mimoza Ajeti
184	Vizionida	Ul. Tirana, bb, Štimlje	Mone Musolli
185	Volja žena (Vullneti i Grave)	Ul. s. maj, Studimlje, Vučitrn	Lirije Haziri

#	Organizacija	Adresa	Predstavnik/ ca
186	Women's Alliance for Integration	Ul. Ilir Ramadani, Br. 3, Lipljan, Medvece	Adelina Qorraj Emini
187	Women's Line	Priština	Lirijona Suka
188	YMCA Movement	Ul. Qamil Hoxha, br.13, Priština	Dorina Lluka Davies
189	Youth Association for Human Rights	Lipljan	Bekim Krasniqi
190	You can do YCD	Ul. Bajram Bahtiri Priština	Hashim Llumnica
191	Youth Center - Lipjan (YCL)	Ul. Avdi Kelmendi, Lipjan	Valmire Marevci
192	Žensko Pravo	Severna Mitrovica	Tijana Simić LaValley
193	Ženski Inkluzivni Center	Bostani, Novo Brdo	Vesna Stajić
194	Glasovi „Nedžmije Pagaruša“ – Hor Zërina “Nexhmije Pagarushe” - Kori	Ul. Bajram Kelmendi, Priština	Nazlije Sadiku

Dodatak 1a. Spisak grantova koji su uspješno završeni tokom 2022. godine

2022. godine, 34 organizacije članice MŽK-a uspešno su završile njihove inicijative. Ove inicijative je podržala Kancelarija EU na Kosovu, ADA, Sigrid Rausing Trust, UNFPA, u ukupnoj vrednosti od 238.735€ 17 članica MŽK-a uspešno je završilo svoje inicijative za povećanje učešća žena u politici i donošenju odluka, uz podršku EU, u vrednosti od 80,779 €.

Rezultati inicijativa koje su finansirale organizacije članice MŽK-a				
Organizacija	Naslov projekta	Iznos	Informacije o inicijativi	Rezultati
Partners Kosova	Žene prave razliku	5.000€	Inicijativa ima za cilj da obezbedi puno i efektivno učešće žena i stvaranje jednakih mogućnosti za liderstvo na svim nivoima odlučivanja na opštinskom nivou u političkom, ekonomskom i javnom životu.	PK je podigla svest 21 zvaničnika iz opština Kosovo Polje i Dragaš o važnosti povećanja broja žena koje učestvuju u politici i donošenju odluka. Dalje, opštinski odbornici iz obe opštine su podelili svoja iskustva u korišćenju mehanizama kao što su javne rasprave za promovisanje interesa žena.
Down Syndrome	Uključivanje osoba sa ograničenim	5.000€	Inicijativa ima za cilj da zagovara na lokalnom nivou za izradu akcionog	DSK je kroz informativne sesije identifikovala potrebe i prioritete 12 osoba sa ograničenim sposobnostima i

Kosova	m spodobno stima u donošenje političkih odluka		plana za osobe sa ograničenim spodobnostima u opštini Uroševac.	preporuke 18 roditelja dece sa ograničenim sposobnostima, koje su korišćene za izradu preporuka za akcioni plan za osobe sa ograničenim sposobnostima u opštini Uroševac.
Naš Dom	Feminizam za početnike	4.998€	Inicijativa ima za cilj jačanje feminističkog pokreta na Kosovu povećanjem učešća mladih u zalaganju za ženska prava po specifičnim pitanjima i jačanjem kapaciteta mladih i mladih iz (nevećinskih) zajednica na Kosovu u promovisanju ravnopravnosti, ženskih prava i sloboda.	Naš dom je uspostavio saradnju sa predstavnicima novih domaćih struktura u osam opština (nevećinskih). Dalje, oni su ojačali kapacitete 80 mladih ljudi iz (nevećinskih) zajednica na Kosovu u promovisanju ravnopravnosti, ženskih prava i sloboda.
Udruženje žena Aureola (WAA)	Povećanje učešća žena u odlučivanju u	4.999€	Inicijativa ima za cilj da poveća svest žena o njihovom pravu da aktivno učestvuju u politici i odlučivanju na lokalnom nivou u opštinama: Priština, Obilić, Kosovo Polje, Glogovac, Lipljan i Podujevo.	Identifikovane su potrebe tri žene kandidata za predsednice opština i 49 kandidatkinja za skupštine opština i pružena im je podrška za razvoj kapaciteta. Nadalje, WAA je podigla

				svest 48 žena, devojaka i mladih o važnosti glasanja.
Art Without Limits (AWL)	Osnaživanje osoba sa ograničenim sposobnostima kroz umetnost	4.984€	Inicijativa ima za cilj da tretira nedostatak integracije osoba sa ograničenim sposobnostima u društvo i kroz umetničke aktivnosti da poveća svest i uključi osobe sa ograničenim u kosovsko društvo.	AWL je podigao kapacitete za fotografisanje 7 osoba sa invaliditetom, koje su snimile 20 fotografija koje ilustruju izazove sa kojima se suočavaju. Takođe, identifikovane su potrebe i izazovi 10 osoba sa invaliditetom za koje je počela saradnja sa Centralnom izbornom komisijom na poboljšanju situacije.
Youth Association for Human Rights (YAHR)	Postizanje rodne ravnopravnosti u procesima donošenja odluka.	4.923€	Cilj inicijative je da žene aktivno i ravnopravno učestvuju u politici i donošenju odluka u opštini Lipljan tokom lokalne samouprave 2021-2025, i da poboljšaju integraciju rodniha pitanja u strategije i druge dokumente opština Lipljan.	Kroz 16 sastanaka, infografika i medijskih prezentacija, YARH je podigao svest 2100 predstavnika lokalnih institucija, narodnih poslanika, članova političkih partija, predstavnika skupština opština, civilnog društva i lokalnih medija o značaju podrške kandidatkinjama na lokalnim izborima opštini Lipljan. Broj direktnih korisnika je 30, oko 250 indirektnih korisnika, a podignuta je svest 2008 ljudi kroz infografiku.

In Time	Poboljšanje učešća žena u politici i procesima donošenja odluka u pravcu ekonomskog osnaživanja žena.	3.355€	Cilj inicijative je da žene i devojke učestvuju u donošenju odluka i promeni rodno osetljivih politika, a to može dati veoma veliki doprinos ekonomskom razvoju žena uopšte i povećati samopouzdanje zasnovano na celokupnoj strategiji planiranog delovanja.	Kroz sastanke, In Time je podigao svest 141 muškarca i žene o ulozi i značaju aktivnog učešća žena u politici i donošenju odluka, kao i važnosti zalaganja za prioritete žena.
Centar manjinske zajednice – CMZ	Imam pravo da budem obavešten!	5.000€	Inicijativa ima za cilj podizanje nivoa učešća pripadnika srpske i romske zajednice, sa posebnim akcentom na žene i mlade na maternjem jeziku na izborima.	Kroz video snimke i kampanje na društvenim mrežama, CMZ je podigao svest srpske i romske manjinske zajednice, sa akcentom na žene i mlade, o značaju glasanja i aktivnog učešća u politici i procesima donošenja odluka. Direktni korisnici 22, kao i 52209 preko medijskih grafikona društvenih medija.

Moravski Biser	Uključivanje žena iz ruralnih zona u javni i politički život	4.767€	Cilj inicijative je osnaživanje žena kroz podršku predstavnica lokalne samouprave, povećanje nivoa znanja i svesti žena o potrebi i značaju aktivnog delovanja u društvenim tokovima zajednice.	Podizanje svesti i jačanje kapaciteta 50 žena o njihovim pravima i značaju njihovog aktivnog učešća u javnom i političkom životu. Dalje, 14 predstavnika lokalne samouprave pružilo je povećanu podršku ženama tokom izbora nakon zalaganja Moravskog Bisera.
----------------	--	--------	---	---

Glas Žena Parteš	Uključivanje žena u procese donošenja odluka na lokalnom nivou u opštini Parteš	3.640€	Cilj inicijative je da se žene aktivno uključe u politiku i javni život u opštini Parteš, čineći to kroz direktan kontakt, podizanje kapaciteta i znanja žena i mladih u opštini Parteš, doprinoseći povećanju inkluziji žena u javnom životu, politici ili civilnom sektoru.	Povećanje učešća 30 žena i mladih iz opštine Parteš u donošenju odluka. Tretirane su potrebe i barijere marginalizovanih grupa i razgovarano je sa domaćim vlastima kako da se obuhvate u buduće opštinske finansijske strategije i strategije.
NVO Orlovi Dardane (Shqiponjat e Dardanës)	Podrška kandidatkinjama za skupštine opštine i podizanje svesti žena i devojaka u ruralnim o ulozij njihovog glasa.	4,895€	Inicijativa ima za cilj da poveća i unapredi učešće žena u politici i odlučivanju u opštinama Lipljan i Gračanica u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova i da poveća.	Shqiponjat e Dardanës podigli su svest 204 glasačice da glasaju samostalno. Štaviše, zalagali su se za 31 predstavnika/cu sela i predstavnika političkih partija, od kojih su 22 predstavnici/ce seoskih saveta Lipljana i Gračanice i 9 predstavnika/ca političkih partija koje deluju u Lipljanu i Gračanici svesni značaja učešća žena u politici i procesima odlučivanja.

Vizionida	Promocija žena u politici i donošenju odluka u opštini Štimlje.	3.795€	Cilj inicijative je da se poveća kapacitet žena u donošenju odluka na lokalnom nivou i da im se na taj način pomogne da budu glasnije u pokretanju pitanja od interesa.	Vizionida je kroz javne sastanke, zajedničke izjave i medijsku kampanju podigla svest 31 žene i 7 muškaraca o važnosti povećanja učešća žena u politici i donošenju odluka.
Živi, delaj, stvaraj (Jeto Vepro dhe Krijo)	Promovisanje i podrška ženama i devojkama da učestvuju u procesima donošenja odluka.	4.993€	Cilj inicijative je da se poveća i poboljša učešće žena u politici i odlučivanju u opštini Novo Brdo.	Identifikovale su 20 žena u opštini koje su se bavile političkim aktivnostima i koje planiraju da se njima bave u budućnosti. Takođe, JVK je povećala kapacitete 20 odbornica za zastupanje, odnose sa javnošću, promociju njihovog rada, sastavljanje javnih politika i identifikaciju prioriteta na lokalnom nivou.
Nezavisna inicijativa	Pristup osoba sa ograničenim	4.992€	Inicijativa ima za cilj da identifikuje potrebe osoba sa ograničenim sposobnostima u opštini Priština,	NISK je kroz ovu inicijativu podigla svest o pravima osoba sa ograničenim sposobnostima, uključujući pravo glasa.

slepih Kosova (Inciativa e Pavarur e të Verbërve të Kosovës)	m spособno stima javnim uslugama.		pored njihovog pristupa javnim institucijama i informisanja o njihovim pravima, uključujući pravo glasa, kao i jednak pristup i uključivanje u javne institucije. Republike Kosovo. za sve građane bez ikakve razlike.	Izrađena je strategija zastupanja za jednako i nediskriminatorsno uključivanje osoba sa ograničenim sposobnostima u javne institucije. Broj osoba sa ograničenim sposobnostima se povećava u pogledu učešća i odlučivanja, uključujući preko 100 osoba sa ograničenim sposobnostima, posebno slepih.
Runička okarina (Okarina e Runikut)	Osnaživanje žena u politici i donošenju odluka	4.951€	Inicijativa ima za cilj da poveća broj žena koje će aktivno učestvovati u politici i odlučivanju na lokalnom nivou, u opštinama Mitrovica, Vučitrn i Srbica.	Okarina e Runikut je obezbedila podršku tri službenika za rodnu ravnopravnost radi tretiranja pitanja rodno odgovornog budžetiranja. Štaviše, pokrenuta je saradnja između 20 predstavnika nevladinih organizacija, odbornika i kancelarija za rodnu ravnopravnost.

Era Fruit	Jačanje kroz veću zastupljenost žena u politici na lokalnom nivou	4.997€	Inicijativa ima za cilj unapređenje i poboljšanje položaja žena u politici i odlučivanju u opštini Podujevo.	Identifikacija potreba i prioriteta 20 žena glasača na sastanku sa 10 kandidatkinja za skupštinu opštine Podujevo. Kroz dva sastanka sa izabranom predsednicom Podujeva, ostvarena je posvećenost ravnomernom obuhvatanju odbornica na funkcije odlučivanja.
Svet Anđela	Povećanje učešća žena u izbornom procesu.	3.975€	Inicijativa ima za cilj da poveća i poboljša učešće žena u politici i procesima donošenja odluka na lokalnom nivou, i ima za cilj da ojača solidarnost žena među političarkama, kao i da ih motiviše da se više uključe u buduće izborne procese, sa ciljem povećanja broja političarki koje se aktivno bave politikom.	Svet Anđela je ojačala kapacitete 90 žena za aktivno učešće u politici i podigla svest 10 savetnica i predstavnica o značaju aktivnog učešća žena u politici i procesima donošenja odluka.

|| organizacija članica uspešno je završilo njihove inicijative podržane od strane ADA u iznosu od 49.683€.

Organizacija	Naslov projekta	Iznos	Informacije o inicijativi	Rezultati
Božanska žena (Gruaja Hyjnore)	Seksualno vaspitanje kao predmet u osnovnim i srednjim školama	4.974€	Inicijativa ima za cilj da poboljša pristup kvalitetnom obrazovanju koje dovodi u pitanje postojeće rodne norme i odnose moći.	Božanska žena se kroz svoje aktivnosti zalagala za značaj seksualnog vaspitanja u školama. Ova organizacija se zalagala kod institucija na lokalnom nivou u opštini Gnjilane i podigla svest među 181 srednjoškolcem o značaju seksualnog vaspitanja kao školskog predmeta.
Humanus Vita	Podizanje svesti mladih o seksualnom uznemiravanju i napadu, kao i važnosti ranog	4.754€	Inicijativa ima za cilj podizanje svesti, prevenciju i tretiranje slučajeva rodno zasnovanog nasilja, uključujući seksualno uznemiravanje u školama u opštini Glogovac.	Humanus Vita radi na podizanju svesti učenika osnovnih i srednjih škola o rodno zasnovanom nasilju i seksualnom uznemiravanju u školama. 30 službenika iz obrazovnih ustanova svesnije je i spremnije da tretira slučajeve rodno zasnovanog nasilja, dok je 10 devojčica imalo koristi od njihove inicijative učestvujući na individualnim sesijama školskih psihologa u Opštini Glogovac na temu seksualnog nasilja i rodno

	prijavljivanja.			zasnovanog nasilja. zasnovanog nasilja u školama, kroz razgovore i savetovanje.
Centar za promociju u ženskih prava (Qendra për Promovimin e të Drejtave të Grave)	Pružanje psihosocijalnih usluga ženama koje su doživele seksualno nasilje tokom rata na Kosovu.	4.006	Inicijativa ima za cilj da ženama koje su preživele seksualno nasilje tokom rata obezbedi pristup kvalitetnoj i pristupačnoj zdravstvenoj zaštiti.	CPŽP je blisko sarađivao sa 30 žena koje su preživele seksualno nasilje tokom rata na Kosovu i podigao im je svest o njihovim pravima na pristup zdravstvenoj zaštiti.

Handikos Mitrovica	Reproduktivno zdravlje i seksualno obrazovanje žena i devojaka sa ograničenim sposobnostima u opštini Mitrovica.	4.432€	Inicijativa ima za cilj da ženama i devojka sa ograničenim sposobnostima omogući pristup kvalitetnoj i pristupačnoj zdravstvenoj zaštiti.	Handikos Mitrovica je kroz obuke podigla svest žena sa ograničenim sposobnostima o reproduktivnom zdravlju, seksualnom obrazovanju, prevenciji zaraznih bolesti, prevenciji rane trudnoće i njihovim pravima na pristup zdravstvenim ustanovama.
--------------------	--	--------	---	--

Udruženje žena „Život“ (Shoqata e Grave Jeta)	Osnaživanje žena i mladih za prevenciju rodno zasnovanog nasilja u skladu sa Istambulskom konvencijom.	4.846€	Inicijativa ima za cilj stvaranje uslova života u kojima žene i devojke mogu da žive život bez rodno zasnovanog nasilja u opštini Dečani.	Udruženje žena „Jeta“ tretiralo je potrebu podizanja svesti žena i lokalnih institucija, posebno učenika sa sela, o nasilju u porodici i njegovom prijavljivanju. Ovom inicijativom je obuhvaćeno 309 korisnika.
Udruženje žena „Socijalni most“ (Shoqata e grave Ura Sociale)	Podizanje svesti o prevenciji seksualnog uznemiravanja.	4.317€	Inicijativa ima za cilj podizanje svesti među mladima o prevenciji i pravilnom tretiranju seksualnog uznemiravanja, kao i zalaganje da institucije budu odgovornije za predavanje predmeta seksualnog vaspitanja u školama.	Održavanjem predavanja „Ura Sociale“ je podigla svest 125 mladih u opštini Vučitrn o seksualnom uznemiravanju.

Institut za primenje nu psihologij u (Instituti i Psikologij së Aplikativ e)	Podrška adolescent kinjama u prevazilaženju društvenih i emocional nih problema.	4.188€	Inicijativa ima za cilj izgradnju navika za ličnu otpornost, dobrobit i zaštitu od zlostavljanja kod adolescentkinja kroz psiho-socijalnih aktivnosti.	Institut je ovom inicijativom podigao svest devojčica i majki o značaju zdravstvene zaštite, posebno o metodama za smanjenje anksioznosti i depresivnih ponašanja. Ovom inicijativom su obuhvaćena 102 korisnika.
Udruženje pravnika Norma(S hoqata e Juristëve Norma)	Uči i deluj za društvo bez rodno zasnovanog nasilja.	4.970€	Inicijativa ima za cilj stvaranje preduslova za poboljšanje kvaliteta obrazovanja u srednjim školama i promovisanje unapređenja rodne ravnopravnosti.	532 učenika iz pet (5) srednjih škola (od ukupno 14) stekli su znanja o pitanjima rodno zasnovanog nasilja, vrstama i posledicama nasilja, uslugama i tretiranju ovih pitanja, zakonodavstvu za zaštitu dece i pravima čoveka. prava, uključujući diskriminaciju i rodnu ravnopravnost.
Ženski centar „ATO“ (Qendra	Edukacija o reproduktivnom zdravlju	4.552€	Inicijativa ima za cilj da poboljša pristup žena zdravstvenoj zaštiti i da poboljša kvalitetno obrazovanje koje dovodi u pitanje postojeće rodne norme.	Centar „ATO“ je podigao svest 112 učenika i nastavnica o njihovim pravima na zdravstvenu zaštitu i o značaju pristupa zdravstvenoj zaštiti.

e gruas "ATO")				
Poljoprivrednica (Gruaja Fermere)	Seksualno obrazovanje prilagođeno uzrastu i razvoju.	3.705€	Inicijativa ima za cilj da poboljša pristup žena zdravstvenoj zaštiti i da poboljša kvalitetno obrazovanje koje dovodi u pitanje postojeće rodne norme.	Organizacija „Poljoprivrednica” je ovom inicijativom podigla svest 40 nastavnika i 263 učenika o kvalitetu rodno osetljivog obrazovanja i njihovim pravima na pristup uslugama zdravstvene zaštite.
Žensko Pravo	Prevenција nasilja nad ženama na severu Kosova	4.927€	Inicijativa ima za cilj da se zalaže za prevenciju nasilja nad ženama u četiri opštine na severu Kosova.	Organizacija „Žensko pravo“ sklopila je početnu saradnju sa Osnovnim sudom u Mitrovici, Državnim tužilaštvom i Kancelarijom za zaštitu žrtava radi povećanja saradnje i koordinisanog rada institucija i nevladinih organizacija u slučajevima rodno zasnovanog nasilja.

Četiri organizacije članice su uspešno završile svoje inicijative za promovisanje radnih mesta prilagođenih porodici, uz podršku ADA preko UNFPA u iznosu od 14.078€.

Organizacija	Naziv projekta	Iznos	Informacije o inicijativi	Rezultati
Youth Center Lipljan	Promocija politika prilagođenih porodici na lokalnom nivou	4.999€	U okviru ove inicijative Youth Center Lipljan će raditi sa lokalnim zvaničnicima iz opštine Lipljan i preduzećima koja su tamo aktivna na predstavljanju radnih mesta i politika prilagođenih porodici (PPP).	LYC je sarađivao sa predstavnicima OCD - ova i odbornicima u Lipljanu kako bi ih informisao o PPP, a sastao se sa predstavnicima preduzeća, OCD-ova odbornicima, sa kojih sastanaka je počela izrada preporuka za Opštinu Lipljan za uvođenje PPP-a kao kriterijuma za dodelu grantova. Oni su završili i objavili video za podizanje svesti sa radnicima o potrebi primene Direktive EU o balansu između poslovnog i privatnog života.
Bussines Women Mitrovica	Promovisanje zapošljavanja kroz radna mesta prilagođena porodici	4.537€	Inicijativa ima za cilj da podrži preduzeća da inkorporiraju politiku PPP-a i da rade sa ženama kako bi ih informisali o njihovim pravima na osnovu Direktive o ravnoteži između posla i privatnog života.	Svrha ove inicijative su sastanci sa aktivnim preduzećima u Srbici kako bi se podržala u inkorporiranju politika prilagođenih porodici na radnim mestima. U ovoj inicijativi učestvovalo je 50 korisnika.

NVO Čunak (OJQ Drugëza)	Osnaživanje žena u biznisu, dobar način za promociju rodne ravnopravnosti	4.530€	Cilj ove inicijative je da se sastane sa aktivnim preduzećima u Srbici kako bi ih podržali kroz inkorporiranje FFW i politika.	Drugëza je radila sa lokalnom samoupravom (Komitet za ljudska prava i ravnopravnost polova i Komitet za ekonomski razvoj i javne usluge) u Srbici, OCD-ovima i predstavnicima preduzeća kako bi ih upoznala sa konceptom radnih mesta prilagođenih porodici i najpraktičnijim oblicima sprovođenja ovih politika na lokalnom nivou. U ovoj inicijativi učestvovalo je 56 korisnika.
Organizacija za lokalne reforme - EULOC (Organizatora përfër reforma lokale – EULOC)	Promocija radnih mesta i politika prilagođenih porodici u opštini Vitina	4.512€	Cilj inicijative je da se radi sa poslovnim ženama na inkorporiranju radnih mesta i politika prilagođenih porodici u Vitini.	EULOC je sarađivao sa preduzetnicama, predsednikom opštine Vitina i direktorom Uprave za poljoprivredu na uvođenju koncepta porodičnih radnih mesta i njegove primene od strane aktivnih preduzeća u opštini Vitina. Takođe su radili sa ženama i devojkama kako bi ih informisali o konceptu porodičnih radnih mesta i posetili primer preduzeća u ovoj opštini, koje je vodila preduzetnica. U ovoj inicijativi učestvovalo je 66 korisnika.

Sedam organizacija članica MŽK-a je uspešno završilo inicijative u obliku organizacione podrške, uz finansijsku pomoć Sigrid Rausing Trust-a u iznosu od 79.740€

Organizacija članica	Iznos	Informacije o inicijativi	Rezultati
Komitet slepih žena Kosova (Komiteti i Grave të Verbëra të Kosovës)	10.000€	Komitet slepih žena Kosova će kroz organizacionu podršku napisati strategiju organizacije. A deo ovog granta biće utrošen za pružanje obuke o prostornoj orijentaciji za slepe osobe na celom Kosovu, štaviše, knjige sa Univerziteta u Prištini, Katedre za psihologiju, biće audio snimljene za sve slepe studente/ studentkinje tog odseka.	KSŽK je održao obuku o prostornoj orijentaciji i mobilnosti za (29) slepih i slabovidih osoba. KSŽK je omogućio audio snimanje svih (16) knjiga Odseka za psihologiju. (2) slepa studenti su već dobili snimak, kao i Univerzitet u Prištini. Kroz organizacionu podršku, KSKŽ je napisao prvo zagovaračko pismo i održao prvi sastanak zastupanja sa zamenicom premijera Kosova Emilijom Redžepi, zalažući se za oslobađanje od troškova prevoza za slepe osobe i njihove pomoćnike. Kroz ovu organizacionu podršku oni su takođe kreirali strategiju svoje organizacije za 2022-2026.
In Time	10.000€	Time će iskoristiti organizacionu podršku MŽK-a da obezbedi obuku u oblasti tehnologije, posebno namenjenu ženama i mladim ljudima iz	„In Time“ je završio tri ciklusa obuke za žene u cilju zapošljavanja. Učesnice su prošle obuku iz oblasti digitalnog marketinga,

		zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, kako bi povećao njihove šanse za online zapošljavanje. Kroz ovu podršku oni će napisati svoju Strategiju za podizanje kapaciteta za traženje drugih sredstava. Drugi sastavni deo posla biće kreiranje baze podataka o ženama kako bi se one motivisale da se uključe u politiku i donošenje odluka.	UpWork platforme i usavršavanja svojih mekih veština. In Time je sastavio sopstvenu organizacionu strategiju, težeći zapošljavanju mladih i žena kroz IKT veštine. Štaviše, ova organizacija se zalagala za više žena u donošenju odluka u opštinama Lipljan, Prizren, Mitrovica i Kosovo Polje, i dr.
Udruženje pravnika „NORMA „ (Shoqata e Juristeve NORMA)	9.998€	Udruženje pravnika NORMA uz organizacionu podršku radiće sa drugim nevladinim organizacijama iz ruralnih područja Prištine, ne samo na podizanju svesti žena o njihovim pravima, već i na identifikaciji slučajeva kojima je potrebna njihova podrška, kao što je zastupanje na sudu u slučajevima nasleđa, rodno zasnovanog nasilja i dr. Organizacija je imala staru strategiju, ali u cilju njenog ažuriranja i poboljšanja organizacija će koristiti ovu inicijativu.	NORMA je finalizovala svoju strategiju za promociju ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. Dalje, pomogla je u 67 novih slučajeva besplatnom pravnom pomoći, uglavnom u slučajevima rodno zasnovanog nasilja i nasleđa. Iz ove organizacije, 56 žena je imalo koristi u fokus grupama, koje su unapredile njihovo znanje o zakonima koji ih štite od rodno zasnovanog nasilja, o njihovim imovinskim i naslednim pravima.
Moravski Biser	9.762€	Kroz organizacionu podršku, Moravski Biser će napisati strategiju organizacije kao ključni dokument za jačanje njihovog rada i	Moravski Biser je istraživao potrebe žena u opštini Parteš i tretirao ih je kroz njihovu trogodišnju strategiju. Kroz organizacionu

		usmeravanje u budućim projektima. Pored toga, radiće na osnaživanju žena u politici i donošenju odluka kroz organizovanje javnih debata i učešće u raspravama u Skupštini opštine Parteš. Pored toga, Moravski Biser će raditi na ekonomskom osnaživanju žena obučavanjem žena u preduzetništvu.	podršku, podučavao je 10 žena zagovaranju tako što ih je vodio na sastanke skupštine opštine. Dalje, Moravski biser je podigao svest Srпкиnja u Partešu o poslovnim planovima, pronalaženju donatora za njihove poslovne ideje i zakonima o vlasnicima preduzeća.
NVO Čunak OJQ Drugëza	9.993€	Uz organizacionu podršku, NVO Drugëza će održati edukativne sesije u školama u selima Srbije o značaju očuvanja zdravlja, posebno u prevenciji bolesti kao što su hipertenzija, rak i dijabetes. Sa svim sesijama u školama, planirano je podizanje svesti za 800 ljudi. NVO Drugëza je do sada identifikovala strateške ciljeve, tako da će kroz ovu inicijativu osoblje i spoljni ekspert zajedno raditi na sastavljanju strategije organizacije i da što je pre moguće počne njeno sprovođenje.	Drugëza ima petogodišnju strategiju koja ima rodno odgovorno budžetiranje i zdravstvenu zaštitu kao glavni cilj. Dalje, 215 učesnika iz 16 sela imalo je koristi od Drugëza-inih predavanja o zdravstvenoj zaštiti, dijabetesu i mentalnom zdravlju. Drugëza je objavila 4 posta o raznim bolestima o kojima se govorilo tokom predavanja i distribuirala ih na društvenim mrežama, podižući svest 60.193 ljudi.
Božanska žena	9.998€	NVO Božanska žena će kroz ovu inicijativu podići svest tokom 16 dana aktivizma protiv nasilja u gradu Gnjilanu, prikazujući film u	„Božanska žena“ je bila deo kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja“, predvođeci onlajn kampanju sa 125 objava za podizanje

(Gruaja Hyjnore)		gradskom pozorištu za građane i institucije, čime će pokrenuti kampanju „Ne ćuti“ za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja i percepcije da je nasilje privatni problem. Uz organizacionu podršku takođe će obeležiti važne datume kao što je 8. mart, takođe će raditi sa ženama na podizanju svesti o raku materice tokom januara meseca, kao i na izradi Strategije organizacije.	svesti zvaničnika i građana protiv rodno zasnovanog nasilja. Dalje, ova organizacija je obeležila Međunarodni dan ljudskih prava i Međunarodnu nedelju borbe protiv raka materice, kao i 8. mart, podižući svest o doprinosu žena kroz godine. (168) direktnih korisnika i (185.925) putem društvenih medija. Kroz ovu organizacionu podršku oni su takođe kreirali strategiju svoje organizacije za 2022-2024.
Savez žena za integraciju (Aleanca e grave për integrim (AGI))	9.990€	Podizanje kapaciteta organizacije bilo je moguće za Savez žena za integraciju kroz organizacionu podršku. Uz ovu podršku, organizacija će kreirati organizacionu strategiju, sastaviće priručnik o politici i aktivirati odbor. Organizacija konstantno radi sa zajednicom Roma, Aškalija i Egipćana i kroz organizacionu podršku će obezbediti obuke iz mekih veština, kao i uz pomoć psihologa podići će svest o postporođajnoj depresiji, raznim fobijama i opsesivno kompulzivnim poremećajima.	Po prvi put, SŽI ima organizacionu strategiju i osnovao je upravni odbor. SŽI je organizovao predavanja sa ciljem podizanja svesti Romkinja, Aškalijki i Egipćanki o njihovim pravima u nasleđivanju i mentalnom zdravlju, u cilju boljeg mentalnog zdravlja, posebno problema u vezi sa intersekcionalnom diskriminacijom sa kojima se suočava ova zajednica.

Dodatak 1b. Grantovi dodeljeni u 2022. godini

Uz podršku EU, dodeljeno je 27 dodatnih grantova za 18 organizacija članica MŽK i 9 skloništa kako bi se povećali kapaciteti i održivost kosovskih OCD koje rade na rodnoj ravnopravnosti i da bi se ublažili društveni i ekonomski uticaji pandemije COVID-19 među najugroženijim, posebno ženama i devojčicama. Ovi grantovi traju do kraja 2022. Ukupno odobreni iznos je 266.986,50 €. Iznosi grantova su zaokruženi na najbliži evro radi boljeg prikaza..

Organizacija članica	Naziv projekta	Iznos	Informacije o inicijativi
NVO "VIOLETE"	Podizanje svesti devojaka i žena u Opštini Podujevo za život bez rodno zasnovanog nasilja	9.980,00 €	Inicijativa ima za cilj podizanje svesti žena i devojaka o prijavljivanju rodno zasnovanog nasilja. Kao i da se unaprede kapaciteti institucija za profesionalno tretiranje slučajeva rodno zasnovanog nasilja.
NVO „CVEĆNJAK“ " (OJQ	Ekonomsko osnaživanje žena nakon pandemije COVID-19, kroz	9.998,00 €	Cilj inicijative je ekonomsko osnaživanje žena, kroz državne programe i stvaranje porodičnih radnih mesta, kroz podizanje svesti poslodavaca o

„LULISHTJA “)	stvaranje radnih mesta prilagođenih porodici		direktivama EU, kroz zagovaranje u Agenciji za polnu ravnopravnost, kroz sastanke sa donosiocima odluka, predstavnicima privatnih kompanija.
NVO YOU CAN DO	Promocija državnih mekanizama da žene i devojke sa posebnim potrebama žive život bez seksualnog zlostavljanja.	9.978,00 €	Cilj inicijative je poboljšanje zdravstvenih usluga za devojke i žene, posebno za žene i devojke sa ograničenim sposobnostima koje su doživele bilo koji oblik maltretiranja, nasilja, zlostavljanja. Kao i da podigne svest državnih institucija o rešavanju slučajeva seksualnog zlostavljanja devojaka sa posebnim mentalnim, fizičkim i kombinovanim sposobnostima.
NVO „Lipa“ (OJQ „Bliir“)	Podizanje svesti o reproduktivnom zdravlju kod mladih	9.668,00 €	Cilj inicijative je podizanje svesti među mladima i relevantnim institucijama o kvalitetnom obrazovanju i pristupu žena kvalitetnim zdravstvenim uslugama kroz obuku i sastanke zastupanja.
NVO Rikotta (OJQ Rikotta)	Prevenција nasilja kroz ekonomsko osnaživanje žena u opštini Prizren	9.996,50 €	Inicijativa ima za cilj podizanje svesti stanovništva uopšte i ekonomsko osnaživanje žena posebno, kao sredstva za prevenciju rodno zasnovanog nasilja kroz obuke, digitalne kampanje i okrugle stolove.
Center for Education and Community Developmen	Život bez nasilja u porodici - promocija	9.351,50 €	Cilj inicijative je podizanje svesti institucija, opštinskih zvaničnika o korišćenju i sprovođenju zaštitnih mekanizama od nasilja kroz radionice, debate i zagovaranje.

t - CEDC Friends	zaštitnih mehanizama od nasilja u porodici		
Aktivne žene Đakovice (Femrat Aktive të Đakovicas (FAGJ))	Pružanje pravne i psihološke podrške ženama žrtvama rodno zasnovanog nasilja	9.975,00 €	Inicijativa ima za cilj poboljšanje položaja žena i devojaka u opštini Đakovica za život bez rodno zasnovanog nasilja.
Handikos Mitrovica	Izazovi žena i devojčica sa ograničenim sposobnostima tokom Covid-19 u opštini Mitrovica	9.906,25 €	Cilj inicijative je podizanje svesti relevantnih institucija i građana o pravima žena i devojaka kroz sastanke zastupanja, kao i podizanje socijalne zaštite za žene i devojčice kroz pružanje direktnih psiho-terapijskih usluga.
Institut za dijalog i nediskriminaciju (Institut për Dialog dhe Mosdiskriminim-IDND)	Tretiranje psiho-socijalnih i ekonomskih problema kod žena izazvanih pandemijom Covid-19	9.965,00 €	Inicijativa ima za cilj poboljšanje psiho-socijalnog i ekonomskog stanja žena od brojnih problema izazvanih Covid-19, kao i motivisanje žena za bolji život, sa fokusom na prevenciju rodno zasnovanog nasilja kroz radionice i sastanke sa relevantnim institucijama.

Medica Kosova	Podizanje blagostanja dece/učenika za život bez nasilja.	9.998,00 €	Cilj inicijative je podizanje javne svesti nastavnika, učenika i roditelja o zaštiti i tretiranju dece koja su žrtve nasilja i zlostavljanja i onih koji pate od posledica Covid-19 kroz sastanke sa zvaničnicima ODO-a, direktorima škola , obuke, pravno-edukativne sesije.
Udruženje žena Zana- ZANA (Shoqata e Gruas Zana- ZANA)	Ekonomsko i političko osnaživanje žena u opštini Klina.	9.506,50 €	Inicijativa ima za cilj da poveća saradnju između žena u javnom sektoru, privatnom sektoru i onih u civilnom društvu i medijima, kao i da poveća učešće žena na pozicijama donošenja odluka lobiranjem za više žena direktorki škola, vrtića ili drugih institucija.
Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici (Shoqata Për Edukim dhe Përkujdesjen e Familjes- SHEPF)	Unapređenje znanja i osnaživanje mladih za život bez nasilja i seksualnog uznemiravanja	9.900,00 €	Inicijativa ima za cilj podizanje svesti mladih o fenomenu seksualnog uznemiravanja, kao i podizanje svesti institucija o efektima koje je pandemija Covid- 19 izazvala kod đakovačke omladine kroz edukativne sesije, predavanja u školama, zagovaranje i okrugli sto.
Organizacija za pravna i	Institucionalno zagovaranje zaštite od	9.802,50 €	Cilj inicijative je podizanje svesti i informisanje žena o mehanizmima zaštite od nasilja nad ženama na

društvena istraživanja-OMNES (Organizata për Hulumtime Juridike dhe Sociale-OMNES)	nasilja i uticaj pandemije COVID-19 na stres i depresiju kod žena		Kosovu kroz informativne sastanke, radionice i psiho-socijalne sesije.
NVO Gnezdo (OJQ Foleja)	Uticaj pandemije Covid-19 na žene i devojčice zajednica Roma, Aškalija i Egipćana	9.989,00 €	Cilj inicijative je podizanje svesti devojaka, žena i muškaraca iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana o važnosti poštovanja njihovih prava u porodici i šire, kao i informisanje o uslugama koje pružaju relevantne institucije za zaštitu žena i devojaka žrtava porodičnog nasilja, kroz posete od vrata do vrata, sesije podizanja svesti, psiho-socijalne sesije, sastanke zastupanja.
Udruženje penzionerki „Vita Jeta“ – VITA JETA (Shoqata e Gruas	Covid-19 i dijabetes kod starih/Uticaj pandemije Covid-19 na slučajeve dijabetesa kod starijih	9.794,50 €	Inicijativa ima za cilj da kroz informativne obuke, predavanja, kampanju na društvenim mrežama i zagovaračke sastanke, podigne svest žena i muškaraca o njihovim pravima na zdravstvenu zaštitu, kao i o kršenjima njihovim prava.

Pensioniste (arë) “Vita Jeta” – VITA JETA)			
YMCA Movement – YMCA	Promovisanje feminističkog pokreta kroz osnaživanje devojaka i momaka	9.868,00 €	Cilj inicijative je da kroz aktivnosti kod mladih stvori osećaj odgovornog građanstva i sposobnosti nad akcijama koje preduzimaju u svojim zajednicama, kao i da smanji međuljudsko nasilje i rodno zasnovano nasilje među mladima.
Omladinski Savet Gračanica-OSG	Osnaživanje mladih žena u cilju sticanja ekonomske nezavisnosti i aktivnog učešća u procesima donošenja odluka	10.000,0€	Inicijativa ima za cilj da utiče na ekonomsku nezavisnost mladih žena kroz uspešne priče i edukaciju.
Vladavina demokratije na Kosovu (Sundimi i Demokracis	Jačanje mehanizama za odgovorno rodno budžetiranje	9.994,00 €	Cilj inicijative je da podigne građansku svest o opštem rodnom budžetiranju, kao i da podrži žene u tretiranju pitanja od rodnog interesa kroz sastanke i kampanje zastupanja.

ë në Kosovë – SDK)			
Prihvatište	Naziv projekta	Iznos	Informacije o projektu
Centar za blagostanje žena (Qendra për Mirëqenien e Gruas- QMG)	Pružanje stambene, pravne i psihološke podrške ženama koje su preživjele nasilje	9.996,00 €	Cilj inicijative je obezbeđivanje bezbednog mesta, privremenog smeštaja, podrške i pristupa relevantnim uslugama za decu, žrtve rodno zasnovanog nasilja.
Sigurna kuća-SheS (Shtëpia e Sigurtë- SheS)	Psiho-socijalno osnaživanje žena koje su doživele nasilje u porodici i podizanje svesti o nasilnim partnerima kroz psiho- socijalno savetovanje	10.000,0€	Inicijativa ima za cilj da postigne prevenciju nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja kroz pružanje savetovanja za žene i devojke i tretiranje kroz psiho- socijalno savetovanje počinitelaca nasilja.
Ženski Inkluzivni Centar-ŽEC	Unapređenje prava žrtava nasilja u porodici	9.996,25 €	Prvi cilj inicijative kojoj ću doprineti je žene u politici i odlučivanju trudeći se da promene društvene norme prema kojima su žene često viđene kao domaćice i

	kroz digitalne i zagovaračke aktivnosti		majke, ali ne i kao političke vođe. Prihvatište će doprineti njihovoj vidljivosti na lokalnom nivou, jer žene koje se kandiduju za funkcije nemaju veliku finansijsku moć i imaju malu i ograničenu medijsku pokrivenost. Drugi cilj je rodno zasnovano nasilje, ovom cilju će doprineti pružanjem socijalnih usluga žrtvama nasilja u porodici, takođe širenjem informacija o potrebi koordinisanog odgovora na negativnu pojavu nasilja i aktivnostima u vezi sa unapređenjem usluga rehabilitacije i ponovne integraciju u prihvatilištima.
Centar za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima (Qendra për Mbrojtjen e Viktimave dhe Parandalimin e Trafikimit	Zaštita, zastupanje i promocija prava žrtava trgovine ljudima	9.952,50 €	Cilj inicijative je povećanje organizacionih kapaciteta za kvalitetnije pružanje usluga. Takođe, pružiti podršku i promociju prava i interesa žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima kroz sesije za podizanje svesti i kampanje za podizanje svesti.

të Qenieve Njerëzore- MVPT)			
Centar za zaštitu žena i dece „Raba Voca“ (Qendra për Mbrotjtjen e Gruas dhe Fëmijës “Raba Voca”)	Podizanje svesti o nasilju nad ženama	9.993,00 €	Cilj inicijative je da žene i devojke putem telesavetovanja imaju pristup i informacije o državnim pravnim mehanizmima, kao i da utiče na poboljšanje sprovođenja pravnog okvira o nasilju u porodici, uključujući i institucionalnu odgovornost za pomoć osobama koje su pretrpele nasilje.
Centar za zaštitu žena i dece (Qendra për Mbrotjtjen e Grave dhe Fëmijëve - QMFG)	Smeštanje, rehabilitacija i ponovna integracija za žene i decu, žrtve nasilja u porodici	9.993,00 €	Inicijativa ima za cilj unapređenje pružanja usluga tokom smeštaja žrtava u prihvatilištu, kao i poboljšanje blagostanja smeštenih žena i njihova integracija u društvo putem telesavetovanja, psiho- socijalnih sesija, zagovaranja u relevantnim institucijama.

Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece SLOBODA (Qendra për Mbrojtjen dhe Rehabilitimin e Grave dhe Fëmijëve LIRIA)	Uključivanje relevantnih državnih institucija i službi u koordinisan pristup nasilju nad ženama i nasilju u porodici prema Istambulskoj konvenciji	9.565,00 €	Svrha inicijative je izrada Akcionog plana za zaštitu od nasilja u porodici u Opštini Gnjilane, kao i uticaj na poboljšanje funkcionisanja Koordinacionog mehanizma za zaštitu od nasilja u porodici koji postoji na lokalnom nivou.
Centar za smeštaj žena i dece (Qendra për strehimin e grave dhe fëmijëve-QSGF)	Podizanje svesti i osnaživanje žrtava porodičnog nasilja	9.983,00 €	Cilj inicijative je podizanje svesti među učenicima i društvom u regionu Prizrena, posebno u ruralnim sredinama, o značaju smanjenja fenomena porodičnog nasilja na osnovu zakonodavstva na snazi. Kao i poboljšanje života žena i devojaka podsticanjem stvaranja slobodnog okruženja za žrtve nasilja u porodici.
Centar za zaštitu žena i	Jačanje koordinacionog mehanizma za zaštitu od	9.837,00 €	Cilj inicijative je da se postigne poboljšanje institucionalne i javne podrške, kao i podizanje svesti

dece - Moja kuća (Qendra për Mbrojtjen e Grave dhe Fëmijëve - Shtëpia Ime)	nasilja u porodici za region Uroševca.		relevantnih institucija u prevenciji, zaštiti i rehabilitaciji žrtava nasilja u porodici.
---	--	--	---

Mreža žena Kosova
Ul. Kadri Gjata (bivša Feriz Blakçori), 2. sprat, br. 8
10000 Priština, Kosovo
+383 (0) 38 245 850
www.womensnetwork.org
info@womensnetwork.org
Facebook: Kosova Women's Network

